

EKOIQ

ŞUBAT 2015 SAYI:48

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM



CLIMATE
VOLUNTEERS
İKLİM GÖNÜLLÜLERİ
Karbon Nötr Yayın

“İstedığımız Sorudan Başlayabiliyor muyuz?”
Küresel Bir Sınav Olarak Antroposen

**Sahalarda Görmek İstedığımız
Hareketler Bunlar**

**Boğaziçi Üniversitesi
Sürdürülebilirlik Rüzgarına Kapıldı**

**Organik Müziğin Dehası:
Adam Rudolph**

İşin Rengi Giderek Değişiyor
YEŞİL GİRİŞİMCİLİK

www.ekoiq.com



9 TL (KDV DAHİL)



Paris 2015'e Doğru
Gezegen ve İklim için Anlaşın!

100+ BETON'UN ARTISI!

Müşteri odaklı özel inovasyon ürünümüz olan, 100 yıl ve üzeri servis ömrü istenilen projeler için geliştirilen **100+Betón*** ile 14. İstanbul Sanayi Odası (İSO) Çevre ve Enerji Ödülleri'nde İnovatif Çevre Dostu Ürün dalında üçüncü olduk.

**Türkiye'nin lider yapı malzemeleri şirketi Akçansa tarafından 3. Boğaz Köprüsü projesi için özel olarak geliştirilen 100+Betón, düşük alkalili özel çimento ve mineral katkı kullanılarak üretilmiş, 100 yıl ve üzeri servis ömrü istenilen projeler için geliştirilmiş özel beton ürünüdür.*



HEIDELBERGCEMENT

BETONSA





Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Je suis le monde...*

Yollar yine çatalanıyor. 2015, gezegenin geleceği açısından belki insanlık tarihinin en kritik yıllarından biri olacak. Uluslararası İklim Müzakereleri'nin yılsonunda Paris Zirvesi'nde gerçek ve etkili bir anlaşmayla sonuçlanıp sonuçlanmayacağı merak ve ondan da öte belki tedirginlikle beklediğimiz bir dönemde, dünya kamuoyunun gündemi, etnik, mezhepsel, dinsel ve büyük kültür havzalarının çatışmaları üzerinde yoğunlaşmış durumda...

Paris'te karikatüristlerin ve sanatçıların hunharca katledilmesi, bombanın pimini çekiverdi. "Amarlarla" dolu açıklamalar, birbirini doğuran nefretler, ne kadar gerçek olduğu bilinmeyen özel kimlik tartışmaları, uçuruma doğru ilerleyen tüm bir insanlığın gözünü alıyor; gerçek tehlikelerin görünürlüğünü yokediveriyor.

Yanlış anlaşılmasın, bunlar son derece büyük tehditler. İnsanlığın binlerce yıllık tarihinde attığı gerçek düğümler ama düğümleri çözecek olan doğru ilmiklerin yanından bile geçmiyoruz şu anda. Çözmek için alelacele aranan ilmikler, düğümlerin daha da sıkışmasından başka bir şeye yaramıyor.

Aynı esnada da, ister müreffeh Batı toplumlarında, ister o "Batı" kalıbının

köşelerinde, dar ceplerinde yaşayan "Batı'nın "Doğuluları", isterse de "Doğu" ve "Güney" in yerlileri olalım, tüm bir insanlık ve kaderlerini belirlediğimiz canlı alemleri, ortak bir yokoluşun kısıma doğru ilerliyor. Siz Çernobil'den yayılan nükleer serpintilerin Türkiye veya başka bir ülkenin sınır kapısında vize aldığını gördünüz mü? Kuruyan bir nehrin değiştirdiği iklim koşullarının, aman ben sınırdan geçemeyim, yandaki ülke insanların suçu yok dediğini duydunuz mu? İklim Değişikliği kaynaklı süper bir fırtınanın viran etmek için ülke seçtiğine dair bir bilgi ulaştı mı hiçbirimize?

**

Elbirliğiyle bir İklim Çağı'nın, Holosen olarak adlandırılan bir dönemi

normal süresinden binlerce yıl önce sonlandırıp, yeni bir çağa, yani insanın bir iklim değişkeni haline geldiği Antroposen'e geçtiğimizi duyurmaya çalışan bilim insanlarının sesi, bu büyük kargaşa içinde duyulmuyor bile. Ancak gezegen de, insanlığın dini, etnik, kültür dünyaları bölünmelerinin farkında bile değil. O kendi dengelerini kendi değerlerine göre yeniden kurmaya hazırlanıyor büyük bir hızla. Ama ne gam! Doğa ana kendi derdinde, biz kendi ellerimizle yarattıklarımızın...

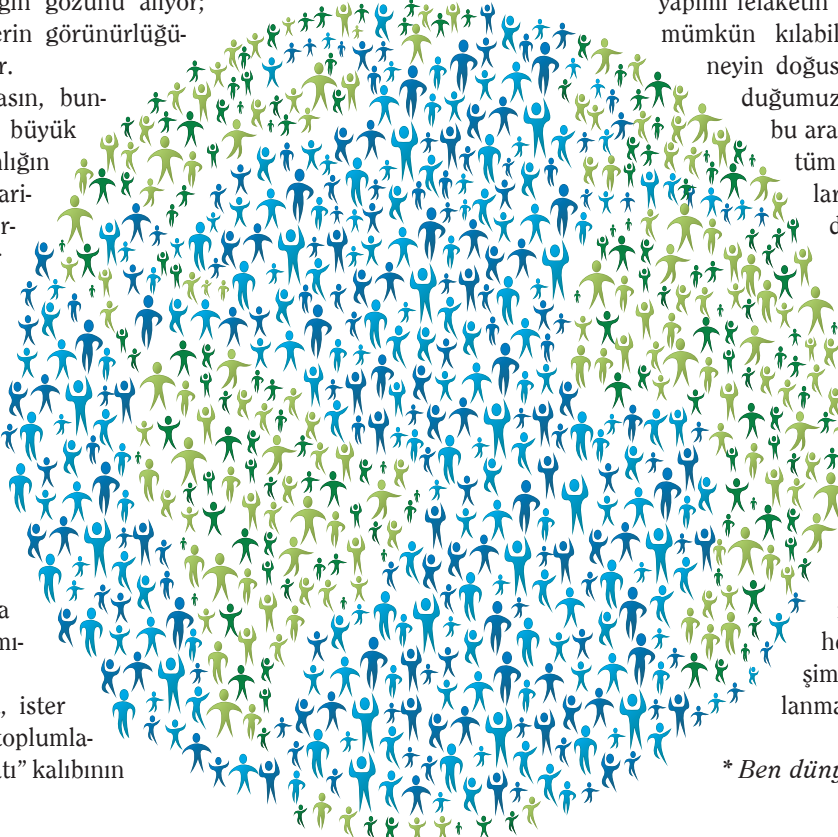
Ancak tüm insanların ve dahi canlıların ortak kökenlere sahip olduklarını, aynı yaşam alanını paylaştıklarını ve doğa ananın çocukları olduğumuzu kabul eden **ekolojik ve bütüncül bir yaklaşım**, bu insan yapımı felaketin ötesine geçmemizi mümkün kılabilir. Aksi takdirde

neyin doğusu, neyin batısı olduğumuzu arayıp duracak, bu arada da gezegendeki tüm canlıların yaşamlarını hiçe saymaya devam edeceğiz.

Ama ister Hava ile Adem'den geldiğimize inanın, isterse de tek hücrelilerden uzayıp gelen bir biyolojik evrime, hepimiz kardeşiz neticede...

Yollar yine çatalanıyor ve umarız insanlık bu kez, hep gittiği değil, şimdikiye kadar hiç kullanmadığı yolu seçer...

* Ben dünyayım.



EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
adına sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
Barış Doğru baris@ekoIQ.com

Yayın Koordinatörü
Füsün Akay fusun@ekoIQ.com

Art Direktör
Özlem Sarar D. ozlem@ekoIQ.com

Dış Haberler Editörü
Zeynep Heyzen Ateş zeynep@ekoIQ.com

Yerel Yönetimler Editörü
Sibel Bülay

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü
Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Sosyal Medya Editörü
Yağmur Çoban

Fotoğraf Editörü
Özgür Güvenç

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Serra Titz, Caner Demir,
Hulusi Barlas, Fatma Gül Altındağ, Yusuf Ozan Üstebay, Tunca Uçer

Abonelik dergi@ekoIQ.com
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:
EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6/9
Kadıköy, İstanbul
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu

Aynur Acar, Gönüllü Çevre Danışmanı
Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü
Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üniversitesi, Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma
Merkezi Müdürü
Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
Dr. Barış Gencer Başkan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü
Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri
F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü
Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü
Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü
Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü
Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı
Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi,
Meteoroloji Mühendisliği Bölümü
Bahar Keskin, CSR Consulting Turkey, Yönetici Ortak
Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi
Prof. Dr. M. Pinar Mengüç, Özyeğin Üniversitesi, Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi
Direktörü
Dr. Uygur Özesmi, change.org Türkiye Direktörü
Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik
Müdürü
Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü
Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü
Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu
Cavit Vardarlılar, MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

20 Sahalarda Görmek İsteddiğimiz Hareketler Bunlar

Sahalar yeşil ama bakalım yaklaşım yeşil mi? Guardian Sustainable Business sitesinde yayınlanan Olive Balch imzalı yazı, futbolu yeşertme konusundaki değişik girişimleri özetliyor. Göreceğiniz üzere, ilham verici işler var. Türk futbolunun yöneticilerinin kulağına biraz su kaçırmakta fayda görüyoruz.



26 Boğaziçi Üniversitesi Sürdürülebilirlik Rüzgarına Kapıldı

Kendi işlettiği rüzgar enerji santrali BÜRES'i 27 Aralık'ta devreye alan Boğaziçi Üniversitesi, Kilyos Sarıtepe Kampusu'nun tüm elektrik ihtiyacını bu santraldan karşılayacak.

34 Küresel Bir Sınav Olarak Antroposen

Holosen devri çoktan sona erdi mi? İnsan jeolojik bir aktör konumuna mı geldi? Peki, bu yeni dönemin adı Antroposen mi olacak? Tüm bu soruların çevresinde dönen önemli tartışmaları Dr. Ethemcan Turhan açıklıyor...

40 "Eldekinin Tüketerek Yarını Üretemeyiz"

Avrupa Çevre Birliği'nin Brüksel'deki 40. Yıl kutlamasında konuşma yapan Avrupa Birliği Çevre, Deniz ve Balıkçılık Komisyonu Yeni Başkanı Karmenu Vella, "Sürdürülebilir olmayan hiçbir çözüm gerçekçi sayılamaz. Eldekinin tüketerek yarını üretemeyiz" diyor.

42 DOSYA: İşin Rengi Giderek Değişiyor; Yeşil Girişimcilik

İklim Değişikliği... Ekoloji... Sürdürülebilirlik... İnovasyon... Son 10-15 yılın en çok kullanılan kavramlarının uyumlu birliktelikleri, "yaratıcı yıkım" sürecini tetikleyen yepyeni bir alana yelken açıyor: Yeşil Girişimciliğe... Fırsat mı, kâr mı, yoksa gereklilik mi tartışmaları bir kenara dursun, Yeşil Girişimcilerin yeni dünyanın yeni sorunlarına uzun vadede sürdürülebilir çözümler yaratıp yaratmayacaklarını tartışmanın tam sırası...

60 Organik Müziğin Dehası: Adam Rudolph

"Doğa, benim için müziğin en derin ilham kaynağıdır. Hareketler, renkler, doku, yörüngeler ve tabii ki güneş" diyen "organik müziğin dehası" Adam Rudolph, dostumuz Rahmi Aydemir'e verdiği röportajda müziğe ve hayata bakışını, felsefesini ve elbette "Organik Orkestra"yı anlattı.





68

64 PepsiCo-Frito Lay İzmit Fabrikası “Sıfır Atık” Hedefine Ulaştı

Atıklarının %99,96’sını geri kazanan, kalan kısmını da lisanslı firmalara bertaraf ettiren PepsiCo-Frito Lay İzmit Fabrikası, “sıfır atık” hedefine ulaşmış oldu.

68 Düş Yakamdan Şehir...

“Çevre İçin Bilim”in bültenlerinden seçtiği üç makaleyi paylaşan Fatma Gül Altındağ, Yeni Zelanda’da yapılan bir araştırmaya göre bisikletlinin sürücüye kıyasla 3,9 kat, yayanınsa sürücüye oranla 2,3 kat fazla karbonmonoksite maruz kaldığı sonucunu öğrenince şöyle diyor: “Düş yakamdan şehir...”

71 “Herkes Kendi Duruşunu Seçmeli”

Danielle Mitterrand Vakfı’nın 9 Aralık’ta Paris’te düzenlediği “Tohum Hırsızlığına Hayır” başlıklı konferanstan önemli notları EKOIQ Dış Haberler Editörü Zeynep Heyzen Ateş anlatıyor.

78 Bu Panellerde Yumurta Kabuğu Bile Var!

Mimar, girişimci, çevre ve endüstri tasarımcısı Robert Noble tarafından icat edilen; Google, Toms Shoes, Gap ve Weber gibi büyük firmalar tarafından tercih edilen ECOR paneller, yapı malzemeleri sektöründe devrim yaratıyor.

82 Çevre İçin İyi Bir “Alternatif”

Çevre konusunda yaşanan sorunların birey, öğrenci ve iş dünyası arasındaki köprülerin daha da güçlendirilerek çözülebileceğinden yola çıkan Çevreci Etkinlikler, “Alternatif Çevre Mühendisliği Atölyeleri”ni başlattı.

86 Entegre Raporlamaya Hazır mıyız?

Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği’nin 2 Aralık’ta İstanbul’da düzenlediği “Entegre Raporlama ve Değer Yaratma” konulu panelini TKYD üyesi ve Sercom Danışmanlık kurucusu Elif Özkul Gökmen izledi.

88 Demokratik Bursa’nın Anahtarı Nilüfer Mahalle Komiteleri

2009 yılında katılımcı belediye yönetimini hayata geçiren Bursa Nilüfer Belediyesi, bu vizyon doğrultusunda oluşturduğu Nilüfer Mahalle Komiteleri ile “demokrasi kenti” olmayı hedefliyor.

HER SAYIDA

4 Haberler “Yeşil Nesil Restoran Hareketi” Başladı; Ömer Cihad Vardan: “AB’deki Düzenlemeler Türkiye’deki İhracatçıyı da İlgilendiriyor”; Yunus Parklarına Karşı Eylemler 2014’te Arttı

30 Son Buzul Erimeden Levent Kurnaz: Petrol Fiyatlarındaki Düşüş, İklim Değişikliğini Nasıl Etkiler?

32 Veriler Gökçe Vahapoğlu Şahin: 2015 Yılı 400 ppm’in Üzerinde Başladı; Küresel 500 şirket = Küresel Seragazi Salınımının %10’u

66 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay: ISO 37120, Kentler Arasında Paylaşımı Kolaylaştıracak

75 Sürdürülebilirlik Akademisi’nden Sustainable Brands 2015’in Ana Teması Belli Oldu: “How Now”; “Sürdürülebilir Markalar Sertifikası Programı” Mart’ta Başlıyor

76 Sosyal Medyadan Özgür Öztürk: Güneş Enerjisi “Su Dostu”; Kendini ve Elektrikli Aracınızı Şarj Eden Evler; Menüde Hangi Çeşit Böcek Var?

85 İş Dünyasından Konca Çalkıvık: “Suyun Yönetimi” için İşbirliği Şart

92 Change.org’dan Metsamor Nükleer Santrali Saatli Bomba Gibi Bekliyor; Mogan Gölü’ne Uçaklar Değil, Kuşlar İniyor...

96 Yeşil Günlük Cihan Koral Malak: Beyaz Yakalılar Dünyada Mekan Arıyor; Yeşilist 4 Yaşına Bastı; İstanbul Kahve Festivali’nden Beklentimiz; Patiler Stantta

100 Sinerjik Alternatif Enerji’de “Yılın En’leri” Ödülleri

102 Gözümüzden Kaçmayanlar Danimarka’nın yıllık elektrik ihtiyacının %39’u rüzgardan; Kuyucuk Gölü Kuş Cenneti tamamen kurudu; Sedef Adası imara açılıyor; Arjantin’de orangutan Sandra’ya hukuki haklar verildi...

104 Kitap Ormanda Yaşam; Ekolojik Felaket ve Meta Olarak Gıda; Health and Sustainability: An Introduction



ATÜ, Dünyanın İlk “Yeşil Ofis” Sertifikalı Duty Free Şirketi Oldu

TAV Havalimanları ile Unifree ortaklığında kurulan ve Türkiye'nin en büyük gümrüksüz satış mağaza işletmecisi olan ATÜ, WWF-Türkiye'nin ekolojik ayak izini azaltmaya yönelik girişimi “Yeşil Ofis Projesi”nde belirlenen kriterleri sağladı. Gerçekleştirdiği çalışma ve uygulamalarıyla ATÜ Duty Free, merkez ofisinde Yeşil Ofis sertifikası alan ilk gümrüksüz mağazacılık şirketi oldu. ATÜ Duty Free Genel Müdürü Ersan Arcan, konuyla ilgili yaptığı açıklamada şunları söyledi: “ATÜ olarak, sürdürülebilirlik yaklaşımımız doğrultusunda bugüne kadar ortaya koyduğumuz tüm çalışmalarda çevresel etkileri en aza indirmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. WWF Türkiye ile işbirliğimiz çerçevesinde, yılın başında dahil olduğumuz Yeşil Ofis Projesi ile çalışmalarımıza yeni bir boyut kazandırdık. Genel merkezimizdeki tüm çalışanlarımızın konuya duyarlılıklarını artırmaya yönelik çok sayıda uygulamaya imza atıldı. Ofislerde en çok sözü edilebilecek kağıt tüketimi ve atık yönetimi konularında yaptığımız çalışmalarla başarılı sonuçlara ulaştık.”

Yenilenebilir Enerjide “Temiz Üretim” Çağrısı

Geçtiğimiz haftalarda Bartın Üniversitesi Yenilenebilir Enerji Uygulama ve Araştırma Merkezi'ni (BÜYENARUM) ziyaret eden İTÜ Öğretim Üyesi ve Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Derneği (SÜT-D) Başkan Yardımcısı **Prof. Dr. Filiz Karaosmanoğlu**, Merkez Başkanı Nedim Saraçoğlu'yla bir araya gelerek, başta biyokütle enerjisi olmak üzere yenilenebilir enerji kaynakları ve Türkiye konusunda fikir alışverişinde bulundu. BÜYENARUM tarafından düzenlenen “**Yenilenebilir Enerjide Yarımlar**” panelinde de konuşma yapan Prof. Dr. Karaosmanoğlu, yenilenebilir enerji kaynaklarının temiz olduğuna dikkat çekerek, “Önemli olan doğanın armağanı bu kaynaklardan, sudan, rüzgardan, güneşten ve biyokütleden temiz üretim teknolojileri ile elektrik, ısı-soğuk ile katı-sıvı-gaz



biyoyakıtları üretmektir” dedi. Prof. Dr. Karaosmanoğlu, üretimlerde toprak, su ve havaya en az kirlenici salımı yapılması ve mevcut en iyi teknolojilerin tercih edilmesi gerektiğini vurgulayarak, şunları söyledi: “Sürdürülebilir enerji üretimi gerçekleştirilmelidir. Örneğin güneş pırıl pırıl, tertemiz. Güneş elektriği de temiz üretimle elde edilmeli. Şekerpancarı Anadolu'nun tarım bereketi, tertemiz. Şekerpancarı yakıt alkolü de en temiz üretim teknolojisinin ürünü olmalı.”

“Yeşil Nesil Restoran Hareketi” Başladı

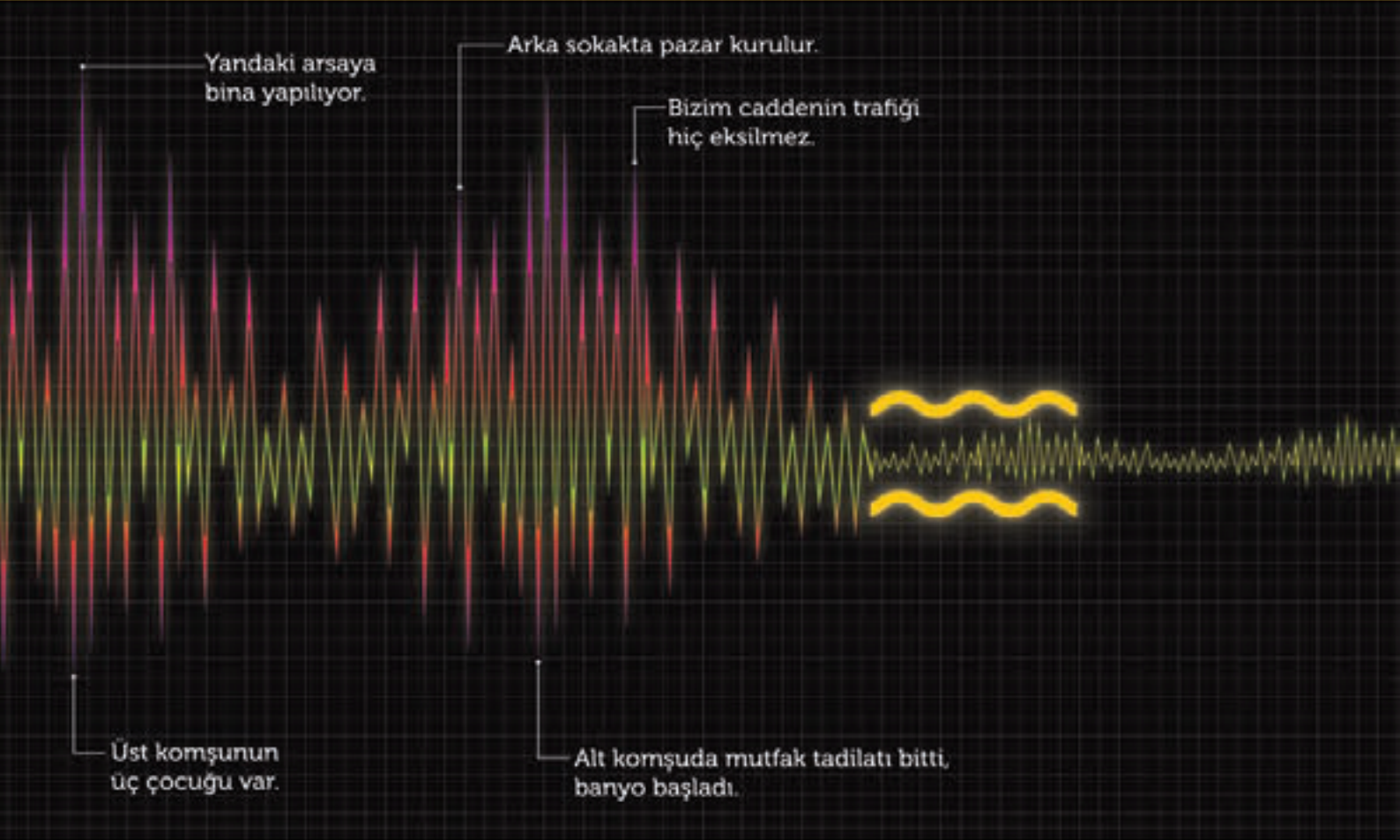
Atık üretiminin yoğun olduğu yeme-içme sektörüne bilinçli bir tüketim anlayışı kazandırmak, atık miktarını azaltırken oluşan atığı dönüştürmek ve enerji verimliliği sağlamak hedefiyle ilk olarak İstanbul'da pilot restoranların katılımıyla “Yeşil Nesil Restoran Hareketi” başlatıldı. Proje kapsamında **La Mancha, Frankie, Sunset, Fenix, Tom's Kitchen ve Kanyon Kitchenette**'e “Yeşil Nesil Restoran” sertifikası verildi. **WWF-Türkiye** ve **Boğaziçi Üniversitesi** tarafından, Turizm Restoran Yatırımcıları ve İşletmecileri Derneği (TURYİD) ve Beşiktaş Belediyesi işbirliği, Unilever



Food Solutions'ın desteğiyle hayata geçirilen proje çerçevesinde restoranlar; enerji-su kullanımı, atık yönetimi, kirlilik ve kimyasal azaltımı gibi başlıklar altındaki 95 kriterle değerlendirilerek sonucunda 1, 2 veya 3 yıldızlı Yeşil Nesil Restoran sertifikası almaya hak kazanacak. Menüde mevsim

ürünlerinin kullanılmasından garnitür seçimine, gıda atığından kompost ve enerji üretilmesine kadar uzanan çok kapsamlı uygulamaları olan projeye restoran müşterilerinde de davranış değişikliği yaratılması hedefleniyor. 2015 sonuna kadar **100 restoranın** “Yeşil Nesil Restoran Hareketi”ne katılımı öngörülüyor.

SES YALITIMI YAŞAM KONFORUDUR



Yalıtımın Türkiye'deki adı İzocam, üstün nitelikli yalıtım malzemeleri ile benzersiz enerji tasarrufunun yanı sıra, size üstün bir ses yalıtımı da sunuyor.

Yaşam alanlarınızın konforu eksiksiz olsun diye...

İstanbul'daki Anadolu Lisesi Öğrencileri Bu Yarışmaya Davetli

Renault'nun, İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Total Oil Türkiye ve Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Derneği ile birlikte düzenlediği "Sizin Fikriniz Sizin Projeniz" adlı yarışmaya katılım süreci başladı. İstanbul'daki Anadolu liseleri öğrencilerinin 20 Mart 2015 tarihine kadar başvurabileceği yarışmaya katılacak gençlerden öncelikle kendi yakın çevrelerindeki en önemli yol güvenliği ya da ulaşım sorununu saptayıp, bu sorunun iyileştirilmesine yönelik kendi somut çözüm önerilerini üretmeleri bekleniyor. Ancak iş burada bitmiyor; liseli gençlerin bu fikirleri bir proje ve eylem planına dönüştürüp harekete geçerek uygulamaları gerekiyor. Kısacası öğrencilerin yarışmadaki başarısı, fikirlerini hayata geçirip, etki ve sonuç elde etmelerine bağlı. Yarışmada öğrenciler, proje içeriği ve uygulama araçları konusunda tamamen özgür bırakılıyor. Gençler, sürdürülebilir ulaşım ve yol güvenliğine yönelik geliştirdikleri lokal çözüm uygulamalarını, imza kampanyaları, tiyatro ve film gösterimi ya da poster, afiş gibi çalışmalarla çevrelerinde yaygınlaştırabiliyor.



Vestel Kullanıcılarının İldırı'da Dikili Bir Ağacı Olacak

"Gelecek kuşaklar orman yok demesin" sloganıyla 20 yıldır çevre ile ilgili birçok çalışmaya imza atan Ege Orman Vakfı ile işbirliği yapan Vestel, Çeşme İldırı-Kadıovacık'ta 10 bin fidanlık "Vestel Ormanı"nı oluşturuyor. Firma, ormana hayat vermek için müşterileriyle de işbirliği yapıyor. Başlatılan kampanya kapsamındaki Vestel ürünlerini alan kullanıcılar, kendilerine kısa mesaj aracılığıyla iletilecek kod ile Vestel web sitesi üzerinden fidan bağışını gerçekleştirebilecekler. Kampanya ile ilgili ayrıntılı bilgiye Vestel.com.tr üzerinden ulaşabilirsiniz.

VESTEL



"Çevre Dostu Proje" Ödülü CMS Jant'ın

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) tarafından 2001 yılından bu yana düzenlenen Çevre Ödülleri Yarışması'nın 2013 yılı ödülleri sahiplerini buldu. EBSO'nun "Çevre Dostu Proje" kategorisinde finale kalan altı firma arasından CMS Jant Sanayii A.Ş., "Yağmur Suyu Geri Kazanımı" projesiyle birincilik ödülüne layık görüldü. T.C. Ekonomi Bakan Yardımcısı Adnan Yıldırım ve EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar tarafından verilen ödülü, CMS Jant adına Mali İşler Genel Müdür Yardımcısı Erdem Torun aldı. Şirket, söz konusu proje kapsamında firmaya kurulan tesis sayesinde bir yıllık süre zarfında ortalama 20 bin ton yağmur suyunun geri kazanımı sağlandı.

Akıllı Yıldızlar'dan Enerji Müzesi Ziyareti

Soyak'ın 33 devlet okulu kapsamında hayata geçirdiği "Akıllı Yıldızlar Enerji Tasarrufu Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projesi"nde yer alan öğrenciler, Santral İstanbul Enerji Müzesi'ni ziyaret etti. Öğrenciler, Silaharağa Elektrik Santral'ından Santral İstanbul'a kadar elektrik üretiminin tarihini öğrenme fırsatı yakaladı. Projeyi bir memleket meselesi olarak gördüklerini belirten Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü Fatma Çelenk; öğrencilere enerji verimliliği ile ilgili önemli mesajlar vererek, enerjinin eskiden nasıl üretildiğini ve günümüze kadar hangi aşamalardan geçtiğini aktardı.





- ✓ Çevre Dostu
- ✓ Isı Koruyucu
- ✓ Ekolojik
- ✓ Estetik
- ✓ Yapı Dostu

ONDUGREEN®

Kentlerimizin hızlı gelişimi sonucunda kent içinde bulunması gereken yeşil alanlar, yerlerini beton yapılara terk ettiler. Giderek çoğalan yüksek yapılar hava sirkülasyonunu engelleyerek, kirlilikle birlikte havanın ısınmasına da neden oldular. Bu duruma karşı en etkili çarelerden biri, yitirilmiş olan bitki alanlarının, kendilerini yok eden yapıların üzerinde yeniden elde edilmesi, yani çatıların yeşillendirilmesidir. Çatı kaplama ve yalıtımlarının uzman kuruluşu ONDULINE AVRASYA, çatı bahçeleri konusunda dünya lideri Alman Zinco GmbH ile birlikte, düz veya eğimli çatıların yeşillendirilmesi için mükemmel çözümler önermektedir.



www.onduline.com.tr



[/ondulineavrasya](https://www.facebook.com/ondulineavrasya)



[/ondulineavrasya](https://twitter.com/ondulineavrasya)



[/ondulineavrasya](https://www.youtube.com/ondulineavrasya)



pazarlama@onduline.com.tr

Onduline® “*kafam rahat*”
AVRASYA A.Ş.

“Petroldeki Düşüş Çevreye Zarar”

Petrol fiyatlarındaki düşüşün çevresel açıdan olumsuz olduğunu dile getiren Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Derneği Başkanı ve Adnan Menderes Üniversitesi İktisat Bölüm Başkanı **Prof. Dr. Etem Karakaya**, “Bu düşüş, küresel ısınmayı önleme ve karbondioksit emisyonlarının azaltılması açısından hayata geçirilen politikalar noktasında çok ciddi zorluklar çıkaracaktır. Çünkü ucuzlayan petrol fiyatı ve buna bağlı olarak ucuzlayacak olan doğalgaz fiyatları, daha fazla fosil yakıt kullanılması anlamına geliyor. Petrol fiyatlarının ucuzlamasıyla beraber artık vatandaşlar daha fazla kilometre yapacak, daha fazla enerji kullanan yüksek motorlu araçlardan satın alacak. Bu da iklim değişikliğine neden olan karbondioksit salımının daha da artışına yol açacak” dedi. Karakaya'ya göre bir diğer olumsuzluk da ucuzlayan fosil yakıtlar karşısında henüz gelişim aşamasındaki yenilenebilir enerjiye olan yatırımların ciddi şekilde azalma gösterecek olması.



Sertrans'a “LEED Gold”

Sertrans Logistics'in 2013 yılı sonunda hizmete açılan 50 bin metrekare arazi üzerine kurulu **Hadımköy tesisleri ve genel merkezi**, Amerikan Yeşil Binalar Konseyi tarafından yapılan denetimler sonucu “LEED Gold” sertifikası almaya hak kazandı. En son teknolojilerle ve ileri IT altyapılarıyla donatılan depo ve antrepoların bulunduğu tesis, enerji modellemesinden günışığı simülasyonuna varıncaya dek ekosisteme duyarlı bir yapı olmasıyla ön plana çıkıyor.

Viko Pro Dimmer ile Enerjinin Kontrolü Sizde

Elektrik anahtarı ve priz sektörü firmalarından Viko, enerji tasarrufunun her geçen gün daha da önemli hale geldiği günümüzde lambaların ihtiyaç duyulduğu seviyede aydınlatma yapmasını sağlayan Pro Dimmer Serisi ile hem teknolojik bir çözüm sunuyor hem de mekanlara konfor getiriyor. Avrupa standartlarına uygun olarak Türkiye’de tasarlanan ve üretilen Viko Pro Dimmer Serisi ile tüm mekanlarda **ışık seviyesi istenen ölçüde ayarlanabiliyor**. İstenildiğinde loş bir ortam yaratılabilirken istenildiğinde tüm ışıkların performansı seviyesi artırılarak maksimum aydınlık elde edilebiliyor. Aşırı yük ve kısa devre koruma özelliği



ile birlikte tesisat ve aydınlatma kaynaklı hatalara karşı üstün koruma sağlayan Viko Pro Dimmer Serisi’nde dört farklı model bulunuyor.



Güneş Arabası Yeni Sahibini Arıyor

Sahibinden.com’un en çok ziyaret edilen bölümlerinden “İlginc İlanlar”a eklenen “Güneş Enerjili Elektrikli Araç” ilanı, 152 bin 500 TL’lik satış bedeli ve kazandığı başarılarla dikkat çekiyor. **Dokuz Eylül Üniversitesi Solaris Güneş Arabaları Ekibi** tarafından satışa çıkarılan araç yeni sahibini arıyor. Yapımı 2006 yılında tamamlanan tek kişilik güneş enerjisiyle çalışan elektrikli araç, 2007’de TÜBİTAK güneş enerjili araç yarışlarında yarı finalde birincilik, 2008’de Yunanistan’da düzenlenen “Sun Life” güneş enerjili araç tasarım yarışmasında tasarım ödülü, 2014’te düzenlenen Fas Güneş Enerjili Araç Yarışı’nda birincilik ve Belçika’da düzenlenen European Solar Challenge’da özel ödül gibi prestijli derecelerin sahibi. İlanla ilgili detayları www.sahibinden.com/191327097 linkinden görüntüleyebilirsiniz.

Çevreye “İyi Gelecek” Proje

Koçtaş, Anel Doğa ile yaptığı işbirliği çerçevesinde kullanım süreleri dolmuş tüm elektronik ürünleri olarak geridönüşüm malzemesi olarak kullanılmasını sağlıyor. Türkiye genelindeki 43 Koçtaş mağazasından toplanan **elektronik atıklar**, Anel Doğa’nın Kocaeli Kartepe’de yer alan 30 bin metrekarelik entegre tesisinde geridönüşüme kazandırılıyor. Atık malzemelerin sökülüp ayrıştırılarak, hammadde olarak imalat sürecine yeniden kazandırılmasının sağlandığı “Geri Dönüşüm İyi Gelecek” adlı proje ile hem atık malzemelerin çevre kirliliği oluşturmaması, hem de elektronik malzemelerin içindeki sağlık tehdidi yaratan atıkların bertaraf edilmesi hedefleniyor.



Azalan tarım alanlarının artan besin ihtiyacını karşılamasını sağlayan kimya yaratıyoruz.

Büyüyen nüfusla birlikte besin ihtiyacı da artıyor. Herkesin dengeli beslenmesini sağlayabilmek için, gıda üretiminde ve tedarik zincirinde yaşanan çeşitli zorlukların çözümünü üretiyoruz. İhtiyacı olanlara daha çok gıdanın ulaşmasını sağlayabiliriz. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

Vizyonumuz hakkında detaylı bilgi için wecreatechemistry.com adresini ziyaret edin.

150.yıl

 **BASF**

We create chemistry



Kastamonu Entegre'ye Rusya'dan Çevre Ödülü

Avrupa'nın ve Rusya'nın en büyük ahşap levha fabrikasını Tataristan'ın Alabuga Serbest Bölgesi'nde Eylül ayında hizmete açan Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi'ye Rusya'dan çevre ödülü geldi. Şirket, Rusya Federasyonu'na bağlı Tataristan Özerk Cumhuriyeti'nin başkenti Kazan'da düzenlenen "EKOLider-2014 Çevre Yarışması"nın "Orman ve Ahşap Ürünleri Sanayi" dalındaki çevre ödülünü almaya hak kazandı.

Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi A.Ş. Alabuga Fabrika Müdürü Ali Kılıç, Kazan'da düzenlenen törende ödülü Tataristan Özerk Cumhuriyeti Başbakanı İldar Halikov'un elinden aldı. Kılıç, şu açıklamayı yaptı: "Kastamonu Entegre olarak tüm süreçlerimizde çevre duyarlılığımız en üst düzeyde. Fabrikamızda hiçbir atık ve zararlı madenini oluşmamasına büyük özen gösteriyoruz. Üretim süreçlerimizde kullandığımız suyu arıtma tesisimizde arıtılarak tekrar kullanıyoruz. Fabrikamızda modern ve çevre dostu ileri teknoloji ve ekipman kullanıyoruz. Bu ödülü de bu anlayışımızın bir yansıması olarak değerlendiriyoruz."

Ömer Cihad Vardan: "AB'deki Düzenlemeler Türkiye'deki İhracatçıyı da İlgilendiriyor"

AB vatandaşları için 1 Ocak 2015 itibarıyla enerji verimliliğinde yeni bir dönem başladı. Bu yeni dönemde pişirme araçlarının etiketlenmesi, kahve makinelerine, modemlere, alıcılara otomatik stand-by modunun zorunlu hale getirilmesi gibi evlerinde, işyerlerinde kullandıkları cihazlara ilişkin kurallar değişti. Söz konusu değişimle birlikte hane başına yılda 45 Euro tutarında enerji tasarrufu öngörülüyor. Toplam 11 milyon hanede son beş yılda 100 milyar Euro tutarında enerji tasarrufu yapıldığı düşünüldüğünde, önümüzdeki dönemde bu oranın katlanarak artacağı ortada. Ancak bu tasarrufun kullanıcılar ve üreticilerin ötesinde AB'nin enerji güvenliği ve iklim değişikliği ile mücadele politikaları açısından da değerlendirilmesi gerekiyor. Avrupa Komisyonu'nun tahminlerine göre tüm ekodizayn ve enerji etiketlemesi düzenlemeleri yıllık 166 milyon ton petrole yani İtalya'nın birincil enerji tüketimine eşdeğer bir tasarruf sağlayacak. Sadece 1 Ocak 2015'te yürürlüğe giren yeni düzenlemeler sayesinde bile 2020 itibarıyla karbondioksit salımının yılda 15 milyon ton -Bükreş gibi bir şehrin



yıllık emisyonuna eşdeğer düşeceği öngörülüyor. Yeni düzenlemelerin Türkiye'deki ihracatçıları da ilgilendirdiğini belirten İktisadi Kalkınma Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Cihad Vardan ise şu açıklamada bulundu: "Bu ürünleri satan Türk

ihracatçıların teknik standart ve koşulları karşılamaları gerekiyor. Öte yandan aynı perspektifle, AB'de üretilen fırın, kahve makinesi gibi ürünlerin Türkiye pazarına gireceği de düşünülürse, yerli üreticiler rekabet güçlerini ve pazar paylarını korumak durumunda kalacaklar. Türkiye'nin AB ile katılım müzakereleri sürecinde enerji faslının halen müzakerelere açılmamış olması kabul edilemez bir durumdur. Ancak fasıl açılın açılmasın ülkemizin müktesebat uyumu konusunda çabalarını sürdüreceği en yetkili ağızlardan defalarca vurgulanmıştır. Bu kararlılığın en önemli göstergelerinden biri 2019 yılına kadar atılacak müktesebata uyum adımlarını sıraladığı Ulusal Eylem Planı'dır. Tüm bunlar neticesinde AB'nin yeni düzenlemelerine ülkemizin de uyum göstermesi kaçınılmazdır."

Bu Temizlik Bezleri Doğada %100 Çözünüyor

3M'in temizlik ürünleri pazarındaki yenilikçi markası **Scotch-Brite™**, evinin temizliğini düşünürken doğaya karşı da duyarlı olan tüketiciler için Super Soft temizlik bezlerini sunuyor. Scotch-Brite™ **Super Soft Temizlik Bezleri**, doğada %100 çözünerek çevre dostu bir temizlik imkanı sağlıyor. 60°'ye kadar sıcaklıkta yıkanabilme özelliği ile hijyeni garantileyen ürünü, benzerlerinden farklı kılan bir diğer özelliği ise 49x72 cm'lik büyük boyutu. Sadece Migros'larda satılan Scotch-Brite™ Super Soft



Temizlik Bezleri'nin bir paketi içinde 10 adet bez bulunuyor. %100 viskon içeren yumuşak dokulu ürün sayesinde, kullanıcılar ellerini yıpratmadan temizlik yapabiliyor.

Üstümüze vazife

ÇEVKO
Yeşil Nokta Teşvik
Ödülü

ISO Çevre ve
Enerji Ödülü

European
Business Awards
for the
Environment

Yeşil Bina Zirvesi
Sürdürülebilirlik
Ödülü

Kocaeli
Sanayi Odası
Şahabettin
Bilgisu
Çevre Ödülü

Avrupa Birliği
Çevre Ödülü
Türkiye
Programı
Finalist

Sürdürülebilirlikte altı ödül birden...

İnsana, topluma, doğaya saygıyı işimizin ayrılmaz parçası; bugünkü ve gelecek kuşaklara karşı vazgeçilmez sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Bu doğrultuda üretim, tasarım ve yönetim anlayışımız Blue Life ile sürdürülebilirliği süreçlerimizin her aşamasında titizlikle hayata geçiriyoruz.

Başarıda da sürdürülebilirlik için çok çalışmaya devam ediyoruz. VitrA ve Artema olarak ulaştığımız düzey uluslararası ve ulusal kuruluşlar tarafından değerlendirildi ve 6 sürdürülebilirlik ödülüne birden layık görüldü.

Çünkü mavi gezegenimizin geleceği, üstümüze vazife.

Blue Life 

Mavi gezegenimiz için...



Efe Bezci: "Güneşte Gerçek Yatırımcının Önü Açılmalı"

Ankara'nın Haymana ilçesinde hayata geçirdikleri güneş enerjisi santraliyle binlerce evin elektrik ihtiyacını karşılamayı hedefleyen Besa Grup'un Yönetim Kurulu Üyesi Efe Bezci, Türkiye'nin geniş coğrafyası ve bol güneş alan konumuyla güneş enerjisinden elektrik üretimi için Avrupa'da en uygun ülke olarak öne çıktığının altını çizdi. Buna rağmen ülkemizin potansiyelini kullanma konusunda sıkıntılar yaşadığını kaydeden Bezci, "Metrekare başına Türkiye'den ortalama 1.7 kat daha az güneş ışınımı alan Almanya'dan daha fazla olan potansiyelimizi kullanmak için herkesin elini taşın altına koyması gerekiyor. Bu anlamda bürokrasinin azaltılması ve gerçek yatırımcının önünün açılması doğrultusunda yeni önlemler alınması gerekiyor" dedi. Haymana'da 1 milyon 100 bin Euro'ya mal olan BESA GES-1 olarak kurdukları güneş enerji santralının 1 MW gücündeki üretim tesisinde geçici kabul çalışmalarının devam ettiğini bildiren Bezci, şu bilgileri de verdi: "Haymana'da ilk hedefimize ulaştık. Şimdi sırada yeni hedefler var. Kurulu gücümüze ek olarak kurmayı planladığımız 3 MW için başvuruda bulunulmuş olup, bağlantı görüşleri alınıyor."

Yunus Parklarına Karşı Eylemler 2014'te Arttı

Türkiye'deki yunus parklarının kapatılması ve tutsak deniz memelilerinin koruma altına alınması için yerel ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarıyla etkili kampanyalar düzenleyen **Yunuslara Özgürlük Platformu**, geçtiğimiz yıl Türkiye'de gerçekleştirdikleri "ilk"leri ve gösteri merkezlerine karşı kamuoyunda ses getiren süreçleri listeledi. Tüm yılı kapsayan derleme, yunus gösteri merkezlerine ev sahipliği yapan sahil şeridindeki dört farklı bölgede peşi sıra düzenlenen eylemlerden Hayvanları Koruma Kanunu'ndaki değişikliklere dair sanatçıların, yazarların, yerel ve uluslararası STK'ların girişimlerine kadar pek çok başlığı içeriyor. Yunuslara Özgürlük Platformu Sözcüsü **Öykü Yağcı**, geçtiğimiz yılı şu şekilde özetledi: "STK'lardan gazetecilere, sanatçılardan yazarlara, dalış okullarına kadar çok geniş bir kesimin desteği ve bize gönderdikleri yazılar ve çeviriler ile farkındalığın artmasını sağlayan destekçilerimizin de katkılarıyla geçtiğimiz yıl Türkiye'de



yunus parklarına karşı pek çok ilki gerçekleştirdik. Önce TBMM gündemine, ardından CITES başvurumuzla STK'lar dışında uluslararası düzeyde resmi boyutta Avrupa Komisyonu'na taşınan yunus parkı sorunu, Türkiye çapında her yerde eylemler, filmler, imza kampanyaları ve mektuplar ile desteklendi, yunus parkları her bir adımda bir büyük darbe daha aldı. Hayvan özgürlüğü için 2015'te hep birlikte, daha fazla mücadele etmek dileğiyle..."

Türkiye'nin En Büyük Güneş Enerjisi Santralına Tunçmatik-Powergie İmzası

1969 yılından bu yana Türkiye'nin enerji çözümleri markası olarak hizmet eden Tunçmatik'in yan kuruluşu Powergie tarafından kurulacak olan Türkiye'nin en büyük güneş enerjisi santrali, **Konya Kızören**'de bulunan 144 dönümlük alana inşa edilecek. Yeni güneş santrali yılda 6500 ton CO₂ salımını önleyecek. **Yılda**

12.800,000 kwh enerji üretimi yapması hedeflenen güneş enerjisi santralının Temmuz 2015 tarihinde devreye girmesi öngörülmüyor. Dünyada öncü olan Alman malı invertörler ve yüksek performanslı endüstriyel güneş panelleri, yüksek sıcaklığa dayanıklı ve hava şartlarından etkilenmeyen ürünler kullanılan sistem, yaklaşık 50 bin kişinin elektrik ihtiyacını karşılayacak. Konuyla ilgili açıklama yapan **Tunçmatik-Powergie Genel Müdürü Mehmet Özer**, "Santralin yatırımcısı Baycan Yapı firmasının Türkiye'nin temiz geleceği ve ekonomik gelişimi açısından son derece önemli olan bu yatırımda iş ortağı olarak bizleri tercih etmesinin heyecanını yaşıyoruz. Tunçmatik-Powergie'ye duydukları güven ve bu sağlam iş birliği için sonsuz teşekkürler" dedi.





Çimsa Sürdürülebilirlik Raporu Yayınlandı!

Çimento ve yapı malzemeleri sektöründe 40 yılı aşkın süredir fark yaratan çalışmalara imza atan ÇİMSA'nın, GRI G4 kılavuzuna uygun olarak hazırlanan 2013 Sürdürülebilirlik Raporu yayınlandı!

[f facebook.com/CIMSACEMENT](https://www.facebook.com/CIMSACEMENT) [t twitter.com/cimsacement](https://twitter.com/cimsacement) [in linkedin.com/company/cimsa](https://www.linkedin.com/company/cimsa)



ÇİMSA

BNP Paribas Leasing, “Yeşil Ofis” Sertifikası Aldı

BNP Paribas Leasing Solutions Türkiye, WWF-Türkiye'nin Yeşil Ofis Programı kapsamında sergilediği başarılı çalışmalarla leasing sektörünün ilk 'Yeşil Ofis' i unvanına sahip oldu. İlk yıl içerisinde kağıt tüketimi, çalışan bilinçlendirme ve ofis ekipmanları süreçlerinde iyileştirme çalışmaları gerçekleştiren BNP Paribas Leasing Solutions Türkiye, “Yeşilease” sloganıyla hedeflerinin de üzerine çıkararak fark yarattı. Yeşil Ofis diploma töreninde konuşan BNP Paribas Leasing Solutions Türkiye Genel Müdürü **Kaçan Yaşa**, “Programa başlarken kağıt tüketimi alanında, sorumlu kağıt kullanımına geçmeyi ve sarfiyatımızı düşürmeyi hedefledik. 2014 yılı sonu itibariyle %100 oranında sorumlu kağıt kullanmaya başladık ve tüketimimizi hedeflerimizin de üzerinde bir performansla %20 oranında düşürdük. Bir yıl sonunda geri dönüştürülebilir atıkların geri kazandırılma oranını %100'e çıkardık” bilgisini verdi.



UPS'e “İlk Yaprak” Ödülü

Lojistik sektörünün önde gelen oyuncularından UPS, taşımacılık faaliyetlerinin çevresel performansını artırmak amacıyla çalışan **Green Freight Europe (GFE)** programının “İlk Yaprak” ödülünü aldı. Taşımacılık faaliyetlerinden kaynaklanan karbondioksit emisyonu verilerini ve bilgilerini paylaşan şirketlere verilen önemli bir ödül olan İlk Yaprak Etiketleri, şirketlerin çevresel performansı artırmaya yönelik çalışmaları ve aldıkları



önlemlere göre üyeleri değerlendiren, karşılaştıran GFE'nin dört aşamalı etiket programının bir parçası.



Bozankaya'nın “E-Bus”ı Almanya'da Test Ediliyor

Raylı sistem ve ticari araç tasarımında önemli Ar-Ge yatırımları yapan Türk yerli üretici Bozankaya, IAA Ticari Araç Fuarı'nda lanse ettiği yeni elektrikli otobüsünü Almanya'da yerel yönetimlerle test ediyor. Almanya'nın birçok şehrinde test edilen Bozankaya E-Bus, 1993'de UNESCO tarafından koruma altına alınan Bamberg şehri tarafından da büyük ilgi gördü. Almanya'nın tüm yerel yönetimleri, Kuzey Avrupa ve İsviçre, İran ve Azerbaycan'dan E-Bus'a yönelik potansiyel talepler alan Bozankaya E-Bus, dünya lansmanı ardından Türkiye'de de yerel yönetimler tarafından test edilmeye başlanacak. Şarj edilebilir akü ile çalışan, çevreci, sessiz, ekonomik, verimli bir şehir içi otobüsü olarak birçok çözümü bir arada sunan E-Bus, şarj olduğunda **200 km menzil garantisi** ile sunulurken ortalama 260-320 km arasında yol yapabiliyor.

Ytong, Duvar Bloklarının Isı Yalıtım Performansını Artırdı

Yapı malzemeleri sektörünün yenilikçi kuruluşu Türk Ytong, blok ürünlerinde 2,5 MPa olan basınç dayanımı değerini koruyarak, ısı yalıtım performansını artırmayı başardı. Ar-Ge çalışmalarıyla Ytong duvarların ısı iletkenlik hesap değerini %15 daha iyileştirerek 0,13 W/mK'dan 0,11 W/mK'e düşüren Ytong, böylece sağladığı enerji tasarrufunu da aynı oranda artırmış oldu. **Türk Ytong Genel Müdürü Gökhan Erel**, yalıtım performansı artırılmış Ytong duvarların birçok projede ilave yalıtım katmanına gerek kalmadan yapının ısı yalıtım projelerinin çözülebildiğini, böylece yapının dış cephelerinin A1 sınıfı hiç yanmaz yangın sınıfına kavuştuğunu söyledi.



Kaynaklarımızı sudan sebepler tüketmesin.

Her ayrıntıda Bosch: ActiveWater Eco bulaşık makineleri, yük algılama sensörü ile sadece gerektiği kadar su kullanarak akıllı su yönetimi sağlar, doğanın ve insanın kaynaklarını korur.



Bosch ActiveWater Eco bulaşık makineleri, bir makine dolusu bulaşığı sadece 6 litre su ile yıkar. Üstelik bunu, A++ enerji sınıfı ve A kurutma performansı ile yaparak doğanın kaynaklarını bir kez daha korur. Ayrıca koyduğunuz deterjanın tamamını kullanarak, bulaşıklarda hiçbir deterjan artığı bırakmaz. www.bosch-home.com/tr



BOSCH

Yaşam için teknoloji

Bosch Çağrı Merkezi
444 6 333
7/24 hizmetinizde



BoschHomeTurkiye

“Enerji Tasarrufu Sadece Bina Yalıtımı Değil”

Binalarda enerji tasarrufu denilince ilk akla gelenin binanın yalıtımı olduğunu dile getiren **Pakpen Yönetim Kurulu Üyesi İbrahim Tuza**, “Bir binada harcanan enerjinin %35-40’lık kısmı yalıtımsız dış duvardan, %30’u pencerelerden, %17’si dış kapılardan, %7’si çatılardan ve %6’si ise zeminden kaynaklanıyor. Dolayısıyla tasarruf için tüm enstrümanların doğru değerlendirilmesi gerekiyor. Bir tek noktaya odaklanarak başarı sağlamak mümkün görünmüyor” dedi. Topyekûn yalıtım seferberliğinin başlatılması gerektiğinin de altını çizen Tuza, Pakpen’in çalışmaları hakkında da şu bilgileri paylaştı: “Türkiye’de ve sektöründe ilk kez HFC gazı içermeyen ve sera etkisi oluşturmayarak çevreye sürdürülebilir bir katkı sağlayan XPS ürünü **Pakboard HFC Free** (XPS 200, XPS 200P, XPS 300Z) üretimini gerçekleştirerek bu kapsamda önemli bir adım attık. Ekolojik ürünümüz Pakboard HFC Free ile yapı sektörünün gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakabilecek ürünler üretebileceğini göstermiş olduk.”

Integreen, Denizli’de GES Projesi’ne Başlıyor

Türkiye’de güneş enerjisi santrali konusunda uzman kadrosuyla çalışan ve pazarda liderlik konumunu hedefleyen Integreen Yenilenebilir Enerji Sistemleri A.Ş., Isparta’da kurmuş olduğu 1,75 MW güneş enerjisi santralının ardından Denizli ili Bozkurt ilçesinde yeni bir projeye daha imza atmaya hazırlanıyor. Şirket; Astürk Enerji, Yüksek Solar Enerji ve Pozitif Solar Enerji’ye ait toplam 5 MW’lık santralin yapımına Şubat sonunda başlamayı ve Mayıs ayında tamamlamayı planlıyor.

LG ile Kışın Tasarruflu Isınmanın Keyfini Yaşayın

Yazın hızlı soğutma özelliğiyle yaşam alanlarını konforlu hale getiren **LG Inverter klimalar**, üstün ısıtma performansları sayesinde kışın da enerji tasarrufu yaparak ısınmayı sağlıyor. Sıcak ve ferah bir ortam yaratmak için kısa sürede geniş bir alanı ısıtabilecek niteliklere sahip klimalar, dört yöne hava salım özelliğiyle mekanlarda homojen bir ısı dağılımı sağlıyor. Inverter teknoloji klimalar, kolay kullanımı ve hızlı



Toyota’nın Hidrojen Yakıt Teknolojisi Otobüslerde de Kullanılıyor

Toyota, Mirai adını verdiği hidrojen yakıt hücreli otomobilin ardından geliştirdiği teknolojiyi şimdi de otobüslerde kullanmaya başladı. Toyota’nın **Hino ile birlikte ürettiği otobüsler**, Japonya’da Toyota City-Oiden hattında test amaçlı çalışmaya başladı. Toyota otobüsün yakıt hücresi sistemini, Hino ise hibrid teknolojisine sahip otobüsün şasi dahil olmak üzere karoseri üretimini üstlendi. Toyota’nın Hino ile birlikte ürettiği çevreyi kirletmeyen otobüsün en önemli özelliklerinden biri, acil durumlarda binalara veya tesislere elektrik sağlayabiliyor olması. Toyota ve Hino tarafından üretilen hidrojen yakıt hücreli otobüsün testleri halka açık yollarda sürecek. Gerçekleşecek testler sonucunda fizibilitesi yapılacak ve verimliliği ölçümlenecek.



çalışmasıyla istenen hava sıcaklığına hızla ulaşmayı mümkün kılıyor. Sahip olduğu teknik özelliklerle diğer klimalardan **dört kat daha hızlı** şekilde ısıtma yapabiliyor. Akıllı teknolojinin en büyük örneklerinden olan LG klimalar, oda sıcaklığını güvenilir bir şekilde ve sadece 5-6 dakikada 5°C değiştirebiliyor. Düşük dış hava sıcaklıklarında (-15°C) da güçlü ısıtma performansı ile kullanıcılara kısa sürede konforlu bir ortam sunuyor.

Abu Dabi Trafik Yönetimi ekin Technology’ye Emanet

Akıllı kent ve trafik sistemleri ile dünya liginde önemli bir oyuncu haline gelen ekin Technology, Abu Dabi’nin Akıllı Trafik Merkezi için anlaşma imzaladı. Abu Dabi trafik sistemlerinin yönetimi için Akıllı Trafik Merkezinin kurulması ve trafiğin bir merkezden yönetilmesini kapsayan anlaşma ile EXPO 2020’ye kadar sistemin işlemesi sağlanacak. Sistem ile trafikte %5 ile %25 arasındaki bir oranda iyileşme gerçekleşmesi öngörülüyor. Konuyla ilgili değerlendirmede bulunan ekin Technology Yönetim Kurulu Başkanı Akif Ekin, merkezin dünyadaki birçok şehre örnek niteliğinde olduğunu vurguladı. Ekin, “Trafikte akıllı sistemler kullanılmamak hem zaman kaybına, hem maddi kayıplara neden oluyor. En önemlisi de, gerçekleşen trafik kazalarında her yıl binlerce insan hayatını kaybediyor. Oysa akıllı trafik yönetim sistemleri ve akıllı trafik merkezi ile çok ciddi kazanımlar sağlanabiliyor. Abu Dabi’de kuracağımız ve EXPO 2020’ye de hazırlık niteliğinde olan Akıllı Trafik Merkezi’nin getireceği olumlu sonuçların gelişen şehirlere örnek olacağına inanıyoruz” dedi.

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

Bebeğinizin anne sütünden sonra alacağı İlk Süt HiPP COMBIOTIC® olsun

- ✓ Probiyotik® ve Prebiyotik® ilaveli
- ✓ Değerli Omega-3 ilaveli

İlk ve tek ORGANİK devam sütü



HiPP, bir bebek maması üreticisi olarak fazlasıyla ağır bir sorumluluk taşımaktadır. HiPP Premium kalitede üretim yapar. Bu üretimi mümkün olan tüm yönleriyle doğayla uyumlu bir şekilde yüksek HiPP standartlarını hedefleyerek gerçekleştirir.

Uzun HiPP kalite kontrol süreci daha hammadde aşamasında henüz üretime geçmeden başlar. Bu yöntemle HiPP ürünlerindeki hammaddelerin en iyileri olduğundan emin oluruz.

Bunu şahsen garanti ederim.

Claus Hipp

Arçelik'ten UNEP ile İşbirliği

Çevresel sürdürülebilirliğe ve enerji verimliliğine büyük önem veren Arçelik A.Ş., Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından yürütülen Enerji Verimli Cihazlar ve Ekipmanlar İçin Küresel Ortaklık Programı'na (Efficient Appliances and Equipment Global Partnership Programme) dahil oldu. İşbirliği kapsamında Arçelik A.Ş. ve Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki iştiraki **Defy Appliances Ltd.**, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde enerji verimli ev tipi buzdolaplarına geçiş sürecini destekleyen politikaların geliştirilmesi, enerji verimli buzdolapları için performans standartları izleme ve doğrulama programları ile test yöntemlerinin oluşturulması, test laboratuvarlarının kurulması ve enerji verimli buzdolaplarının kullanımının yaygınlaştırılması alanlarında proje adımlarına katkı sağlayacak ve ilgili politikaların oluşturulmasına destek verecek.

Akıllı Şehir Barselona, İstanbul'a Örnek Olacak

Türkiye Bilişim Vakfı ile **Turkcell** işbirliğiyle Haziran 2014'te kurulan Bilgi Toplumu Enstitüsü, 19 Ocak'ta İstanbul'da düzenleyeceği Akıllı Şehir etkinliğinde, Barselona'nın inovasyon ve teknoloji odaklı uygulamalarıyla akıllı şehre dönüşmesinde çok önemli katkıları olan Barselona Şehir Konseyi CIO'su Manuel Sanroma'yı ağırlayacak. TBV Başkanı Faruk Eczacıbaşı ev sahipliğinde gerçekleştirilecek etkinlikte, yenilikçi bakış açısıyla ortaya konan strateji ve projelerle akıllı şehre dönüştürülen Barselona'nın İstanbul'a yol gösterici bir örnek olup olamayacağı konuşulacak.

Yeşil Çatılar Bu Kongrede Konuşulacak

Uluslararası Yeşil Çatı Derneği (IGRA), ilk kez İstanbul'da düzenlenecek **4. Uluslararası Yeşil Çatı Kongresi**'ne ev sahipliği yapmaya hazırlanıyor. 20-21 Nisan'da Raffles İstanbul Zorlu Center'da **"Doğayı Çatınızda Keşfedin"** sloganı ile gerçekleşecek kongre, yeşil çatılar konusunda dünyadaki en büyük organizasyon olma özelliğine sahip. Türkiye'yi yeşil çatıyla tanıştıran **Onduline Avrasya**'nın ana sponsorluğunda hayata geçirilecek olan kongre, dünya çapında üne sahip mimar, tasarımcı ve yeşil çatılar konusunda uzman isimleri ağırlayacak. Güncel gelişme ve teknolojilerin yanı sıra yeşil çatıların modern mimarlık konseptleri ve şehir planlama çözümleri ile ilişkisi

Onduline
AVRASYA A.Ş.

tartışılacak. Gelecekteki teknolojilerin neler olacağı da yine kongrede ortaya konulacak. Yeşil çatı teknolojisindeki Türkiye ve dünyadan başarılı çözümler ile uygulamaları gözler önüne serecek olan kongre, gelecekteki teknolojilerin neler olacağına da odaklanacak. Türkiye ve Almanya'dan yerel yönetim temsilcileri de bu buluşmadaki yerlerini alacak. Kongre hakkında daha detaylı bilgi için www.greenroofworld.com adresli web sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Students Go Green'in Kazananları Belli Oldu

Yeşilist ve **Koç Üniversitesi** işbirliğiyle ABD İstanbul Başkonsolosluğu sponsorluğunda gerçekleşen Türkiye'nin ilk kampüsler arası çevre yarışması **"Students Go Green"**in kazanan takımları belli oldu. Boğaziçi Üniversitesi, Koç Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi ile Indiana University ve University of Chicago'dan öğrencilerin sürdürülebilir yeşil kampüsler yaratmak amacıyla bir araya geldiği yarışmanın kazananları, Boğaziçi

Üniversitesi'nden **BounToGreen** takımı ve Özyeğin Üniversitesi'nden **OzU Mobility** takımı oldu. Takımlar ödülleri, Koç Üniversitesi Anadolu Araştırmaları Merkezi'nde (ANAMED) düzenlenen törenle ABD İstanbul Başkonsolosu Charles F. Hunter'ın elinden aldılar. BounToGreen takımının projesi, e-atıkların geridönüşümüyle ilgili bir çalışmayken, OzU Mobility'nin uygulaması ise sürdürülebilir ulaşım kapsamında gerçekleştirilen Car Pooling adlı araç paylaşımı projesi.



Etkin, esnek ve güvenli. Akıllı şebekeye hoş geldiniz.

Güvenli

Otomasyon uygulamaları ile şebeke güvenliğinizi artırın ve en gelişmiş düzenlemelere uyum sağlayın.

Etkin

Şebekenizin yük yönetimini optimize edin ve verimliliğini artırın.

Esnek

Daha fazla yeşil enerjiyi entegre edin ve eskiyen şebekenizi en ekonomik şekilde yenileyin.

Schneider Electric ile güvenilir ve esnek akıllı şebeke çözümleri

Arz ve talep eşitliğini dengelemek

Artan enerji talebi, sıkılaşan yasal düzenlemeler ve artan performans baskısı ile birlikte dağıtım şirketlerinin misyonları aynı kalmaktadır. Son kullanıcılarına güvenilir, kaliteli elektrikli mümkün olan en etkin ve en uygun maliyetle tedarik etmek.

Günümüzde, daha fazla yenilenebilir enerjiyi entegre etmek ve talep yönetimini sağlamak için, IT sistemlerini dağıtım şebekesine entegre etmemiz gerekiyor. Bu, imkansız gibi gözükse de Schneider Electric akıllı-şebeke çözümleriyle artık değil.

Şebekenizi kolay ve verimli bir şekilde yönetin

Schneider Electric™, elektrik dağıtım şirketi müşterilerimize, servis sürekliliğini artırma, toplam sahip olma maliyetini düşürme ve şebekelerini daha kolay, daha akıllı ve güvenli bir şekilde yönetme imkanı veren standart, tip testi yapılmış çözümler sunan akıllı-şebeke çözümünü sunmaktadır.

Dağıtım şirketleri, geniş endüstri deneyimimizden faydalanarak daha kararlı bir şebekeye sahip olabilir, müşteri memnuniyeti sağlayabilir ve arz ve talebi gittikçe karmaşıklaşan bir şebekeyi rahatlıkla dengeleyebilir. Şebekenizi, günümüzün ve geleceğin zorluklarını aşabilmek için yenileyebilirsiniz.



"İster endüşeleriniz işletmeye dönük olsun, isterse daha kapsamlı talep yönetimi programı uygulama gereksiniminiz olsun, Schneider Electric hedeflerinize ulaşmada size yardımcı olacak deneyim ve uzmanlığa sahiptir".

Scott Henneberry, Akıllı Şebeke Stratejisi Başkan Yardımcısı, Schneider Electric



Rüzgar çözümlerimiz hakkında daha fazla bilgi edinin!

ÜCRETSİZ Rüzgar Çözüm Kılavuzumuzu indirin.

www.SEreply.com adresini ziyaret edin. Kod 53351p.

Entegre dağıtım şebekesi çözümlerimiz

Şebeke yönetimi, akıllı otomasyon ve servis hizmetlerimiz ile aşağıda belirtilen ürünlere sahip elektrik dağıtım çözümlerimiz daha yüksek verimlilik ve güvenilirlik sağlamaktadır.



Schneider
Electric

Sahalarda Görmek İstediğimiz Hareketler Bunlar

Sahalar yeşil ama bakalım yaklaşım yeşil mi? Guardian Sustainable Business sitesinde yayınlanan Olive Balch imzalı yazı, futbolu yeşertme konusundaki değişik girişimleri özetliyor. Göreceğiniz üzere, ilham verici işler var. Türk futbolunun yöneticilerinin kulağına biraz su kaçırmakta fayda görüyoruz...

<http://www.theguardian.com/sustainable-business/2014/oct/02/sustainability-football-green-game-sport>

 Zeynep Heyzen ATEŞ



Futbol harika bir spor olabilir ama çevreci gözle bakıldığında ortaya çıkan manzara hiç hoş değil. Futbol sahalarını ve stadyumları ayakta tutabilmek için çoğu zaman yeri dolduramaz miktarlarda enerji, su ve hammadde tüketiliyor. Maçlar sonrasında geride büyük atık yığınları kalıyor. Taraftarların maça geliş gidişlerinde inanılmaz bir fosil yakıt tüketimi oluyor.

Ama yeni teknolojiler ve yaklaşımlar, bu spora yavaş yavaş yeşilci duyarlılıklar kazandırıyor. Bu güzel oyunu, yeşilleştirmek için yapılan çalışmalara her gün bir yenisi ekleniyor. Guardian Sustainable Business sitesinde yayınlanan Oliver Balch imzalı derleme, bu yeni çalışmalar konusunda oldukça önemli ipuçları barındırıyor. Darısı bizim spor kulüplerimizin başına...

Deparların Gücü Adına: Pavegen

Rio de Janeiro'nun varoşlarında oturanların kayda değer bir bölümü buzdolaplarını ve lambalarını ulusal elektrik sisteminden "ödünç aldıkları" elektrikle çalıştırır. Bu ad-hoc bağlantılar yasadışı olmanın yanı sıra tehlikelidir de.

Pavegen buna alternatif olabilecek, yenilenebilir bir enerji modeli sunuyor: Yer döşemesi olarak kullanılacak enerji depolayan üniteler. Merkezi Londra'da olan bu teknoloji firması "kinetik enerjiyi depolayan" iki yüz kaplama malzemesini Morro da Mineira mahallesinin futbol sahasına döşemiş. 56 mm'lik karolar, sahanın Astroturf model yapay halı kaplamasının altına yerleştirilmiş ve ne zaman bir oyuncu üzerlerine basssa 5 mm esniyorlar. Böylece her adım saniyede 5 watt'lık bir enerji üretiyor. Bu sistem geceleri neredeyse on saat hem sahanın hem çevresindeki bölgenin aydınlatılmasını sağlayan güneş panelleriyle de destekleniyor.

Dünya petrol devlerinden Shell'in finanse ettiği bu halı saha şu an için yenilikçi döşeme sistemlerinin en geniş kapsamlı uygulandığı örnek. Pavegen'in hayata geçmiş projeleri arasında kinetik enerjiyle ışıklandırmayı sağladığı West Ham Metro İstasyonu'na uzanan yaya köprüsü ve Londra'daki Kraliçe Elizabeth Olimpiyat Parkı'nın girişindeki aydınlatma sistemleri var.



Organik Çimde Çalım: Yeşil Şeytanlar

Merkezi Gloucestershire'daki **Forest Green Rovers** futbol kulübü kısa süre önce İngiltere'nin ilk organik futbol sahasının gururlu sahibi oldu. Geçtiğimiz üç yılda kulüp, sahanın bakımında kimyasalların ve azotlu gübrenin kullanımını kademeli olarak yasaklamıştı. Onların yerine kompost çayından hindistancevizi yağına veya yosundan elde edilen doğal gübrelere kadar bitki bazlı çeşitli ürünler kullanılmaya başlandı. Kömür de bakteriler ve

Merkezi Londra'da olan Pavegen firması, kinetik enerjiyi depolayan iki yüz kaplama malzemesini Morro da Mineira mahallesinin futbol sahasına döşemiş (en üstte). Forest Green Rovers futbol kulübü kısa süre önce İngiltere'nin ilk organik futbol sahasının gururlu sahibi oldu (üstte).



Manchester United da yapay çimlerle kaplı antrenman sahalarında geri dönüştürülmüş materyaller kullanılmasıyla ilgili ilginç deneylere imza atan bir spor kulübü.

mantarlarla savaşmak için karbon temelli bir koruyucu olarak kullanılan maddelere eklendi.

“Kullandığımız organik yöntemlerden bazıları oldukça pahalı ama uzun vadede daha sağlıklı bir toprak elde ederek aslında kâra geçmiş oluyoruz” diyor kulübün saha sorumlusu Stewart Ward ve “Kimyasallar kullanılarak ateşe ateşle karşılık verilmesini” veya “hızlı yüzeysel çözümlerden bahsedildiğini” duymak dahi istemiyor. Ayrıca organik çözümlere başvurmanın maliyeti, 45 kW elektrik üreten 170 fotovoltaik panelin yerleştirilmesi ve elektrik faturalarının kayda değer ölçüde düşmesiyle dengelenmiş.

Kulübün çabaları kendi kendine çalışan ve çimenleri biçerken gübre olarak organik malç üreten bir çim biçme makinesiyle de destekleniyor. **Yeşil Şeytanlar** olarak bilinen Forest Green Rovers’ın zararlı kimyasallardan kurtulmaktaki kararlılığı saha dışına da uzanıyor ve çamaşır tercihlerine kadar geliyor. Takımın üniformaları fosfatsız çamaşır deterjanıyla yıkanıyor.

Beşikten Beşiğe Sahalarda: Real ve ManU

2012 yılında Real Madrid, antrenman sahalarından 11’inin yenilenme zamanı geldiğinde endüstrinin önde gelen Hollandalı şirketlerinden Desso’nun ürettiği yeni jenerasyon yapay çim kaplamalarını seçti. Bu yeni sahaların çevre dostu olmalarının ötesinde mucizevi denilebilecek özellikleri de bulunuyordu: Hiçbir zaman sulanmaları gerekmiyor, çimler asla biçilmiyor, ilaçlamaya gerek kalmıyor.

Desso bu ortaklığa girerken bununla da yetinmedi, işi bir adım ileri götürerek sahalardan sökülen eski kaplamaların bölgedeki okullarda ve yerel kulüplerde kullanılacağını garanti etti. Zaten şirketin geçmişinde de çürüğe çıkarılan halı saha kaplamalarının çeşitli parçalarını geri dönüştürüp yeniden kullanıma soktuğu örnekler mevcuttu. Bugünkü projedeyse Desso, 2020 yılına kadar ürettiği -polietilen, polipropilen veya naylondan yapılan- suni yeşil sahaların **%100 cradle-to-cradle** sertifikalı olacağını taahhüt ediyor.

Manchester United da yapay çimlerle kaplı antrenman sahalarında geri dönüştürülmüş materyaller kullanılmasıyla ilgili ilginç deneylere imza atan bir spor kulübü. Merkezi Hindistan'da olan **Apollo Tyres** şirketiyle ortak yürüttükleri projede İngiliz futbol kulübü yakın bir tarihte Old Trafford'daki spor kompleksine ağırlığı neredeyse on tonu bulan 2200 lastiğin geri dönüştürülmesiyle yapılmış kaplama döşemesini kabul etti. Kauçuk artığı Apollo'nun Avrupa'daki yan firmalarından temin edilmişti ve normal koşullarda sanayi fırınlarında yüksek enerji veren bir yakıt olarak kullanılacaktı. FIFA onaylı geri dönüştürülmüş saha, kulübe ev sahipliği yapan stadyum ve çevresindeki herkesin incelemesine açık.

Bayern'den LED Volesi

Almanya'nın en başarılı futbol takımlarından FC Bayern Münih, **Allianz Arena** stadyumuna, devasa bir ışık gösterisi sergileyecek 380.000 enerji tasarruflu LED taktırıyor. Yüksekliği 35 metreyi bulan stadyumun tepesine yerleştirilen ışıklar 71.137 kişi kapasiteli stadyumu aydınlatacak. LED'ler, 8000 aşırı duyarlı ColorGraze fiktürlerle yerlerine sabitlenecek ve böylece üzerlerine yerleştirilen kaplamalar sayesinde üç temel renkten 16 milyonluk renk paletine ulaşılacaktır.

Bayern Münih'in aydınlatmadaki resmi ortağı **Philips**'e göre proje şu anda kullanılan geleneksel aydınlatma teknolojileriyle kıyaslandığında %60 enerji tasarrufu sağlayacak (yılıda 362 tona varabilecek bir CO₂ tasarrufu anlamına geliyor). Bu, aynı zamanda Bayern Münih ve Philips arasındaki üç yıllık bir ortaklığın da temelini oluşturacak. 2014 yılında Alman elektronik devi Philips, Arena Vision LED'i halka tanıtır ve görüntü titreşmesi olmaksızın HD TV'de ağır çekimle sahnelerin tekrar yayınlanabildiği dünyanın ilk LED teknolojisini sunmuştu.

49'lar Eko Stadyumlarını İlan Etti Bile

Spor takımlarının çoğu madalyalarını almak için sezonun kapanmasını bekler. Ama San Francisco 49'lar için bu geçer-



li değil. 95. Amerikan Ulusal Futbol Ligi NFL'nin yeni sezonu başlamadan önce San Francisco 49'lar, LEED'nin ekoloji dostu yapılara verdiği en prestijli ödül olan 'Gold Standart' seviyesine layık bulundu bile.

Santa Clara'da 2014 yılının temmuz ayında açılışı yapılan ve 1,3 milyar dolara mal olan stadyumda 400 kW enerji üretebilen 1900 metrekairelik bir güneş sistemi var. Bu santral, alanın bütün enerji ihtiyacını gidermek için yeterli. 68.500 kişilik Levi's Stadyumu, ayrıca çatısındaki 2500 metrekairelik botanik bahçesiyle de dikkat çekiyor. Stadyum inşa edilirken getirilen diğer yenilikler arasında jeotermal pompalar yardımıyla stadyuma sıcak su sağlayan bir sistem oluşturulması da sayılabilir. Çim saha da dakikada 1800 galon suyu filtreden geçiren bir sistemle sulanıyor. ○

Almanya'nın en başarılı futbol takımlarından FC Bayern Münih, Allianz Arena stadyumuna, devasa bir ışık gösterisi sergileyecek 380.000 enerji tasarruflu LED taktırıyor (en üstte).

San Francisco 49'ların, Santa Clara'da 2014 yılının temmuz ayında açılışı yapılan ve 1,3 milyar dolara mal olan stadyumunda 400 kW enerji üretebilen 1900 metrekairelik bir güneş sistemi var.

İstanbul Energy, Solar&Hibrid Teknolojili Jeneratör Üretti

%100 yerli bir çalışmayla taşınabilir solar&hibrid jeneratör üretimine başlayan İstanbul Energy, ürünün özellikle elektrik şebekesinden çok uzakta bulunan kırsal bölgelerde kullanılmasını hedefliyor.



Güneş enerjisi alanında çalışmalar yürüten İstanbul Energy, endüstriyel çatı ve ticari saha kurulumlarının yanı sıra taşınabilir solar&hibrid jeneratör üretimi de yapmaya başladı. %100 yerli jeneratörlerin konsept itibarıyla dünyada bir ilk olduğunu belirten İstanbul Energy CEO'su Serdar Yerdelen "Sistemi oluşturan tüm ekipmanların ayrı ayrı taşınarak, yerinde montajının yapılması ile benzer sistemler daha önce de kuruldu. Ancak kompakt olarak, tüm ekipmanların üzerine montajının yapılarak, testleri tamamlandıktan sonra kullanıma hazır olarak sevk edilecek ürün haline getirilmesi şimdilik sadece bizim tarafımızdan yapılıyor" bilgisini verdi. Solar&hibrid jeneratörlerin özellikle elektrik şebekesinden çok uzakta, kırsal bölgelerde bulunan evler, sağlık ocakları, su pompaları, güvenlik istasyonları, sınır karakolları gibi alanlarda çözüm sunduğunu dile getiren Serdar Yerdelen, ürünün öne çıkan özellikleriyle ilgili şu bilgileri paylaştı: "Özellikle herhangi bir yakıt tüketimi olmadığı için lojistik destek ihtiyacı ve sürekli sarf gideri yok. Sık bakım gerektirmediği için servis ihtiyacı da bulunmuyor. Solar&hibrid jeneratörler, kullanıma hazır üretildiği için sevk edilen

noktada herhangi bir mühendislik çalışmasına ihtiyaç duymuyor. Sadece güneş panellerinin pencere açar gibi açılarak sabitlenmesi sonrasında elektrik fişini ünitemize takarak kullanmaya başlayabilirsiniz."

40 Yıllık Ömür Beklentisi Var

Peki, bu ürünün mevcut dizel jeneratörlerden farkı nedir? Serdar Yerdelen, bu soruyu da şöyle cevaplandırdı: "Öncelikle bizim ürünümüz çevre dostudur. Çalışırken herhangi bir ses çıkarmaz, koku çıkarmaz, yakıt tüketmediği için çevreye mazot-benzin akıntısı yapmaz. Periyodik bakım ve yedek parça gerektirmez. Uzun ömürlüdür; sadece 5-10 yıl arasında akülerin değişmesi sonrası 40 yıllık bir ömür beklentisi vardır." Ürünün Türkiye'de henüz bir kullanıcı ile buluşmadığını da söyleyen Yerdelen; Silahlı Kuvvetler, AFAD

"Mısır, Tunus, Fas, Nijerya, Demokratik Kongo, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Malezya'ya ilk ihracatlarımızı yaptık. Ürünlerimiz sorunsuz bir şekilde çalışıyor ve giderek yükselen bir müşteri memnuniyeti var"

gibi kurumlarla kırsal bölgede bulunan ve elektrik ihtiyacı olan ev, çiftlik gibi tüketim noktalarında güvenle kullanılabileceğini kaydetti. Hedef pazarlarının, önemli ölçüde elektrik üretim ve dağıtım açığı olan ülkeler olduğunu ifade eden Serdar Yerdelen, son olarak şunları söyledi: "Şu anda Mısır, Tunus, Fas, Nijerya, Demokratik Kongo, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Malezya'ya ilk ihracatlarımızı yaptık. Ürünlerimiz halen sorunsuz bir şekilde çalışıyor ve giderek yükselen müşteri memnuniyeti haberlerini alıyoruz. Halen kullanılan ve beğeni ile çalışın ürünlerimizin çok yakın zamanda katlanarak bize yeni sipariş olacağı konusunda hiç şüphemiz yok. Bunu yanı sıra, sürekli olarak yeni pazar arayışlarımız ve ürün tanıtım kampanyalarımız dünyanın dört bir yerinde sürüyor." ○

Sokağın Müziği

–“Açık Radyo.”
949





Boğaziçi Üniversitesi Sürdürülebilirlik Rüzgarına Kapıldı

Kendi işlettiği rüzgar enerji santrali BÜRES'i 27 Aralık'ta devreye alan Boğaziçi Üniversitesi, Kilyos Sarıtepe Kampusu'nun tüm elektrik ihtiyacını bu santraldan karşılayacak. Projeye dünyada bir ilke de imza atan üniversite, ürettiği fazla elektriği de şebekeye verecek. Santralin ilk 9 günlük performansının, tahminlerin %30 üzerinde olduğu haberini de verelim...

 Füsün AKAY

Yeni yılın ilk basın toplantısına gidiyoruz. Karla kaplı İstanbul'dan Kilyos'a; Boğaziçi Üniversitesi Sarıtepe Kampusu'na... Yerleşkeye yaklaşırken gördüğümüz tablo şaşırtıyor önce. İstanbul beyaza teslim olmuşken, burada kardan pek de eser yok. Mavi, gri, beyazımtırak bulutların arasından göz kırıyor güneş. Dalgalarla öpüşen kıyıya varıp da araçlardan inince, hatırlatıyor buraya neden geldiğimizi "rüzgar"... Bizlerden dünyada ilk kez bir üniversite tarafından projesi geliştirilen, tasarlanan ve ihalesi yapıp bizzat işletilen **Boğaziçi Üniversitesi Rüzgar Santrali'ne (BÜRES)** şahitlik edeceğiz.

"Bu Resmin Ardında Çok Büyük Bir Hikaye Var"

Boğaziçi Üniversitesi İngilizce hazırlık sınıfı öğrencilerinin eğitim gördüğü 1 milyon metrekaarelik



“Hedefimiz ‘Yaşayan Laboratuvar’ Olmak”

BÜRES Proje Koordinatörü Emre Otay, yenilenebilir kaynakları üretmek kadar, depolamanın da önemli olduğunu altını çiziyor. Bu doğrultuda yeni bir araştırma projesi başlattıklarına değinen Otay, Sarıtepe Kampusu’nu bir “**kent laboratuvarı**”na dönüştüreceklerini vurguluyor: “Yenilenebilir kaynaklardan sağlanan enerjiyi saklamak da bir o kadar önemli bir konu. Bu yönde araştırmalar gerçekleştireceğiz ve laboratuvarımızın inşasına başladık. Hedefimiz ‘sıfır net enerji kampus’ olmak.” Sarıtepe Kampusu’ndaki çalışmalarla bir

dönemi kapatıp yeni bir dönem açmayı hedeflediklerini belirten Otay, son olarak şunları söylüyor: “Üniversitelerle özel sektör arasında genelde şöyle bir ilişki vardır: Üniversiteler araştırır, endüstriyel kurumlar geliştirir, bu bir ticari paket haline gelir ve ondan sonra son kullanıcıya ulaşır. Tüketici söz konusu ürünü, hizmeti beğenmediğinde üniversitelerin bundan haberi olmaz ve çalışmalarına farkında olmadan devam ederler. Biz de bu dönemi kapatıp, yaşayan laboratuvar olmayı hedefliyoruz.”

çacı olduğunu ifade eden Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu, dünyada nasıl bir ilke imza attıklarını da şu sözlerle özetliyor: “Gerek Türkiye’de gerekse dünyanın birçok ülkesinde rüzgar enerjisi santrallerini görüyoruz. Ancak bir üniversite olarak bu işi en baştan alıp, fikrini, projesini geliştiren, ihalesini yapan, kurulumu gerçekleştiren, enerji üreten ve tüm enerjisini rüzgardan sağlayan Türkiye’deki ilk üniversiteyiz. Dünya genelindeki üniversiteleri de araştırdık; elbette enerjisini rüzgar santralından sağlayan üniversiteler var ama bu işi kendileri yapmıyorlar; bir kısmını ticari kurumlara kiralayıp yapanlar var. Bu nedenle dünyada da tek olduğumuzu düşünüyoruz.” Sarıtepe Kampusu’nun tüm elektrik ihtiyacının 5 milyon TL’ye mal olan BÜRES’ten karşılanacağını, fazla enerjinin de şebekeye verileceğini söyleyen Prof. Dr. Barbarosoğlu, “Bu resmin ardında çok büyük bir hikaye ve hedef bulunuyor. Ortaya koyduğumuz her proje ile tüm kampuslarımıza ve diğer kuruluşlara örnek olacak ba-

Sarıtepe Kampusu’na adım attığımızda bizi **Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu** ile **Boğaziçi Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Öğretim Görevlisi ve BÜRES Proje Koordinatörü Emre Otay** karşılıyor. Heyecan ve mutluluklarını gözlerinden okumamak elde değil. İlk elektriği 27 Aralık’ta üretmeye başlayan BÜRES’in haklı gururunu yaşıyorlar.

Sözlerine Boğaziçi Üniversitesi’nin 10 yıllık sürdürülebilirlik yolculuğunu anlatarak başlayan Prof. Dr.

Gülay Barbarosoğlu, “Üniversitemiz, yaklaşık 10 yıl önce ‘**yeşil üniversite**’ olma vizyonu ve stratejisini benimseyerek uygulamaya başladı. Yeni yaptığı binaların yeşil ve akıllı bina olmasına çalışırken, kullandığı kaynakları ve tüketimi azaltmaya çalıştı. Bu, bizim hayatımıza öyle bir işledi ki, her pratiğimizde acaba uyguluyor muyuz diye düşünüyoruz. Kısacası, iş yapış biçimimizde sürdürülebilirlik hedefi var.” Sarıtepe Kampusu’nda hayata geçirdikleri 1 MW’lık rüzgar enerjisi santral BÜRES’in de bu stratejinin bir par-

şarılı uygulamalar yaratma iddiamız var” diyor.

Tahminlerin %30 Üzerinde Elektrik Üretildi

Ve sıra, BÜRES’in hikayesini dinlemede... Santral projesiyle ilgili çalışmalara 2010 yılında, bir önceki rektör Prof. Dr. Kadri Özçaldıran döneminde başladığını anlatan Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu, “Özellikle bu projenin oluşmasında şimdi Başbakanlık Müsteşarı olan Kemal Madenoğlu’nun büyük katkısı var. O dönemde Kalkınma Bakanlığı’nda genel müdürlük ve müsteşarlık görevlerini yürütürken, bu projenin hayata geçmesi için çok çaba gösterdi. Öte yandan mevzuatların geliştirilmesinin de projenin hayata geçmesinde büyük payı var. Başta Kalkınma Bakanlığı olmak üzere projede emeği geçen herkeşe, Enerji Bakanımız Taner Yıldız’a teşekkürlerimizi sunuyoruz” diyor. Santral ile ilgili teknik detayları paylaşan BÜRES Proje Koordinatörü Emre Otay ise “Normalde 1 MW’lık RES’ler için rüzgar ölçümü istenmiyor, ancak biz yine de tüm ölçümleri yaptık. 2013 yılında ihaleye çıktık ve bir yıllık süre zarfında da türbinin yapımını gerçekleştirdik. Gövde kısmı Türkiye’de, kanatları ve elektrik bölümleri ise Almanya’da üretildi. Enerji santrali yapım çalışmalarının yanı sıra mühendislik araştırmalarına da odaklandık. Öncelikle türbine ve etrafına yerleştirdiğimiz sensörlerle mekanik, jeoteknik ve çevresel verilerin yanı sıra enerji üretim ve tüketimini, kısacası uçan kuşu izleyeceğiz. Buradan öğreneceklerimiz ışığında rüzgar enerji santrallerimizin sürdürülebilirliğini araştıracağız” bilgisini veriyor.

Şimdi, 27 Aralık 2014 tarihinde enerji üretimine başlayan BÜRES’ten gelen sevindirici haberleri verelim. Santral, yaklaşık 9 gün içinde **130 bin kilowatt saat** elektrik üretmeyi başardı; bu da



Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu: “Rüzgarla başladık ancak dalga, atık ve jeotermal üzerine çalışmalar geliştiriyoruz. Özellikle dalga enerjisini çok önemsiyoruz. İlerleyen dönemlerde güneş enerjisini de devreye alma planlarımız var”

hedeflenenin %30 üzeri anlamına geliyor. Kampusun yıllık tüketiminin ortalama 1,2 milyon kilowatt saat olarak hesaplandığını dile getiren Emre Otay, “Ölçümlerden elde ettiğimiz veriler ışığında birtakım simülasyonlar gerçekleştirmiştik. Buna göre kısım çok, yazın az elektrik üretimi olacağını düşünüyoruz. Yıllık tüketim tahminimiz yaklaşık 1,2 milyon kilowatt saat. Dokuz gün içinde ürettiğimiz elektrik ise toplam kapasitenin ortalama %13’ü civarında.”

Mahsuplaşma Yapılacak

Yılda 750 bin TL değerinde enerji üretmesi planlanan BÜRES, bu rakamın 350-400 bin TL’lik kısmını kendisi kullanıp, geri kalanını da şebekeye vermeyi hedefliyor. Peki bu, ne şekilde gerçekleşecek; rüzgar durulduğunda kampusun alacağı aksiyon ne olacak? Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu’nun bu sorulara cevabı şöyle: “Eğer şebekeye ticari amaçlı enerji vermeye kalkarsak, o zaman lisans almamız gerekir.

Zaten bizim böyle bir amacımız da yok. Düşüncemiz, mahsuplaşma şeklinde. Bugün 10 birim ürettik diyelim, 5’ini kendimiz kullanıp, 5’ini de şebekeye verdik. Yarın rüzgar kesildiğinde de 5 birime ihtiyacımız var diyebilelim. Bu daha net ve doğru olur.”

BÜRES’i, üniversitenin sürdürülebilirlik kapsamındaki çalışmalarından sadece biri olduğuna da dikkat çeken Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu, kampusun tamamen yenilenebilir enerjiye geçirilmesinin hedeflendiğini de vurguluyor. Rüzgar enerjisi ile beraber birbirini tamamlayacak enerji türlerine geçiş yapmayı planladıklarını anlatan Prof. Barbarosoğlu, sözlerini şöyle noktıyor: “Rüzgarla başladık ancak **dalga, atık ve jeotermal** üzerine çalışmalar geliştiriyoruz. Özellikle dalga enerjisini çok önemsiyoruz. İlerleyen dönemlerde güneş enerjisini de devreye alma planlarımız var. En sonunda tüm paydaşlarımızla insanlığa örnek olacak sürdürülebilir bir yaşam alanı yaratmayı hedefliyoruz.” ○



2015

**SUSTAINABLE
BRANDS
ISTANBUL**

26 - 27 MAY
Park Bosphorus Hotel Istanbul

**HOW
NOW**

HOW DO YOU SUCCESSFULLY SCALE SUSTAINABILITY
TO THE NEXT LEVEL **NOW?**

REGISTER NOW

- SAN DIEGO
- LONDON • BANGKOK
- BARCELONA • **ISTANBUL** • RIO DE JANEIRO
- BUENOS AIRES • KUALA LUMPUR

İletişim: sbi@surakademi.com
<http://www.sustainablebrandsistanbul.com>

Telefon: +90 212 274 25 16

 /SurdurulebilirMarkalar  /surmarkalar

**SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ**
SUSTAINABILITY ACADEMY

Petrol Fiyatlarındaki Düşüş İklım Değişikliğini Nasıl Etkiler?

Ham petrolün varil fiyatı, Haziran ayında 115 dolarken Ocak ayında 50 doların altına indi. Bu ciddi düşüş, çoğumuzun aklına bu fiyatların atmosfere salınan karbondioksit miktarını nasıl etkileyeceği sorusunu getirdi. Bu sorunun cevabını detaylarıyla açıklamadan önce kısa cevabı verelim: Uzun vadede karbondioksit miktarı, petrol fiyatlarından fazla etkilenmez.

Petrol fiyatlarındaki düşüşün iki temel sebebi var. Öncelikle dünya ekonomisinde ve özellikle de Çin’de işler beklenildiği kadar iyi gitmediği için petrol talebi her geçen gün azalıyor. Buna karşılık, petrol fiyatlarını sabit tutabilmek için petrol arzının da düşürülmesi gerekiyor, ancak petrol üreticisi ülkelerin başında gelen Suudi Arabistan günlük petrol üretimini kısmayı düşünmüyor. Durum böyle olunca da ham petrolün varil fiyatı 50 doların altına iniyor. Dolayısıyla arabalarda kullandığımız benzinin de fiyatı ucuzluyor, böylelikle biz daha fazla benzin yakabiliyoruz. Daha fazla benzin yaktığımızda da atmosfere daha fazla karbondioksit salınmış oluyor. Yani bu bakış açısıyla ham petrol fiyatlarındaki düşüş, atmosfere salınan karbondioksit miktarını artırıyor.

Ancak benzin fiyatlarının ucuzlaması, yavaşlamakta olan ekonominin hızlanmasına neden olur ve hızlanan ekonomi benzine olan talebi artırır. Artan talebi karşılamak için arzın da artması gerekir. Ama arz değişmediği için petrol fiyatları yine eski yerine tırmanır. Dolayısıyla şu anda yaşadığımız inişin mutlaka bir noktada çıkışı da olacaktır.



Suudi Arabistan Üretimi Neden Azaltmıyor?

Aklınızdan geçen soruyu duyuyor gibiyim: Suudi Arabistan petrol arzını azaltacak olsa fiyat yükselecek ve daha az üreterek daha çok kazanma şansını elde edecekler. Bunu neden yapmıyorlar?

Çünkü dünyada petrol çıkartmanın bedeli her yerde aynı değil. Suudi Arabistan bir varil petrolü çıkartmak için 5-6 dolar arası masraf yapıyor. Ham petrolün varilini 50 dolara sattığında da ciddi anlamda kâr edi-

yor. Ama Suudi Arabistan’ın fazla hoşlanmadığı bazı ülkeler, ki bunların başında Rusya Federasyonu ve İran geliyor, petrolü çıkartmak için çok daha fazla para harcamak zorundalar. Petrolün fiyatı düştüğünde bu ülkelerin kazancı da çok azalıyor.

Suudi Arabistan dünyanın en büyük petrol üreticisi. İkinci sıraya ise az bir farkla ABD yerleşti. ABD’nin petrol tüketiciliğinden üretici konumuna geçmesinin arkasındaki itici güç ise son senelerde Dakota ve



Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniv.
Fizik Böl. ve Mercator/IPM
Araştırmacısı
mlkurnaz@gmail.com

Teksas'ta keşfedilen **şeyl petrolleri**. Şeyl petroleri, kaya tabakaları arasında sıkışmış küçük petrol tabakalarından oluşuyor. Bunları bulmak ve çıkartmak zor değil, ancak çıkartmaya başladıktan kısa süre sonra açılan kuyudan alınan verim hızla düşüyor. Amerika'nın üretimindeki bu büyük artış 2010'dan bu yana açılan 20 bin kuyudan kaynaklanıyor. Ancak bu kuyulardan üretilen petrolün maliyeti 50 doların üzerinde. Ham petrolün varil fiyatı 115 dolar iken, 50 dolar maliyetle petrol çıkartabilmek kârlı bir yatırımdı, ama petrolün fiyatı 50 doların altına düştüğünde şeyl petrolü çıkartan şirketlerin de zarar etmeye başladıkları görüldü.

Suudi Arabistan'ın yapmaya çalıştığı da şeyl petrolü çıkartan bu şirketleri iflas ettirmenin ötesinde, yatırımcıların şeyl petrolüne olan inançlarını sarsmak. Çünkü şeyl petrolünü çıkartmak için açılan **bir kuyunun maliyeti birkaç milyon dolar**. Yani petrol fiyatları tekrar yükseldiğinde petrolcüler yine şeyl kuyuları açmaya yönelebilirler. Ancak yatırımcıların inancı sarsılacak olursa bu kuyulara yatırım yapmak isteyenler azalacağından, uzun vadede Suudi Arabistan'ın kâr edeceğini düşünüyorlar.

Kısa vadede bizi bekleyen şey, düşük fiyatlardan dolayı şeyl kuyularının kapanması, buna bağlı olarak üretilen ham petrol miktarının azalması ve petrol fiyatının artmasıyla birlikte tüketimin gerilemesi ve atmosfere daha az karbondioksit salınması. Ancak ham petrolün fiyatı

yine 115 dolar seviyesine ulaştığında alternatif üretim kaynakları devreye girecek ve üretim bugünkü seviyesine çıkacaktır. Bu da en başta belirttiğimiz, salınan karbondioksit miktarının değişmeyeceği anlamına geliyor.

Şeyl petrollerinin yanı sıra bir de çıkartılması zor petroler var. Kuzey Kutbu'nda veya okyanusların dibinde bulunan bu petrol yataklarından petrol çıkartmak için yapılan yatırımlar, ham petrol fiyatlarının düşmeye başlamasıyla birlikte çok azaldı. Yalnız bir kez daha petrol fiyatları 100 doların üzerine çıktığında bu yatırımlara geri dönüldüğünü görmek sürpriz olmayacak.

Petrol Arzını Azaltmakla Sorumluyuz

Ama problem bu kadar basit değil. Ocak ayında **Nature** dergisinde yayınlanan bir bilimsel çalışmaya

göre, şu anda keşfedilmiş ya da keşfedilmeyi bekleyen tüm petrolün %50'sini (tüm kömürün %80'ini ve tüm doğalgazın %30'unu) yeraltında bırakacak olursak küresel ısınmayı 2 derece ile sınırlama şansımız %50 oluyor. Yani, şu anda ulaşamadığımız kaynaklara sadece petrol fiyatı yükseldi diye saldırmak şöyle dursun bizler, petrol fiyatlarını bahane ederek ulaşılamayan kaynaklara saldırmak yerine bu fiyatlar nereye çıkarsa çıksın, petrol arzını her geçen gün azaltmakla sorumluyuz.

Ocak ayında bir toplantı için yurtdışıydım. Yaptığım konuşmadan sonra Bangladeşli bir grup, çevremi sardı ve benden herkese Bangladeş'in ne kadar kötü durumda olduğunu anlatmamı istediler. Ben de onlara sunumlarımda kullandığım deniz seviyesi yükseldiğinde Bangladeş'in ne duruma geleceğini gösteren grafiği örnek verdim. Deniz seviyesindeki bir metre artış, ülkedeki 20 milyon insanın yaşadığı yerden olması anlamına geliyor. Sonra da İngilizlerin aynı problemin çözümü için Thames Nehri'nin girişine yerleştirdikleri kapakları gösterdim. "Yani başımıza gelecekler fakir olduğumuz için mi?" diye sordular.

Petrolün tamamının yeraltından çıkmasını isteyenler, küresel ısınmadan maddi güçleri nedeniyle bizim kadar zarar görmeyecek olanlar. Geri kalanlar açısından ise petrol fiyatlarının yükselmesi tüketimi azaltacağından çok daha hayırlı olacaktır. Çünkü dünyanın seçenekleri her geçen gün azalıyor!



2015 Yılı 400 ppm'in Üzerinde Başladı

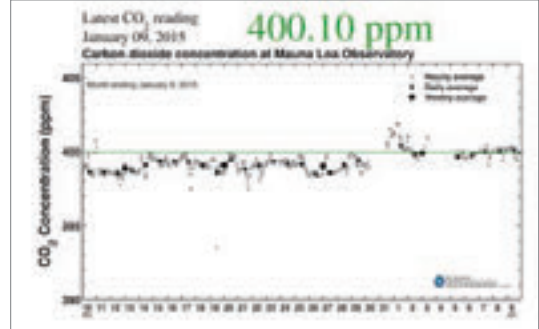
 Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

San Diego Üniversitesi bünyesindeki **Scripps Okyanus Bilimi Enstitüsü** (The Scripps Institution of Oceanography) atmosferdeki karbondioksit seviyesinin 2015 yılının ilk gününden itibaren 400 ppm olarak bilinen sembolik sınırın üzerinde olduğunu kaydetti. 1,3 ve 7 Ocak tarihlerinde 400 ppm'in üzerine çıkan karbondioksit seviyesinin bundan sonraki aylarda da benzer yükseklikte devam edeceği öngörülüyor. Gün içinde değişiklik gösterse dahi, günlük ortalama seviyenin genelde 400 ppm'den fazla olması, 2015'in büyük çoğunluğunun da bu seviyede devam edeceğine işaret ediyor.

400 ppm seviyesi, ilk defa **9 Mayıs 2013**'te kaydedilmişti. 2014 yılında bu seviye daha da erken, Mart ayında görüldü. 2014 yılında Mart, Nisan ve Haziran aylarındaki ortalama seviye hep 400 ppm üzerinde gerçekleşmişti. 2014 yılındaki en yük-

sek karbondioksit seviyesi ise **Mayıs ayında 402 ppm** olarak kaydedildi.

Her ne kadar 400 ppm seviyesi sembolik bir limit olsa da, sanayi çağı öncesi 280 ppm olan seviye karşısında büyük bir yükseliş anlamını taşıyor. İnsanların karbon salımları arttıkça, atmosferdeki ısıyı hapsedici gazlar da artarak bu seviyelere ulaşıyor ve 20. yüzyılın başından itibaren yeryüzünün ortalama sıcaklığının 0,8 derece artmasına neden oluyor. Bilindiği gibi, bilim insanları iklim değişikliğinin en kötü sonuçlarından kaçınmak için yeryüzündeki sıcaklık artışının 2 dereceyi geçmemesini kritik görüyor. Yeryüzündeki bitkilerin karbondioksitin yalnız belli bir miktarını hapsedebilmeleri ve insanlar tarafından artırılan karbon salımlarının bu kapasiteyi geçmesi nedeniyle,



atmosferdeki karbondioksit seviyesi sürekli yükselmeye ve yılın daha da erken aylarında 400 ppm'in üzerine çıkmaya devam ediyor. Fakat hangi ayda bu seviyeye ulaşırsa ulaşsın, bu durum insanların yeryüzünün iklimi üzerindeki olumsuz etkisinin bir işaretidir.

Detaylı bilgi: <https://scripps.ucsd.edu>

Kaynak: www.climatecentral.org/news/2015-begins-with-co2-above-400-ppm-mark-18534

Sıcaklık Arttıkça Gelirler Azalıyor

Amerika'da **Ulusal Ekonomik Araştırmalar Bürosu** (National Bureau of Economic Research) tarafından Aralık 2014'te yayımlanan bir araştırmaya göre, ortalama sıcaklığı 25 derece olan günlerde, kişilerin gelirleri ortalaması -6 derece olan günlere göre 5 dolar daha düşük gerçekleşiyor. Ayrıca, günlük sıcaklık ortalaması 15 derecenin üzerindeki her 1 Fahrenheit derece için ülkenin ortalama ekonomik faaliyetleri yaklaşık %1 seviyesinde azalma gösteriyor. Bu azalmanın sıcak havanın sebep olduğu fırtına, kuraklık gibi doğal felaketler nedeniyle değil, günlük aktiviteler nedeniyle oluştuğu belirtiliyor. "Çevre Hâlâ Önemli mi? Amerika'da Günlük Sıcaklık ve Gelir" (Does the Environment Still Matter? Daily Temperature and Income in the United States) adlı araştırmanın yazarları, dünyadaki seragazi salımları artmaya devam ederse, daha da yüksek seviyelere ulaşacak sıcaklıkların Amerikan ekonomisinin her yıl on milyarlarca dolar daralmasına sebep olacağını öngörüyorlar.



Benzer çalışmaların da yüksek sıcaklıkların ekonomi için kötü olduğunu ortaya çıkarırken, Hindistan gibi daha az gelişmiş ülkelerde sıcaklığın ekonomiye daha çok etkisi olduğu not ediliyor.

Raporda yer alan araştırmacılara göre, en yüksek üretkenlik, günlük ortalama sıcaklık 12 ile 15 derece arasında olduğu zaman gerçekleşiyor. Bu da gün içindeki en yüksek sıcaklığın yaklaşık 21 derece olmasına karşılık geliyor.

Araştırma için yüzyılın sonuna kadar iklim değişikliğine dair 44 farklı sıcaklık artış senaryosu kullanılmış. Senaryolara göre, sıcaklık artışı ile birlikte Amerika'nın ekonomik büyümesinin yıllık % 0.12 seviyesinde küçülmesi ve bunun yüzyıl sonuna kadar karşılığının trilyonlarca dolar olması öngörülmüyor.

Detaylı bilgi: www.nber.org

Kaynak: www.nber.org/papers/w20750.pdf

Yerküre Isınıyor, Her Bölgede Zararı Farklı Oluyor



Dünya Bankası (World Bank) Kasım 2014'te **Potsdam İklim Etkileri Araştırma Enstitüsü** ile birlikte daha önce yayınladığı rapor serilerinin üçüncüsü olan **"Isıyı Kısın: Yeni İklim Normaliyle Karşı Karşıya Gelmek"** (Turn Down the Heat: Confronting the New Climate Normal) adlı raporunu yayınladı.

İlk rapor, dünyanın ısısının sanayi öncesi döneme göre 4 derece artması durumundaki riskleri ortaya koymuştu. İkinci rapor ise Afrika, Güney Asya ve Güneydoğu Asya'ya odaklanmış ve bu bölgelerdeki gıda güvenliği, su güvenliği, deniz seviyesi yükselmesinin kıyı şeritlerine getireceği riskleri ortaya koymuştu.

Bu son rapor ise iklim değişikliğinin **Latin Amerika, Karayipler, Orta-doğu, Kuzey Afrika, Avrupa** ve **Asya**'daki kalkınma üzerindeki riskleri ortaya çıkarmak üzere hazırlanmış. Günümüzde 0.8 derece olan sanayi öncesi döneme göre olan ısı artışının 2 ve 4 derece olması durumunda tarım üretimi, su kaynakları, ekosistemler ve kıyı şeritlerindeki nüfus için getireceği riskler detaylıca analiz edilmiş ve bölgelerdeki riskler ayrı ayrı ortaya konmuş.

Rapora göre, tüm kesimleri etkileyen iklim değişikliğinin etkileri en çok yoksullara, yaşlılara ve çocuklara zarar veriyor. Rapor, bugünden sonra ne gibi önleyici aksiyonlar alınır mı alınsın, daha önceden atmosfere salınan seragazları nedeniyle 1.5 derecelik artışın ve dolayısıyla aşırı kuraklık gibi istenmeyen doğa olaylarının artık kaçınılmaz olduğunu vurguluyor. Rapordaki analize göre, yeryüzü ısısı artmaya devam ederek, beklendiği şekilde bu yüzyıl bitmeden 4 derece artışa ulaşırsa sıcaklık, kuraklık ve bugün tahmin edilemeyen diğer istenmeyen doğa olayları artık iklim normali olabilir.

Dünya Bankası, bu istenmeyen sonuçların gerçekleşmemesi için yeryüzünün sıcaklık artışını 2 derecenin altında tutma hedefine yönelik olarak ülkeler ile işbirlikleri yapıyor. Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji gibi önleyici çalışmalara yatırım yapan ve hükümetleri bu konuda destekleyen Dünya Bankası, aynı zamanda ülkelerin ekonomilerini sürdürülebilir bir şekilde geliştirmeleri için çalışmalar yürütüyor. Hükümetlerin enerji verimliliği standartları oluşturmaları, fosil yakıt sübvansiyonlarını azaltmaları ve karbon fiyatlaması yapmaları için politika desteği de veriyor.

Detaylı bilgi: www.worldbank.org

Kaynak: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/20595>

Küresel 500 Şirket = Küresel Seragazı Salımının %13.8'i

Thomson Reuters ve **BSD Danışmanlık** şirketi, Aralık 2014'te yayınladığı "Küresel 500 Seragazı Performansı 2010-2013: 2014 Eğilimler Raporu" (Global 500 Greenhouse Gases Performance 2010-2013: 2014 Report on Trends) adlı raporda, küresel ölçekte en büyük 500 şirketin karbon salımlarının dünyadaki tüm salımın %10'undan fazlasına denk geldiğini ortaya koydu. Raporda ayrıca en yüksek salımı yapan şirketlerin listesi de mevcut. Rapora göre en çok karbon salımı gerçekleştiren şirketler; **fosil yakıt, çelik, elektrik** ve **inşaat** sektörlerinden. Listenin en üst sırasında **Petro China**, ikinci sırasında ise **China Petroleum** şirketi bulunuyor. Listenin en üst sıralarındaki 50 şirket, 500 şirketin toplam salımların %80'ini gerçekleştiriyor. Birleşmiş Milletler'in küresel ısınmayı engelleyici politikalarına ve şirketlere getirdiği kısıtlamalara rağmen, dünyadaki en büyük 500 şirketin karbon salımları 2010 yılından 2013 yılına kadar %3.1 artış gösterdi. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) 2014 hedeflerinde ise bu artış yerine %4.2 düşüş bekleniyordu. Dünya üzerindeki gayri safi yurtiçi hasılanın %28'ine denk gelen 500 şirket, dünyadaki toplam karbon salımlarının %13.8'inin kaynağını oluşturuyor.

Detaylı bilgi: www.bsdconsulting.com

Kaynak: www.bsdconsulting.com/bsd-files/news-downloadable-pdfs/global-500-greenhouse-gases-performance-trends-2010-2013.pdf



*“İstedığımız Sorudan
Başlayabiliyor muyuz?”*
**Küresel Bir Sınav Olarak
Antroposen**

*✍ Dr. Ethemcan TURHAN, Mercator-IPC Araştırmacısı
İstanbul Politikalar Merkezi, Sabancı Üniversitesi*

İçinde bulunduğumuz jeolojik devir olan Holosen çoktan sona erdi mi? İnsan jeolojik bir aktör konumuna mı geldi? Peki, bu yeni dönemin adı, literatürde insanoğlunun gezegen üstünde geri döndürülmez biçimde yol açtığı fiziksel değişime dikkat çekmek için kullanılan Antroposen mi olacak? Dr. Ethemcan Turhan, bu soruların çevresinde dönen önemli tartışmaları özetliyor ve “Antroposen’de kendimizi parçası olduğumuz doğanın dışına yerleştirip, sürekli büyüme motivasyonu ile hareket eden antropogünahkarlar olmaktan vazgeçerek sosyo-ekolojik dönüşümleri gerçekleştirmemiz gerektiğini” vurguluyor.

Gezeğimizin tarih boyunca içinden geçtiği ve şimdi içinde bulunduğu jeolojik çağları belirleyen ve aralarındaki sınırları netleştirmekle görevli **Uluslararası Stratigrafi (Katmanbilim) Komisyonu**, 2016 yılında önemli sorulara yanıt bulmak için toplanacak: İçinde bulunduğumuz jeolojik devir olan **Holosen** çoktan sona erdi mi? İnsan jeolojik bir aktör konumuna mı geldi? Her ne kadar bu toplantıda yer alacak olan jeologlar, dünyanın şimdiye kadar içinden geçtiği jeolojik dönemleri tanımlamakta ve sınıflandırmakta oldukça mahir olsalar da, önlerine gelecek bu yeni soruların ciddi biçimde kafaları karıştıracaklarını söylemek yanlış olmaz. 4,5 milyar yaşındaki dünyamızın son on bin yılını kapsayan ve insan uygarlığının geliştiği jeolojik devrin adı olan Holosen’i bitirecek yeni dönemin resmi adının konması ise artık an meselesi^[1]. Peki bu yeni dönemin adı, literatürde insanoğlunun gezegen üstünde geri döndürülmez biçimde yol açtığı fiziksel değişime dikkat çekmek için kullanılan **Antroposen** mi olacak? Bu noktada Uluslararası Stratigrafi Komisyonu üyelerini bekleyen sorulardan

en önemlisi Antroposen teriminin resmen tanınıp tanınmayacağı, tanınacaksa da başlangıç vuruşunun hangi noktadan yapılmış olduğu sorusu. Hal böyleyken bizler yeni toplumsal, iktisadi ve kültürel ilişkiler tahayyül etmemizi gerektiren Antroposen sınavını verebilecek durumda mıyız? Yanıt aramaya başlayalım.

Her ne kadar başlangıç noktasına ulaşmak için değişik entelektüel patikalar kullanılabilirse de genel kabul Antroposen teriminin ilk kez **Nobel ödüllü Paul Crutzen**’in 2000’de **E.F. Stoermer** ile birlikte yazdığı bilgi notu ve 2002’de Nature dergisinde yayınladığı makalesiyle sahneye çıktığı şeklinde. Crutzen’in bu ilk tanımına göre Antroposen; **i) Dünya’nın için-**

Genel kabul, Antroposen teriminin ilk kez Nobel ödüllü Paul Crutzen’in 2000 yılında E.F. Stoermer ile birlikte yazdığı bilgi notu ve 2002 yılında Nature dergisinde yayınladığı makalesiyle sahneye çıktığı şeklinde...



Paul Crutzen

de bulunduğu jeolojik devir olan Holosen'den çıkmakta olduğuna ve **ii**) bu çıkışın büyük ölçekte insan etkileri sebebiyle; insanlığın başlı başına küresel çapta belirleyici gücü olan, biyolojik, kimyasal ve jeolojik bir aktör haline gelmesi sebebiyle gerçekleştiğini öne süren döneme denk düşüyordu. Bir taraftan bildiğimiz dünyanın sonuna karşılık gelerek ana-akımlaşan bu tanım, diğer yandan pek çok yazar tarafından halihazırda insanlığın sosyal organizasyonundan bağımsız, bize içkin olmayan, dışımızda uzakta bir yerde bir doğanın mümkün olamayacağı noktasından eleştiriye maruz kalmaktaydı. Bu eleştiriye göre insan toplulukları olarak bizler zaten seçtiğimiz veya bize dayatılan toplumsal organizasyonlar ile tarih boyunca gezegeni şekillendirmiştik. Sadece, belki de hiç bu kadar ileri gitmemiştik. Diğer bir yandan bunun hepimizin ortak üretimi ve günahı olduğunu iddia edebilir miydik? Yani, Antroposen'de hepimiz (sıkça söylendiği gibi) hakikaten aynı gemide miydik? Gerçekten üzerimize çöreklenen ve kendi imalatımız olan bu distopik gelecek tek seçeneğimiz miydi? Sorular çoğalıyordu.

Yüksek Entropiden Düşük Entropiye Akış

Başta dönecek olursak, muhtemelen çağdaş toplumların enerjiyle ve yüksek yoğunluklu enerjinin onlara kazandırdığı hızla ilişkilerine göz atmamız gerekir. Antroposen'i şekillendiren temel faktörler kuşkusuz buhar motorunun **James Watt** tarafından keşfedilmesinden bu yana geçen zamanda Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmiş olması ve bu devrimin enerjisini sağlayan fosil yakıtlardır. En basit haliyle, milyonlarca yıl boyunca birikmiş biyokütlenin toprak altında yüksek basınç ve sıcaklık etkisindeki dönüşümüyle oluşan fosil yakıtların aylar ve yıllar içerisinde büyük bir hızla



Antroposen'i şekillendiren temel faktörler, kuşkusuz buhar motorunun James Watt tarafından keşfedilmesinden bu yana geçen zamanda Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmiş olması ve bu devrimin enerjisini sağlayan fosil yakıtlardır.



ve yoğun şekilde kullanımı sadece toplumsal organizasyonun kökten biçimde değişmesine yol açmadı, aynı zamanda **yüksek entropiye sahip akar-kaynaklardan (flows) düşük entropiye ve yüksek konsantrasyona sahip durağan-kaynaklara (funds/stocks)** hızlı bir geçişe de yol açtı. Bunu şöyle örneklendirebiliriz: Güneş enerjisinin, rüzgarın ve biyokütlenin toplumların enerjisini sağladığı Sanayi Devrimi öncesi süreçte enerji kısıtlı bir süreklilik arz ettiği için toplumsal organizasyonumuz da ona göre şekillenmişti. Avrupa sömürgeciliği çerçevesinde farklı kıtalara ulaşılmasını (keşfedilmesini değil!) ve eşitsiz bir ekolojik gelişmeye yol açan kaynak transferini^[2] sağlayan yelkenli gemiler

ise bu dönemin ana ulaşım aracını oluşturmuştu. Günümüzde ise David Harvey'nin "zaman-mekan sıkışması" olarak adlandırdığı, 1980 sonrası neoliberal küreselleşme sürecinde özellikle ağır sanayinin gelişmekte olan ülkelere taşeronlaştırılmasıyla ihtiyaç duyduğumuz kıtalararası ticareti sağlayan yük gemileri ve dev jumbo jetler ise dünyanın başka bir yerinde (sıklıkla da Ortadoğu, Kuzey Buz Denizi, Nijer Deltası veya Amazonlar gibi ekonomilerin ağırlık merkezlerine "uzak" coğrafyalarda) çıkarılmış fosil yakıtları kullanıyor. Bu yakıt ihtiyacı bahsettiğim coğrafyalardaki kısıtlı rezervler kullanılarak tüketildikçe, sadece var olan durağan kaynaklar azalmıyor; aynı zamanda

daha fazla kaynak yaratmak yarındaki enerji şirketleri ve devletlerin baskısıyla birim enerji üretmek için harcadığımız enerji miktarı da (**EROI: Energy return on investment**) gitgide artıyor. Bu artışın temel sebeplerinden bir tanesi ise günümüzdeki büyüme takıntılı baskın ekonomik düşünce sisteminin düşük entropiye sahip durağan kaynakların (örneğin petrol) arzını arttırmak için üretkenlikleri azalan ve fiyatları belirsizleşen fosil yakıt rezervlerini daha zorlu coğrafyalarda (örneğin Kanada'nın Alberta eyaletindeki katran kumulları veya Kuzey Kutbu'nda) araştırmaya yönelmesi olarak kendini belli ediyor. Dahası bu durumun durağan kaynaklara bağımlı toplumlarda enerjinin demokratik üretim ve kullanımı üzerinde de ciddi etkileri olduğunu biliyoruz. Örneğin Nijerya'da nüfusun %72'si yemek pişirmek için yoğun biçimde (iç ortam hava kalitesini düşüren) odun kullanırken ülke yıllık olarak yaklaşık 27 milyar metreküp doğalgaz ihraç ediyor. *Platform London* tarafından geçtiğimiz Kasım ayında yayımlanan bir rapora göre ise bu gazın önemli bir miktarının alıcısı olan İngiltere'de çift maaşlı ailelerin %90'ının yıllık kazancı beş büyük petrol şirketinin yalnızca bir dakikalık toplam kârlarına eşit. Kulağa adil geliyor mu?

Teknoloji Yaralarımıza Merhem Olabilir mi?

Avustralya Ulusal Üniversitesi'nden siyaset bilimci **Prof. John Dryzek**'e göre milyarlarca yıllık dünya sistemi tarihi içerisinde, gezegenimizin yaşamı mümkün kılan koşulları ve parametrelerin (sıcaklık, iklim, su ve karbon döngüleri vb.) olağandışı bir biçimde stabil olduğu Holosen'in içinde serpiyen ulus devlet, kapitalist piyasa ve uluslararası kuruluşlar gibi kurumlar insanın, gezegenin kaderini tayin edici bir aktör haline geldiği bu yeni çağda yerlerini ken-



1980 sonrası, ağır sanayinin gelişmekte olan ülkelere taşeronlaştırılmasıyla ihtiyaç duyduğumuz kıtalararası ticareti sağlayan yük gemileri ve dev jumbo jetler, uzak coğrafyalarda çıkarılmış fosil yakıtları kullanıyor.

dileri toplumla birlikte evrimleşen (*co-evolutionary*), katılımcı ve dönüştürücü alternatiflerine bırakmak durumundalar. Her ne kadar *New York Times*'in çevre yazarı **Andrew Revkin** gibi bir dizi eko-pragmatik düşünür "İyi Antroposen" için bir yol haritası hazırlanabileceğini iddia etse de bu konuda yoğun entelektüel mesai harcamış etik profesörü **Clive Hamilton** ve Manchester Üniversitesi'nden beşeri coğrafya profesörü **Erik Swyngedouw** gibi düşünürlere göre gezegeni Antroposen çağına getiren baskın siyasi ve ekonomik düzen iyileşemeyecek kadar çok yaraya sebep olmakta. Dahası sanayi devriminden beri ekonomik büyüme odaklı olan (ki sadece büyümek için büyüyen yegane şeyin kanser hücresi olduğu-

nu akılda tutarak) toplumsal, siyasi ve ekonomik organizasyonumuzun Antroposen'in yıkıcı etkilerini toplumun farklı kesimleri arasında eşit olarak dağıtmadığı da aşikar. Peki, tüm bu koşullar altında teknoloji toplumsal yaralarımıza merhem olabilir mi?

Teknolojik ilerlemeye duyulan koşulsuz güvenin, geçtiğimiz 15 Ocak tarihinde dünyanın en önemli bilim dergilerinden *Science*'de gezegenin 9 kritik eşliğinden 4'ünün aşılması olduğu uyarısını yapan bilim adamlarının sorularına cevap oluşturmadığı açık^[3]. Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) gibi "muhafazakar" kurumların bile küresel ortalama sıcaklıklardaki artışı 2°C ile kısıtlamak için 2050'ye kadar (şimdiye dek keşfedilmiş) fosil yakıt rezervlerinin 1/3'ünden fazlasını yeryüzüne çıkarmamamız gerektiğini söylediği bir ortamda kaynak verimliliği kapsamlı bir çözüm sunabilir mi? Özellikle de iklim krizini durduracak bir uluslararası anlaşmanın eksikliğinde (bu sene sonunda Paris'teki iklim zirvesi COP21'in etkili bir anlaşmaya varıp varamayacağı büyük bir muamma), acilen ihtiyaç

TARTIŞMA

Antroposen’de iyi bir yaşam kurmak için, rüzgar türbinlerinin %80’inden fazlası yerel kooperatifler veya yereldeki ailelere ait olan Danimarka gibi örneklerden hareketle toplumsal organizasyonumuzu bir enerji demokrasisine dönüştürmek faydalı bir başlangıç olabilir.

duyulan ekonomik büyüme ve kaynak tüketimi doğrusal ilişkisinde **mutlak biçimde ayırmaya (absolute decoupling)** eriştiğimiz yönünde bir veri ortada bulunmazken... Her ne kadar dünya ekonomisi göreceli olarak kaynak verimliliğini (birim ekonomik üretim başına kaynak tüketimi) artırsa da, kümülatif olarak gezegene verdiğimiz etki artmaya devam ediyor. Dahası, Sanayi Devrimi’yle başladığı kabul edilen bu etki, bilimsel olarak 20. yüzyıl ortasından itibaren (spesifik olmak gerekirse 16 Temmuz 1945’te ABD’nin New Mexico eyaletindeki Alamogordo çölünde patlatılan ilk atom bombasıyla) insanların gezegeni şekillendirdiği Antroposen’i oluşturacak bir biçimde kalıcı hale gelmiş durumda^[4].

Peki, Antroposen’de iyi bir yaşam kurmak için ne yapmak gerekir? 20 yıl gibi kısa bir süre içerisinde enerjisinin %90’ı için petrol ithalata bağımlı bir ekonomiden enerji açısından kendine yeten, enerji egemenliğini sağlamış bir ülke haline gelen ve rüzgar türbinlerinin %80’inden fazlası yerel kooperatifler veya yereldeki ailelere ait olan Danimarka gibi örneklerden hareketle toplumsal organizasyonumuzu bir enerji demokrasisine^[5] dönüştürmek faydalı bir başlangıç olabilir. Kent içi ulaşımı demokratikleştiren, yaya odaklı şehirler tasarlayan, gıda egemenliğini agroekoloji ile sağlayan, enerjiyi demok-



ratikleştiren, ekonomisini finansal tablolar üzerinden değil, doğal varlıklar ve bu varlıkların için değeri üzerinden kuran bir ilişkiler yumağıyla bu mümkün. Antroposen adını verdiğimiz dönemde açtığımız yaraları birlikte kapatmak, rekabeti değil paylaşmayı önceliklendiren bir yaklaşım ile mümkün. Bu da her şeyden önce Antroposen’de enerjiyi, suyu, gıdayı, şehirleşmeyi ve sosyoekonomik organizasyonumuz içerisinde bunların birbirleri arasındaki ilişkileri yeniden düşünmemizi gerektiriyor. Bunun yolu da yeni bir küresel sosyo-ekolojik mutabakata ulaşmak amacı ile ge-

zegenimiz ve birbirimizle olan ilişkilerimizi sorgulamak ve bunları yeniden kurmaktan geçiyor. Velhasıl Antroposen’de kendimizi parçası olduğumuz doğanın dışına yerleştirip, sürekli büyüme motivasyonu ile hareket eden **antroposinners (antropogünahkarlar)** olmaktan vazgeçerek sosyo-ekolojik dönüşümleri gerçekleştirmemiz gerekiyor. Sınav zamanı gelip çattığına göre öyleyse sadece adı yeşil olan değil, adil, güvenilir, sürdürülebilir ve tüm canlıların refahını ekonomik büyümenin önüne koyan yeni bir dönem^[6] için istediğimiz sorudan başlayabiliyor muyuz? ○

Notlar:

[1] Bu konuda etraflı iki inceleme için Uzay Sezen’in *Atlas* dergisi Mart 2012 sayısındaki (s. 2-7) ve Esra Gürbüz’ün *Bilim ve Teknik* dergisi Mayıs 2013 sayısındaki (s. 74-77) makalelerine bakılabilir.

[2] Hornborg, A. (2012) *Global ecology and unequal exchange: Fetishism in a zero-sum world*, Routledge.

[3] Steffen, W. ve diğerleri (2015) *Planetary boundaries: Guiding human development on a changing planet*, *Science*, 15 January 2015, DOI:10.1126/science.1259855.

[4] Zalasiewicz, J. ve diğerleri (2015) *When did the Anthropocene begin? A mid-twentieth century boundary level is stratigraphically optimal*, *Quaternary International*, DOI: 10.1016/j.quaint.2014.11.045

[5] Mitchell, T. (2014) *Karbon Demokrasisi: Petrol Çağında Siyasal İktidar*, çev. Fırat Berksun, Açılım Kitap.

[6] Bu konuda oldukça zihin açıcı bir kaynak için bkz. Demaria, F., D’Alisa, G. ve Kallis, G. (2014) *Degrowth: A Vocabulary For A New Era*, Routledge.

Yenilenebilir bir Dünya için...

SOLAREX İSTANBUL

8. Uluslararası Güneş Enerjisi ve Teknolojileri Fuarı



09-11 Nisan 2015
İstanbul Fuar Merkezi / Yeşilköy
9-10-11. Salonlar

Güneş Enerjisi'nin Devleri **Solarex İstanbul**'da Buluşuyor

SOLAREX
İSTANBUL
GÜNEŞ ENERJİSİ & TEKNOLOJİLERİ FUARI

0212 604 50 50

www.solarexistanbul.com



BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB
(TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ)
İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR.



“Eldekini Tüketerek Yarını Üretemeyiz”

European Environmental Bureau'nun (EEB-Avrupa Çevre Birliği) Brüksel'deki 40. yıl kutlamasında “yolun yarısına geldik, önlem almazsak ikinci yarı zorlu geçecek” şeklinde bir tedirginliğin izleri de vardı. Toplantıda konuşma yapan Avrupa Birliği Çevre, Deniz ve Balıkçılık Komisyonu Yeni Başkanı Karmenu Vella ise yapılması gerekenleri açık ve net olarak şöyle özetledi: “Ekonomik büyüme bir zorunluluk olsa dahi kâr etmek ve ekolojiyi korumak arasında bir denge kurulmalı. Sürdürülebilir olmayan hiçbir çözüm gerçekçi sayılamaz. Eldekini tüketerek yarını üretemeyiz.”

 Zeynep Heyzen ATEŞ

EKOIQ olarak, European Environmental Bureau'nun (EEB-Avrupa Çevre Birliği) Aralık ayında SQUARE-Brüksel Konferans Merkezi'nde gerçekleştirilen 40. yıl kutlamalarına katıldık. Hepimiz 2014'ün Avrupa Birliği Komitelerinin değişeceği yıl olduğunu biliyorduk, takvim böyleydi. Açıkçası bu yılki değişimli iç ve dış gündemlerde de köklü değişimler olacağını tahmin etmiştik. Ama hiçbirimiz, parlamentonun çevre komisyonlarında bu kadar sert kısıtlamalara gideceğini öngörmemişti. **EEB Yönetim Kurulu Başkanı Jeremy Wates**'ın dediği gibi, “Çevre politikalarındaki değişim, uçuruma doğru yokuş aşağı giderken ayağımı frenden çekmeye benzedi...” Bu sözlerden ekoloji adına umutsuz günlerin bizleri beklediği sonucunu çıkarılmaym. Kırk yıldır neler yapıldığının ve gelecekte neler yapılabileceğinin tartışıldığı paneller ve konferanslar umutsuz değil, çözüm odaklıydı.

Avrupa'nın Çevre Politikalarını Yönlendiriyor

EEB, kısmen de olsa Avrupa Parlamentosu'ndaki (AP) yönetim değişikliğiyle gelen karmaşanın dışında

kalabilen bir oluşum. Birden fazla çevre örgütünün birleşmesiyle oluşan bir tür çatı organizasyon olmalarının, kırk yıldır ekolojiyle ilgili konularda dünya ülkelerine danışmanlık yapmalarının, Avrupa'nın çevre politikalarını yönlendirmelerinin, yirmiden fazla üniversiteye ekonomik ve stratejik destek sağlamlarının bunda rolü büyük. Sonuçta birliğin “birincil besin kaynağı” AP'nin sağladığı ödenekler olduğundan geçmiş yıllarda başlatılan araştırmaları veya farklı hükümetlerle yürüttükleri projeleri sürdürme kapasitesine de sahipler.

Unutulmamalı ki, çevrecilik dendiğinde artık eskisi gibi “yere çöp atmamak” veya “ağaç kesmemek” kadar basit olgulardan bahsetmiyoruz. İklim değişimi, belki de dünyanın en ciddi sorunu. Kirlilik, çevre mühendisliği, ekolojik teknolojiler, sürdürülebilirlik ve yeni enerjiler “çevrecilik” başlığı altında ele alınan konulardan yalnızca bir kısmı. Ama esas hedefi enerji bağımsızlığını kazanmış, sürdürülebilir ekonomiye sahip bir Avrupa Birliği olan **Jean-Claude Juncker yönetimi**, rüzgar enerjisini veya elektrikli arabaların şarj ünitelerinin tüm yollara yerleş-

tirilmesi gibi projeleri desteklemeyi sürdürürken (benzin istasyonunun elektrik versiyonu diyebiliriz, yol kenarına takılan elektrik direkleri gibi görünüyorlar. Arabanızın fişini takıyorsunuz! Kartınızla çalıştırdığınız, ödemenizin çoğu ülkede doğrudan devlete gittiği bir sistem), soyu tükenen kuş türlerinin korunması için özel ödenekler çıkarmayı 2015 gündemi dahilinde düşünmüyor. Böylece EEB ve benzeri vakıflar, doğayı koruma arzularında samimi apolitik çevre örgütleri daha da önem kazanıyor, çünkü Avrupa'nın sadece temiz enerjiye değil, "dikine bahçeler" gibi yeşillendirme teknolojilerine, arıtma sistemlerine ve geridönüşüme de yatırım yapması gerek. İnsanların aç ve açıkta kalması Juncker yönetimindeki AP'nin yükümlülüğüyse, o insanların belli bir yaşam kalitesini koruyabilmelerinden de EEB'nin, EBCD'nin, bağımsız çevre örgütlerinin ve vergiden düşmek adına bile olsa onlara başış yapan özel sektörün sorumlu olduğunu söyleyebiliriz.

Çevre Duyarlılığının Orta Yaş Krizi

40. yılını kutlayan EEB, 1974 yılında çevre örgütlerini aynı çatı altında toplamak amacıyla kurulan ve o gün bu gündür yaşanabilir bir dünya uğruna mücadele eden bir oluşum. Ne yazık ki AB'nin yaşadığı kaosun çevre duyarlılığını da bir tür orta yaş krizine sürüklediği iddia edilebilir: Doğru mu yapıyoruz? Hepsi boşuna mıydı? Niye kimse Avrupa'nın kendine hiç bakmadan yaşlandığını kabullenmiyor?

Açılış konuşmasını **EEB Başkanı Mikael Karlsson**'un yaptığı kutlamalarda bunca yılın başarısının sevincinin yanı sıra "yolun yarısına geldik, önlem almazsak ikinci yarı zorlu geçecek" şeklinde bir tedirginliğin izleri de görülmüştü. Mikrofonu ondan devralan **Avrupa Birliği Çevre, Deniz ve Balıkçılık Komis-**



Jeremy Wates



Mikael Karlsson



Karmenu Vella

yonu **Yeni Başkanı Karmenu Vella** ise eski komitelerin eylemlerini tartışmak yerine EEB ile daha uzun yıllar çalışmayı umduklarını belirttikten sonra kendi deneyimlerinden ve hedeflerinden bahsetmeyi seçti. Doğduğu küçük şehrin turizmden etkilenişini anlatıp önce kalabalıklarla gelen ekonomik kalkınmanın halkı ne kadar sevindirdiğinden, sonra o kadar insanı kaldırmayan şehrin yavaş yavaş yaşanamaz bir yere dönüştüğünden bahsetti. Burada Türkiye'nin alabileceği bir ders var. Geri dönülemeyecek kadar betonlaşmış, sağlıksız yapılanmanın önüne geçilemeyecek, şehirleşmenin kontrolden çıktığı bazı bölgelerin aksine gelişmekte olan şehirler-beldeler için bu başarısızlıklar büyük avantaj. Geçmişte yapılan hatalardan ders alınsa, altyapılarda ekoloji dostu şehir mühendis-



EUROPEAN ENVIRONMENTAL BUREAU
Celebrating 40 years of environmental action

Birden fazla çevre örgütünün birleşmesiyle oluşan bir tür çatı organizasyonu olan EEB, yirmiden fazla üniversiteye ekonomik ve stratejik destek sağlamasıyla da ön plana çıkıyor.

liklerinden, enerji tüketimi düşük yeni teknolojilerden yararlanılsa az bilinen yöreler yeni turizm cennetlerine dönüşebilir; böylece yükü taşıyamayacakları kadar ağırlaşmış diğer bölgeler de biraz olsun rahatlar. Uygulama benim keşif değil, dünyadaki en güzel örneği sanırım İzlanda. 1000 insandan 10 Euro kazanmaktansa 100 insandan 100'er Euro kazanmayı seçen ve doğayı korumak için belli miktardan fazla ziyaretçiye izin vermeyen bir ülke. Adil olmadığını düşünebilirsiniz ama doğa harikası denen yerleri her gün 1000 insanın çöpüyle doldurursanız, ne yaparsanız yapın doğayı mahvetmeniz kaçınılmaz. Karşımızda yüzbinlerce insandan gelir elde edeceğim diye en kıymetli tapınaklarını çöplüğe döndüren ve hızlı turist kaybeden bir Hindistan örneği varken olmaz olmaz demeyin... Karmenu Vella, kutlamaların iyimser ruhuna uygun olarak bu örnekten alınması gereken dersleri özetledi: "Ekonomik büyüme bir zorunluluk olsa dahi kâr etmek ve ekolojiyi korumak arasında bir denge kurulmalı. Sürdürülebilir olmayan hiçbir çözüm gerçekçi sayılamaz. Sayılamaz. Eldekinin tüketerek yarım üretmeyiz." ○



İklim Değişikliği...

Ekoloji...

Sürdürülebilirlik...

İnovasyon...

Girişimcilik...

Son 10-15 yılın en çok kullanılan kavramlarının uyumlu birliktelikleri, “yaratıcı yıkım” sürecini tetikleyen yepyeni bir alana yelken açıyor: **Yeşil Girişimciliğe...** Fırsat mı, kâr mı, yoksa gereklilik mi tartışmaları bir kenara dursun, **Yeşil Girişimcilerin yeni dünyanın yeni sorunlarına uzun vadede sürdürülebilir çözümler yaratıp yaratmayacaklarını tartışmanın tam sırası...**

İşin Rengi Giderek Değişiyor Yeşil Girişimcilik

Her dönemin, farklı toplumsal katmanlar için yeni popüler kavram ve söylemleri olur. Ve bu kavramlar, kendisinden bağımsız olarak dönemin ruhu hakkında bize bir şeyler söyler. Maddi üretimden her ne kadar bağımsız görünse de, dünyanın gidişatına öyle ya da böyle yön veren entelektüel dünya için son 10 yılın en çok kullanılan kavramlarını şöyle bir gözden geçirelim isterseniz. Evet, Ekoloji. Evet, İklim Değişikliği. Giderek artan ve bazen anlamını da yitiren düzeyde Sürdürülebilirlik. Aynı şekilde İnovasyon ve Girişimcilik kavramlarının da olağanüstü bir dolaşım göstermeye başladığını söylemekte sakınca yok. Peki, bu kavramlar setinin birbirleriyle nasıl bir ilişkisi var? Hangi bağlamlarda birbirini besleyebilir, yeni anlam haritalarına yelken açabilirler? Ve bu kavramların uyumlu beraberliklerinden gezegenin geleceği açısından olumlu sonuçlar çıkarılabilir mi? Evet konuyu getirmeye çalıştığımız yer, Yeşil Girişimcilik...

Çevresel, Sosyal ve Ekonomik Kaygılar

Özellikle geçtiğimiz yüzyılın ikinci yarısında kendini daha belirgin bir

şekilde gösteren ekonomik, sosyal ve çevresel krizleri çözmek için geliştirilen yeni düşünce ve süreçlerin “sürdürülebilirlik” başlığı altında toplandığını söyleyebiliriz. Şirketlerin iş modellerini ve pratiklerini sürdürülebilirlik çerçevesinde değiştirmesiyle birlikte ortaya çıkan “**Yeşil İş**” pratikleri, 1990’larla birlikte girişimcilerin de radarına girmekte gecikmedi aslında. Bir yandan girişimciler ekolojik hareketin yeni ve kârlı pazarlar doğurduğunu fark ederken, diğer yandan çevresel sorunları yenilikçi yaklaşımlarla çözmeye çalışan yeni şirketler kurulmaya başlandı.

Düşük karbon kullanımı, enerji verimliliği ve tasarrufu, yenilenebilir kaynaklar, geridönüşüm, temiz teknoloji gibi alanlara vurgu yapan yeni bir girişimcilik modelinin Yeşil Girişimcilik çerçevesi altında şekillendiği söylenebilir. Yeşil işlerin yeni bir sektör olarak öne çıkmaya başladığı düşünülürse, Yeşil Girişimciliğin “çevresel ve sosyal konulara olan duyarlılığın girişimcilikle birleşimi” olduğu iddia edilebilir. Öte yandan **Yeşil Girişimcilik** ve **Eko-Girişimcilik** gibi yeni kavramların birbirlerinin yerine kullanılması, bu iki yaklaşım arasındaki farkların



da muğlak kalmasına sebep oluyor. Ekonomik, sosyal ve çevresel şartları iyileştirmek için kurulan yenilikçi işler, sektör ayrımı yapılmaksızın Yeşil Girişimcilik çerçevesinde değerlendiriliyor. Eko-Girişimcilik ise çevreyle doğrudan ilişkili sektörlerde yapılan faaliyetler için kullanılan bir kavram. Her ne kadar tanımı üzerinde muhtelif tartışmalar sürse de, yeşil işler kuran girişimcileri Yeşil Girişimci olarak adlandırmak gibi temel bir eğilimden söz edebiliriz.

Yeşil Girişimcilik ile ilgili bir tartışmayı da bundan yaklaşık sekiz yıl önce ödüllü çevre yazarı **Fiona Harvey** başlatmıştı... 2007 yılında *The Financial Times*'a Yeşil Girişimcilerin diğer girişimcilerden daha farklı bir yaklaşıma sahip olduğunu yazan Harvey'e göre Yeşil Girişimcilerin uzun vadede değer yaratacaklarını bilmeleri ve **kısa vadeli hedefler koymamaları**, onları geleneksel girişimcilerden ayıran en önemli özellik. Yeşil Girişimcilik, bir yandan girişimlerin kâr amacıyla koydukları hedefleri gerçekleştirirken, diğer yandan da faaliyetleriyle topluma pozitif katkı yaratan ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri en aza indiren çalışmaları kapsıyor. Bu kapsam, maalesef tanım üzerindeki tartışmaları daha da zorlaştırıyor. Çevresel etkilerini azaltmaya çalışan, çevreye duyarlı girişimler ve çevresel sorunlarla doğrudan ilgili endüstrilerde enerji ve atık yönetimi gibi alanlarda faaliyet gösteren eko-girişimler arasında bir ayırım



Fiona Harvey



Dr. Michael Schaper



David Gibbs ve Kirstie O'Neill (solda ve sağda)

Yeşil Girişimciliğin müşteriler, iş ortakları, çalışanlar ve tedarikçiler gibi tüm paydaşları ilgilendiren çevre odaklı uygulamaları kapsadığı düşünülüyor.

yapılmıyor.

Tanımlamayla ilgili sorunların bir kısmı da Yeşil Girişimciliğin paydaşları ile ilgili. Yeşil Girişimciliğin müşteriler, iş ortakları, çalışanlar ve tedarikçiler gibi tüm paydaşları ilgilendiren çevre odaklı uygulamaları kapsadığını düşünen Hull Üniversitesi'nden **David Gibbs** ve

Kirstie O'Neill gibi isimler de var. Yeşil Girişimciliğin genel olarak girişimcilik literatüründen ayrı tutulması gerektiğini savunan Gibbs ve O'Neill, *Environment and Planning A* dergisinde geçtiğimiz aylarda yayınlanan makalelerinde bu kavramı "**sürdürülebilir ekonominin sağlanması için çalışan kişi**





ve kurumların oluşturduğu ekonomik ağ” olarak kullanmak gerektiğini vurguluyordu. Avustralya’daki Curtin Teknoloji Üniversitesi’nden **Dr. Michael Schaper**’e göre ise Yeşil Girişimciler, yeşil iş süreçlerinin yarattığı fırsatları kullanan, çevresel kaygılarla ekonomik kaygıları bir arada taşıyan girişimciler.

Fırsat mı, Gereklik mi?

Yeşil Girişimciliğin iç içe geçmiş birçok dinamiği barındırdığını da ayrıca belirtmek gerek. Ama belki de bu dinamiklerin en önemlisi çevresel bozulmanın yarattığı olumsuz etkiler. Uzun yıllardır sürdürülebilirliği engelleyen endüstriyel faaliyetler, doğal kaynakların hızla tükenmesi ve tüketicilerin çevre dostu ürün talebinin artmasıyla oluşan yeni fırsatlar da Yeşil Girişimciliğin hızla yayılmasının ardındaki dinamikler arasında. Tüm bu dinamiklerle eşgüdümlü olarak, özellikle gelişmiş ülke hükümetlerinin de çevre konusunda aktif politikalar geliştirmesi ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri belirlemesi, Yeşil Girişimler için özel teşvikler kurgulanmasıyla sonuçlandı. Bu durum, hem girişimcileri yeşil işler yapmaya teşvik etti, hem de yeşil çözüm geliştirenlerin kendi girişimlerini kurmalarını kolaylaştırdı. Bir yandan da Yeşil Girişimciliğin fırsat temelli mi, yoksa gereklik temelli mi olduğu tartışması da yine bu iç içe geçmiş dinamiklerin sonucu.

İşte bu tartışmalar devam etse de birçoklarının hemfikir olduğu konu, Yeşil Girişimciliğin yenilikçi çözümlerle bir değer yarattığı ve “**yaratıcı yıkım**” sürecini tetiklediği. 2008 yılından bugüne girişimciliğin aldığı yeni biçimi anlamak için **Joseph Schumpeter**’in 1942 yılında yayımlanan “**Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi**” kitabında açıkladığı “yaratıcı yıkım” yaklaşımına sıklıkla başvuruluyor. Schumpeter’e göre yenilikler, tüketicilerin tanımadığı



“Yeşil Girişimcilik, ekolojik bir toplum ve sürdürülebilir bir dünya için hiç de küçümsenmeyecek bir potansiyel. Ve Schumpeter’in vurguladığı “yaratıcı yıkım” sürecinin fitilini ateşleyecek, sosyoekonomik dönüşümü tetikleyecek bir değer”

yeni bir değerın üretilmesi, yeni bir üretim metodunun uygulanması, yeni bir piyasanın açılması, yeni hammadde ve kaynakların elde edilmesi, yeni bir organizasyonun gerçekleştirilmesiyle ekonomilerin rekabetçi gücünü artırıyor. Söz konusu çevresel konulara odaklanan yeşil girişimler olunca da yeniliğin “yaratıcı yıkım” etkisine duyulan ihtiyaç artıyor.

Yeşil Girişimciliğin, oldukça geniş bir alanı kapsadığı, bu alanların farklılaşmayı ve niş çözümleri gerektirdiği birçok tarafın özellikle vurguladığı konular. Yenilikçi yaklaşımlarla kurulan Yeşil Girişimler arasında paylaşım ekonomisini yaygınlaştırmak isteyen sosyal ağlar da var, sürdürülebilir üretime odaklanan organik tarım ve hayvancılık tesisleri de. Tabii dünyanın farklı yerlerinde piyasanın koşulları ve duyulan ihtiyaçlara göre farklı Yeşil Girişim modelleri öne çıkıyor. Yeşil Girişimciler farklı alanlarda dünyayı kirliletmemeye çalışan iş modelleri

önermeye devam ediyorlar. Ancak bu alanlarda etkili çözümler de Ar-Ge ve inovasyonu gerektiriyor. Yeşil Girişimcilerin özellikle ilgilendikleri, teknolojik inovasyonla yüksek potansiyelin yaratılacağı alanların başında yenilenebilir ve temiz enerji teknolojileri, enerji verimliliği ve atık yönetimi gibi sektörler var. Bu alanlarda ürün ve süreçler geliştirilmesiyle birlikte doğan piyasa her geçen gün daha geniş yatırımcı kitlelerinin, güçlü girişim sermayelerinin dikkatini çekiyor.

Özellikle Yeşil Girişimcilik faaliyetleri ve çevre alanındaki Ar-Ge çalışmalarının artması, temiz üretime ve sürdürülebilir tüketime yönelik çalışmaların daha geniş kitlelere yayılmasıyla küresel olarak yeni bir girişimcilik sisteminin temellerini atıyor. Öte yandan yeşil iş yapma motivasyonu ile kurulan girişimlerin geleneksel girişimlerden farklı ve niş olarak kalması gerekiyor. David Gibbs ve Kirstie O’Neill kısa vadede değer yaratmaya odaklanmak yerine Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarına yatırım yapan yeşil girişimlerin diğer girişimlerden ayrılacağı ve sürdürülebilir modeller kuracağını savunuyor.

Sonuç olarak, ister sürdürülemezliğin piyasada yarattığı fırsatlardan faydalanan olsun, isterse de dünyayı daha yaşanabilir bir yer yapma idealiyle bir iş fikrini ortaya koysun, Yeşil Girişimcilik, ekolojik bir toplum ve sürdürülebilir bir dünya için hiç de küçümsenmeyecek bir potansiyel. Ve Joseph Schumpeter’in vurgu yaptığı “yaratıcı yıkım” sürecinin fitilini ateşleyecek, sosyoekonomik dönüşümü tetikleyecek bir değer... Şimdi sizleri, enerjiden ulaşıma, geridönüşümden üretime kadar pek çok sektörde hayata geçirilmiş Yeşil Girişim örnekleriyle baş başa bırakıyor; önümüzdeki dönemlerde bu alandaki farkındalığın ve girişimlerin artarak devam edeceğini umuyoruz.

Sürdürülebilir Girişimcilik, Sürdürülebilir Kalkınmanın Lokomotifi Olabilir mi?

“Sürdürülebilir Girişimci, genelde ekonomik getirinin nasıl oluştuğundan çok temeldeki sürdürülebilir katma değerini kendisine odaklanır. Dolayısıyla, sürdürülebilir girişimcilik sosyal bir dönüşüm yaratmak üzere çalışan ve kâr amacı gütmeyen sosyal girişimlerden, sürdürülebilir iş uygulamaları geliştiren girişimlere kadar uzanan bir yelpazeyi içine alır.”

 Dr. İzel Levi COŞKUN, icoskun@mazarsdenge.com.tr



Bir işletme hayal edin. Sorumluluklarını sürdürülebilir kalkınma ilkelerine paralel olarak yerine getirme bilinciyle hareket ediyor. Yer aldığı sektör içinde sadece kendi çıkarını değil bütün sistemin ortak çıkarını gözetiyor. Paydaş kavramının ne anlam ifade ettiğini, işletmenin yönetim kurulu ve hissedarlara değil, başta çalışanlar, tedarik zinciri ve toplum olmak üzere tüm paydaşlara ait olduğunu biliyor. Aldığı tüm kararlarda bunu tüm paydaşlarına hissettiriyor. Hatta **rakiplerini ve gelecek kuşakları da birer paydaş olarak kabul ederken**, her adımında uzun vadeli katma değer yaratmaya çalışıyor. Ekonomik getiri ile çevresel ve sosyal etki arasındaki dengeyi sağlarken, her yatırımın olumlu ve olumsuz çevresel, sosyal, ya da ekonomik etkileri olabileceğini varsayarak **önce tasarruf** diyor. Çevresel ve sosyal etkileri dışsal ekonomik unsurlar olarak irdelemek yerine onları ölçülebilir hale getiriyor. Tüm girdi ve çıktılarında sürdürülebilirlik hedefleri ile paralel ve paydaşlarına hesap verebilir bir altyapı oluşturuyor. Hesap verebilirliğin yanı sıra kurumsal yönetimin gerektirdiği, şeffaflık, adil yönetim ve sorumluluk ilkelerini bire bir uyguluyor. Etik, dü-

rürlük, önce insan, çevreye saygı gibi prensipleri kimseye yaranmak ya da pazarlama malzemesi olarak kullanmak için değil, sadece ve sadece inandığı için sonuna kadar savunuyor. Şartlar ne olursa olsun parayı bu prensiplerin üzerine koymayı reddediyor. Sürdürülebilirlik yaklaşımını işletmenin misyonuna dâhil ederek tüm operasyonları ve kurumsal yönetim anlayışıyla bütünleştiriyor.

Şimdi size bir soru sormak istiyorum. Etrafımızda bu prensiplere sahip, bu şekilde hareket eden kaç adet şirket var? 1, 3, 50, 100 veya daha fazla? Peki ya biz birer tüketici olarak, tüketim alışkanlıklarımızı yerine getirirken bu konuları ne kadar düşünüyoruz? Sizce yıllardır farklı yolda ilerleyen dev bir işletme kurumsal sürdürülebilirlik yaklaşımına ne kadar uyum sağlayabilir?

Aynı Uçağın İçinde, Servet Sandığımız Boşlukta...

Şirket (*The Corporation*, <http://www.surdurulebiliriyasam.tv/film/sirket>) filminde beni hayli etkileyen bir bölüm vardı. Uçaklarla ilgili. **Interface firması CEO'su Ray Anderson**'un anlattığı metafora göre, ilk uçuş denemeleri yapıldığında, üretilen uçuş ekipmanların-

da aerodinamik yasalara dikkat edilmiyordu. Dolayısı ile uçağın kalktığı nokta ile yer arasındaki boşluğun, uçağı ne kadarlık bir süre için havada tutabileceği de kestirilemiyordu. Bir uçurumun ucundan kalkan bir uçağın pilotu düşmeye mahkûm olduğunu fark etmeden, yüzüne çarpan hava ile uçmakta olduğunu zannediyordu. Ancak o uçtuğunu zannettiği zaman dilimi o kadar kısaydı ve uçak yere o kadar hızlı çakılıp, parçalanıyordu ki...

Dünya üzerinde sonsuz bir kaynak servetinin üzerinde yaşadığımızı varsayıp tüketime hızla devam ediyoruz. Bunu yaparken bir yandan küresel iklim değişikliğine sebep olan çevresel bir felakete doğru hızla yol alırken, diğer yandan da sadece para olgusu ile ölçülen ve acımasızca süregelen bir rekabet sonucunda her satın aldığımız ürün ya da hizmette kendimize fayda yarattığımızı zannederken başkalarına ya da çevreye bir bedel ödetiyoruz. Bu ödediğimiz haksız bedelin sürdürülebilirlik döngüsü içinde sonunda bize de zarar vereceğinin ve aynı uçak örneğinde olduğu gibi hepimizin aynı uçağın içinde yolculuk ederken servet sandığımız boşluğun inanılmaz bir hızla tüketip bizi yere yapıştıracağına çoğu-



muz bilincinde değiliz...

Sanırım işe bu durumun yarattığı mevcut koşulların dünyada yaşayan tüm varlıklar için bir tehdit oluşturduğunu kabul ederek başlamaktan başka çaremiz yok.

Aslında Sürdürülebilir Girişimcilik tanımı da tam bu tehdidin yarattığı çaresizlik hissinin karşılığında ortaya çıkıyor. Girişimcilik ile ilgili sevdiğim tanımlardan biri: “**Girişimci fırsatlar ve tehditler arasındaki farkı gören, ama her ikisini de fırsata dönüştürebilen kişidir**” şeklindedir. Sürdürülebilir Girişimcilik ise sosyal, çevresel ve ekonomik etkilerin bir denge içinde olması gerektiği varsayımından yola çıkar. Sürdürülebilir Girişimci, genelde ekonomik getirinin nasıl oluştuğundan çok, temeldeki **sürdürülebilir katma değer**in kendisine odaklanır. Dolayısıyla, sürdürülebilir girişimcilik sosyal bir dönüşüm yaratmak üzere çalışan ve kâr amacı gütmeyen sosyal girişimlerden, sürdürülebilir iş uygulamaları geliştiren girişimlere kadar uzanan bir yelpazeyi içine alır. Kısaca sürdürülebilir girişimciler sosyal ve çevresel sorunları birer iş fırsatına dönüştürerek topluma ve çevreye katma değer ve fayda sağlama amacındadırlar. Yalnız buradaki **kilit nokta, sorunların faydaya dönüştürülürken sadece girişimcinin değil, bütün sistemin çıkarımın dikkate alınmasıdır.**

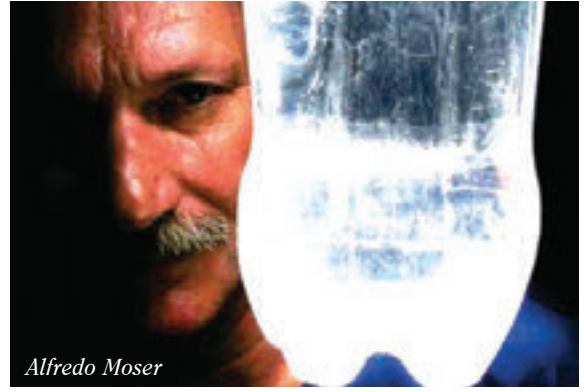
Ananias, Yunus, Moser, Kutluca ve Diğerleri...

Toplumsal ve çevresel fayda yaratabilen, farklı konularda dönüşümü sağlayabilen sürdürülebilir girişimlere dünyadan ve Türkiye’den birçok örnek vermek mümkün...

Sevgili **Victor Ananias**’ın toplumda ekolojik yaşam bilinci oluşturmak ve doğa ile uyumlu yaşamı desteklemek amacıyla kurduğu tam bir sosyal girişimcilik örneği olan **Bugday Derneği**, organik tarım kanununun çıkartılmasındaki katkısından, top-



Muhammed Yunus



Alfredo Moser



lumumuza kazandırdığı organik pazarlara kadar hayatımızda ne kadar büyük bir dönüşüme önyak oldu değil mi?

Muhammed Yunus’un dünya ile tanıştırdığı mikrokredi birçok ülkede farklı projeler için kullanılırken, sadece Bangladeş’te kaç milyon kadının iş yapabilir hale gelmesini sağladı? Acaba crowdfunding sisteminin de mikrokredi kavramından ilham alınarak yaratıldığını söyleyebilir miyiz? <http://www.gofundme.com/>, <https://www.kickstarter.com/>, <https://www.causes.com/>, <http://www.firstgiving.com/> gibi siteler yoluyla dünyanın her yerinden gelen destekler, kaç kişinin hayatını değiştiriyor, kaç projenin hayata geçmesini sağlıyor? **Change.org** hayatımızda fark edip de yanlış gittiğine inandığımız konularda bizim gibi düşünenlerle birlikte kolektif bir etki yaratabileceğimizin kanıtı değil mi?

2002 yılında Brezilya’da **Alfredo Moser**’in atölyesine ışık vermek amacıyla keşfettiği yarısu ile dolu plastik şişeler, **My Shelter Foundation**’ın “**Liter of Light**” giri-

“Sürdürülebilir girişimciler sosyal ve çevresel sorunları birer iş fırsatına dönüştürerek topluma ve çevreye katma değer ve fayda sağlama amacındadırlar. Ancak bu süreçte sadece girişimcinin değil, bütün sistemin çıkarımın dikkate alınması gerekir”

şimi ile Filipinler’de ne kadar kişinin hayatını aydınlatıyor?

7 yıl önce birkaç girişimci arkeoloğun bir araya gelerek çıkartmaya başladığı **Aktüel Arkeoloji Dergisi**, arkeoloji konulu kültürel gezileri, öğrencilerde arkeoloji bilincinin oluşmasına yönelik çalışmaları, arkeoloji dükkanı adındaki online alışveriş sitesi ve yurtdışında dağıtılan İngilizce sayıları ile Türkiye’de kültürel ve tarihi mirasın korunmasında sizce nasıl bir rol oynuyor? Benzer bir rolü sürdürülebilirlik konusunda EKOIQ dergisi de üstleniyor mu?

2006 yılında girişimci **Salman Khan**’ın tarafından “**herkes için her yerde birinci sınıf bedava eğitim**” sloganıyla kurulmuş, kâr amacı gütmeyen Khan Academy, matematikten, ekonomiye, sanat tarihinden Türkçe’nin de dahil olduğu farklı lisanslara kadar sunduğu olanaklarla yılda kaç öğrenciye fırsat eşitliği sağlıyor? Bu sistem, eğitimin sınırlarını zorlamıyor mu? **Bedriye Hülya**’nın kurduğu kadınlara spor yapma ve sosyalleşme imkânı sunan ve 8 yılda 250.000 ka-

dına ulaşan **B-Fit; Tülin Akın**'ın kurarak çiftçiler arasında oluşturduğu veri tabanı ve eşsiz bilgi iletişim ağıyla **Tarım Pazarlama; Enes Kutluca**'nın kurduğu, evlere rahatça monte edilebilen çamursuz ve kokusuz su arıtma sistemi **Biopipe** değişimi yaratabilme potansiyeline sahip birer sürdürülebilir girişimcilik örneği...

Yenilenebilir enerji, yeşil tedarik zinciri, temiz üretim, endüstriyel simbiyoz, paylaşım ekonomisi, sürdürülebilirlik raporları, entegre raporlama, karbon, su ve enerji yönetimi gibi konuların her geçen gün daha da sıklıkla tartışıldığı günümüzde çok daha fazla sürdürülebilir girişim projesinin hayata geçirilebileceğine, hatta geçirilmesi gerektiğine inanıyorum. Ancak girişimciliğin ekonomide yarattığı katma değere duyulan güven ve inançla, öğretim kurumları, dernek ve vakıflar, özel şirketler, kamu kurumları ve diğer birçok paydaş bir araya gelip bir **girişimcilik ekosistemi** yaratmaya başladıysa da, çok büyük bir ihtiyaç olmasına rağmen aynı yaklaşımın sürdürülebilirlik konusunda henüz pek oluştuğunu söyleyemem.

Verimlilik Gündümlü Ekonomiden İnovasyon Gündümlü Ekonomiye

Türkiye özelinde konuşursak ve girişimcilik ekosisteminin en azından sağlam temellerinin atıldığını kabul edersek bu ekosisteme sürdürülebilirlik olgusunu da ekleyebilmek için öncelikle "sürdürülebilirlik" sözünden ne anlaşılması gerektiğini çok iyi bilmek gerekiyor. Bunu özellikle söylüyorum, çünkü **girişkenlikle girişimcilik arasındaki farkın** anlaşılması nasıl belli bir zaman aldıysa, süreklilik ile sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir büyüme ile sürdürülebilir kalkınma arasındaki farkın da anlaşılması biraz zaman alacaktır. Burada, eğitimin gerekliliğini ve küçük yaşta itibaren, bir insan

"Girişkenlikle girişimcilik arasındaki farkın anlaşılması nasıl belli bir zaman aldıysa, süreklilik ile sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir büyüme ile sürdürülebilir kalkınma arasındaki farkın da anlaşılması biraz zaman alacak"

olarak, aynı **Gaia Hipotezi**'nde öne sürüldüğü gibi, tüm varlıkların bir-biriyle ilişki içinde bulunduğu ve ekosistemin içinde her birinin bir değeri olduğundan yola çıkarak yaşamın var olabilmesi ve bozulanın düzeltilmesi için üzerimizde düşen çok önemli sorumluluklar olduğunu unutmamalıyız. **Global Entrepreneurship Monitor 2013 Raporu**, girişimcilik açısından Türkiye'nin diğer ülkelerle karşılaştırıldığında nasıl bir noktada olduğunu gösteren araştırmalardan biri. Ancak bu araştırmayı sürdürülebilirlik bağlamında irdelersek, verimlilik gündümlü ekonomiden inovasyon gündümlü ekonomiye geçiş sürecinde yer alan bir ülke olarak Türkiye'de sürdürülebilirlik konusu girişimcileri ne kadar cezbediyor? Finans kaynaklarının sürdürülebilir girişimcilere yatırım yapma tercihleri nedir? Kuluçka seviyesinde bulunan ne kadar sürdürülebilir girişimcilik projesi var? **KOSGEB** ve **TÜBİTAK** desteklerine başvuran kaç sürdürülebilir girişimci var? Yeşil girişimlere **TTGV**'den başka odaklanan kurum ve kuruluşlar kimlerdir? Bunların sayısı artırılabilir mi? Sürdürülebilir girişimlere özel teknoparklar ya da kuluçka merkezleri kurulabilir mi? Üniversitelerin bu konudaki katkıları neler olabilir? İstanbul Borsası'nda Sürdürülebilirlik Endeksi benzeri bir çalışma, girişimciler için kurulan Özel Borsa oluşumu için de farklı bir uygulama kapsamında değerlendirilebilir mi? **Bireysel Katılım Sermayesi** sistemi-



Bedriye Hülya

ne sürdürülebilir girişimciliği teşvik edecek özel maddeler eklenebilir mi? Soruları arttırabiliriz. Ancak buradaki esas konu sürdürülebilirlikle ilgili öncelikle toplumsal bir algı yaratılarak adım adım ekosistemin oluşturulması ve hedef olarak da girişimcilik ile birleştirilmesi. Haziran 2014'te yayınlanan ve girişimciliğin G20 ülkelerinde 10 milyondan fazla yeni iş yaratacağının belirtildiği **Accenture** araştırması sonuçlarını hiç de şaşırtıcı bulmuyorum. Öte yandan bu büyük potansiyeli sadece birkaç örnek vermeye çalıştığım sosyal ve çevresel dönüşüm sağlayan sürdürülebilir girişimciliğe yönlendirmeyi başarabilirsek işte o zaman "bugünün ihtiyaçlarını gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılama kapasitesinden ödün vermeden karşılayabileceğimize" gönülden inanıyorum. Başta sürdürülebilirlik bilinci ile kurulan ve bu amaca hizmet eden girişimlerin, diğer işletmeler ile karşılaştırıldığında dönüşümün sağlanmasında çok daha büyük etki yaratacağı ve sürdürülebilir kalkınmanın gerektirdiği ivmeyi çok daha kolaylıkla yakalayabileceğini düşünüyorum. Tüketim ve büyüme takıntılı düşmeye mahkûm bir uçaktan, **Solar Impulse** misali uçan sürdürülebilir bir kalkınma hayaline...



Zeynep Meydanoğlu - Nevra Yaraç: “Yeşil Girişimcilik Sistem Değişikliğini Hedeflemeli”



Bill Drayton

“Dünyanın ve Türkiye’nin ilk ve en geniş sosyal girişimci ağı Ashoka’nın kurucusu Bill Drayton’ın söylediği gibi ‘Sosyal girişimciler, sadece balık vermek ya da balık tutmayı öğretmekle yetinmezler. Balıkçılık endüstrisinde devrim yaratana kadar uğraşırlar.’ Doğanın geri döndürülemez tahribatı göz önüne alındığında, Yeşil Girişimcilerin de aynı yaklaşımla sistem değişikliğini hedefleyen etkin çözümler getirmesi gerekli.”

Girişimcilik, aslında serbest piyasa ekonomilerinin her zaman olmazsa olmazı olmuş bir kavramsal ve pratik faaliyet alanı. Bu anlamda, kendi başına olumlu bir anlam ifade etmesi gerekmiyor. Nihayetinde çevresel ve sosyal zararlar üreten bir girişimcilik de mümkün. Ancak bugün Yeşil Girişimcilik’ten söz ederken, oldukça farklı bir çerçeveyi anlatmaya çalışıyoruz. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Ticari girişimlerin birincil hedefi olan kâr etme yerine sosyal girişimler, doğaları gereği toplumsal fayda üretmeyi amaçlar (Sosyal girişimciler de kâr elde edebilir ama bunu sosyal faydalarını artırmak için kullanırlar). Bu anlamda Yeşil Girişimcilik de tıpkı sosyal girişimcilik gibi çevresel ve sosyal fayda sağlamayı amaçlayan girişimler olarak olumlu bir anlam ifade ediyor.

O halde Sosyal Girişimcilik ile Yeşil Girişimcilik arasında nasıl bir ilişki var sizce?

Sosyal girişimciler; özellikle insan hakları, çevre, yoksulluğun önlenmesi, eğitim, sağlık sistemlerinin

iyileştirilmesi, vatandaş katılımı ve dezavantajlı grupların toplumla bütünleştirilmesi gibi alanlarda faaliyet gösteriyor. Bugün, gerek küresel gerekse yerel çevre koşullarında olumsuz yönde ilerleyen değişim ise aslında tüm girişimcileri az ya da çok “yeşil” olmaya zorluyor. Artık hiçbir alan çevreden bağımsız düşünülmemeyeceğinden, sosyal girişimciler de ekolojik unsurları dikkate alıyor, faaliyetlerinin çevresel etkilerini göz önünde bulunduruyor.

Ashoka’nın kurucusu **Bill Drayton**’ın söylediği gibi “Sosyal girişimciler, sadece balık vermek ya da balık tutmayı öğretmekle yetinmezler. Balıkçılık endüstrisinde devrim yaratana kadar uğraşırlar.” Dolayısıyla sosyal girişimciler, var olan durumu düzeltmekle yetinmiyor sistematik değişimler yaratıyor. Doğanın geri döndürülemez tahribatı göz önüne alındığında, Yeşil Girişimcilerin de aynı yaklaşımla sistem değişikliğini hedefleyen etkin çözümler getirmesi gerekli. Her iki girişimcilik de aslında birbirini kapsıyor.

Türkiye’de ve dünyada Yeşil

Girişimcilik’in önünde ne gibi engeller bulunuyor? Hangi kilitler ve kısıtlar aşıldığında bu konuda yol alınabilir?

Yeşil Girişimciliğin önündeki engeller, sosyal girişimcilerinkinden çok da farklı değil. Fon bulmak tüm girişimciler için önemli bir sorunken, çevre alanında çalışacak girişimcileri teşvik edecek yasal düzenlemelerin ve bu alanda izlenen politikaların iyileştirilmesi (vergi avantajı, teşvik primleri vb.) gerekli. Bunların yanı sıra çevreye ilişkin konularda daha iyi bir enformasyon ağının oluşturulması ve elde edilen verileri en verimli şekilde değerlendirebilecek insan kaynağının yetiştirilmesi de şart. Başta üretim, enerji, tarım ve turizm olmak üzere aslında tüm sektörlerin çevre ile ilişkisi olduğundan Yeşil Girişimcilerin sektörler arası işbirlikleri oluşturması da kaçınılmaz. Bütün bunların sağlanabilmesi ise tanınma ve görünürlikle mümkün. Yeşil Girişimlerin çevresel koşullarda ve dolayısıyla toplumda yarattığı olumlu etkiler daha fazla dile getirilmeli. Farkındalık da ancak bu şekilde artabilir. Bu

da kuşkusuz bir döngü yaratacak, farkındalık ve görünürlük arttıkça yeni girişimler ortaya çıkacak ve etki katlanarak büyüyecek. Bu nedenle tıpkı **sosyal girişimler gibi Yeşil Girişimler de “kopyalanabilir”** olmalı.

Yatırımcıların çevresel performans talep etmesi, tüketicilerin çevre dostu ürün talepleri, üreticilerin çevre dostu ürünlerin rekabet avantajı getirdiğini fark etmeleri, STK'ların bu konulardaki hak talepleri ve hükümetin eko girişim teşvikleri sağlama-sı, Yeşil Girişimciler için itici güçler olacak ve ekosistemi geliştirecektir.

Eko girişimciler, Türkiye’de hangi destek mekanizmalarından yararlanabilir?

Bugün çoğu İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerde olmak üzere üniversiteler bünyesinde açılan **kuluçka merkezleri**; düzenlenen sosyal girişimcilik yarışmaları genç sosyal girişimciler için fikirlerini geliştirme ve işler hale getirme konusunda önemli destekler sunuyor. Eko girişimciler de bu tür desteklerden faydalanabilir. Ayrıca kalkınma ajanslarının, **KOSGEB**, **TTGV** gibi kurumların fon ve danışmanlık desteklerinden yararlanabilir, melek yatırımcılara başvurabilirler.

Sizin destek olduğunuzla ilgili bilgi alabilir miyiz?

Sundukları çözümlerle piyasa dinamikleri, değer zincirleri, kamu politikaları ve sektör normlarında değişimlere imza atan, toplumlarında bir “fark yaratma kültürü” oluşturan **Ashoka Fellow**’larının üçte biri çevre alanında çalışıyor ve doğal kaynakların korunmasından kent tasarımıyla sürdürülebilir yöntemler geliştirmeye geniş bir yelpazede faaliyet gösteriyor.

Bütüncül Yönetim’i (Holistic Management) geliştiren, Savory Enstitüsü’nün kurucusu **Allan Sa-**



vory, Adil Ticaret sertifikasını geliştiren **Paul Rice** gibi, Ashoka’nın Hindistan’dan Kenya’ya, Brezilya’dan Endonezya’ya sürdürülebilir kalkınma ve çevre alanında çalışan çok sayıda Fellow’u buluyor.

Bu Fellow’lar; araştırma (ekosistemleri ve insan faaliyetlerinin etkilerini inceleme), savunuculuk (alternatif politikalar geliştirerek değişim yaratmak, doğal ve kültürel kaynakları korumak), eğitim (toplumla birlikte çalışarak davranış değişimi yaratmak ve toplumu kritik çevre sorunları ve alternatifler konusunda bilinçlendirmek), kurum geliştirme (çevresel değişimlerle ilgilenen kamusal, vatandaş temelli ya da özel kurumlar oluşturmak) gibi süreçleri işler hale getirerek sosyal fayda yaratmaya devam ediyor.

Türkiye’den seçilen ilk Ashoka Fellow ise çevre hareketinin liderlerinden, 2011’de aramızdan ayrılan **Buğday Derneği’nin kurucusu Victor Ananias**. Türkiye’de ilk defa gerçekleştirilen birçok ekolojik yaşam uygulaması, bu yöndeki bütüncül projelerin vizyonunun oluşturulması, hayata geçirilmesi gibi adımlar atan Ananias; ekolojik mimari, ekolojik tarım, tüketim bilinci,

sürdürülebilir kırsal kalkınma gibi konularda çalışmalarında bulundu. Bir diğer Ashoka Fellow **Güneşin Aydemir** de Buğday Derneği ile sürdürülebilir bir dünya için çalışmalarına devam ediyor.

Doğu Anadolu Tarımsal Üreticiler ve Besiciler Birliği (DATÜB) ile binlerce küçük ölçekli çiftçiyi bir araya getiren Ashoka Fellow **Nazmi Ilıca-ı**, Erzurum’daki organik tarım uygulamalarıyla tanınıyor, çiftçiler için finansman ve destek mekanizmaları buluyor ve küçük ölçekli çiftçiliği yeniden canlandırmak için bir network oluşturuyor. Ashoka Fellow **Yasemin Ute Kılıç** da Eğirdir ilçesinin küçük bir köyünde, hem yörenin elmasını hem de içme suyu kalitesine sahip gölünü ekolojik tarıma kazandırdı. Başta elma olmak üzere yeni, hastalıklara dayanıklı meyve çeşitlerini tanıttı, ekolojik fidanlar, gübre ve ilaçlar temin etti. Kurduğu bahçelerle bulunduğu bölgelerde model oldu.

Bir başka Ashoka Fellow **Mustafa Sarı, Doğa Gözcüleri Derneği** ile dünyanın en büyük soda gölü olan Van Gölü’nün tuzlu-sodali sularında yaşamaya alışmış inci kefalini tükenme tehdidinden kurtardı. Bunun için bir yandan yasal değişikliklerin yapılmasını sağladı, bir yandan da balığın üreme göçü esnasında avcılık yapan köylüleri ikna edecek çalışmalar yaptı ve balıkçı köylerinin neredeyse tamamı koruma çalışmalarına katkı sağlar hale geldi.

Yine Ashoka Fellow **Tülin Akın** ise geliştirdiği bilgi teknolojileri platformlarıyla 1 milyonun üzerindeki çiftçiyi mobil teknoloji ile buluşturarak tarımsal alanda enformasyon akışını sağladı. TEMA Vakfı’nın kurucusu **Hayrettin Karaca** da Ashoka Senior Fellow.

**Zeynep Meydanoğlu / Ashoka Vakfı Türkiye Direktörü*

**Nevra Yaraç / Ashoka Vakfı Türkiye İletişim Koordinatörü*



Alphan Manas: “Yeşil Girişimcilikte İnovasyon En Üsttedir”

“Yeşil Ekonomi'nin kuralları ve pazarın gerçek büyüklüğü net olarak belirlenmediğinden dolayı arz-talep dengesinde de sorun yaşamak mümkün oluyor. Arz-talep dengesi yüzünden zarar eden girişimciler bundan sonra pazara girecek girişimciler için de kötü intiba yaratıyor.”



Girişimcilik, aslında serbest piyasa ekonomilerinin her zaman olmazsa olmazı olmuş bir kavramsal ve pratik faaliyet alanı. Bu anlamda, kendi başına olumlu bir anlam ifade etmesi gerekmiyor. Nihayetinde çevresel ve sosyal zararlar üreten bir girişimcilik de mümkün. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Yeşil Girişimcilik bahsedildiği gibi çevresel ve sosyal zararlar üretmiyor. Asıl sıkıntı, bu konuda bilgi birikimi düşük olduğu için genelde yapılan girişimler başkalarını takip şeklinde olması. Yeşil Girişimlerdeki en önemli dönüm noktalarını pazarın dinamikleri değil ekonomiler belirliyor. Örneğin 2008 krizi Çin'deki Solar Panel üreticilerini iflas ettirdiği ve stoklar oluştuğu için fiyatlar inanılmaz düştü. AB'deki yavaşlama ve sıkıntılar güneş enerjisi ve elektrikli otomobil ile ilgili destekleri ortadan kaldırdı. Dolayısıyla belirlenmiş bir pazar düzeni olmayan ama inovasyonun en yüksek noktada olduğu bir girişimcilik türünden bahsediyoruz.

Türkiye'de ve dünyada Yeşil Girişimcilik'in önünde ne gibi engeller bulunuyor? Hangi kilitler ve kısıtların aşılması gerekiyor

Yeşil Ekonomi'nin kuralları ve pazarın gerçek büyüklüğü net olarak belirlenmediğinden dolayı arz-talep dengesinde de sorun yaşamak

mümkün oluyor. Arz-talep dengesi yüzünden zarar eden girişimciler bundan sonra pazara girecek girişimciler için de kötü intiba yaratıyor. Aslında bakıldığında kısıtlardan ziyade ülkelerin çıkarları ön planda. Örneğin Çin ister istemez kömür ile çalışan santralleri %70'lerin altına indiremez. Ama 120 GW düzeyinde de Yeşil Enerji yatırımı yaptı.

Eko girişimciler, Türkiye'de hangi destek mekanizmalarından yararlanabilir?

Ben açıkçası sıfırdan önemli bir çözüm üretmek yerine, yurt dışından patent vs. satın alıp konsorsiyumlar altında bazı projelerin yapılması taraftarıyım. Özellikle fonlar kullanarak Devlet-Fon ortak yatırımı ile bu tür projelere yatırım yapılabilir diye düşünüyorum.

Yakın zamanda, sizi en çok etkileyen dünyadan ve Türkiye'den Yeşil Girişimcilik örnekleri nelerdir?

Tesla benim favorim. Bu kadar zor bir alanda bırakın ayakta kalmayı, büyüyerek herkesi kendine hayran bırakmıştır. Türkiye'de benim ortak olduğum www.greenwaycsp.com güneş enerjisi konusunda %100 teknolojisi Türkiye'de geliştirilen bir proje olmuştur.

* Greenway CSP Yönetim Kurulu Üyesi

Yeşil Girişimlerin Şahikası Tesla Türkiye'ye Geliyor

Adını alternatif elektrik akımının babası Nikola Tesla'dan alan Tesla Motors, elektrik motorlu yüksek performanslı araçlar üreten ve her hamlesi heyecanla takip edilen, 20,9 milyar dolarlık dev bir şirket. **Martin Eberhard** ve **Marc Tarpenning** tarafından kurulan firma, elektriğin bir otomobil için yeterli enerji ve performansı sağlayamayacağı görüşünü yerle bir etti. Model S'in **tek şarjla 425 km yol** katedebilmesi de bunun en büyük ispatlarından biri. Şarj istasyonları konusunda da yoğun çalışmalar yürüten Tesla'nın **“Superchargers”** olarak adlandırılan yeni nesil hızlı şarj istasyonları, bugün hızla dünyaya yayılıyor. Avrupa'da 74, Kuzey Amerika'da 118, Asya'da ise 24 istasyonu olan Tesla'nın genişleme planında Türkiye'nin de olduğunu unutmadan söyleyelim. Şirket, şarj istasyonlarını İstanbul, Ankara, İzmir, Konya, Bursa, İzmit, Muğla başta olmak üzere dokuz kente yaymayı hedefliyor.



Fatmanur Erdoğan: “Yeşil Girişimcilik için İyi Bir Ekosistem Gerekiyor”

“Beyaz Yakalı Girişimci” kitabı ve girişimcilik üzerine verdiği eğitimlerle tanıdığımız Fatmanur Erdoğan, “Benim favori Yeşil Girişimcilik örneklerim, genellikle kullanımı ve yapması kolay, anlatması basit olan işler. Örneğin FreshPaper...” diyor.



Girişimciliğin kendi başına “olumluluk” atfedilecek bir alan olduğunu düşünüyoruz. Bu, sistemin genel doğasında var ve illa da çevresel veya sosyal fayda üretmesi gerekmiyor. Bu bağlamda Yeşil Girişimcilik giderek daha çok konuşulmaya başladı. Genel olarak Girişimcilik ve özel olarak da Sosyal Girişimcilik ile nasıl bir ilişki ve bağlantısı var sizce Yeşil Girişimciliğin?

Ben bu konuya Sosyal Girişimcilik lensinden bakmayı tercih ediyorum. Sosyal girişimcilik, toplumun sorunlarına ki bunlar ekonomik, çevresel ya da toplumsal olabilir- çözüm üretmek hareket etmeyi sağlayan bir alan. Dolayısıyla Yeşil Girişimciliği, bu üst çatının bir alt kolu olan çevre konularına odaklanmış girişimler olarak değerlendiriyorum. Bunun sebebine gelince, sorunuzda da belirttiğimiz gibi her inovasyon ya da yenilikçi fikir sosyal dönüşüme katkı sağlamayabilir. Bu lensle değerlendirilebilmesi için genel kriterlerin belirlenmesi gerekiyor.

Türkiye’de ve dünyada Yeşil Girişimcilik’in önünde ne gibi engeller bulunuyor? Hangi kilitler ve kısıtlar aşıldığında, bu konuda yol alınabilir?

Bu tür girişimler için öncelikle iyi bir ekosistemin oluşturulması gerekir. En öncelikli yapılması gereken budur. Bu tür girişimler için özel teşvik programlarının oluşturulması, eğitim programlarının içerisine entegre edilmesi, fiyatların sadece yeşil bir ürün diye daha üst konumlanmasının önüne geçilmesi, finans erişim imkanlarının artırılması bunlardan bazıları. Bunun yanı sıra, kurumların ekosistemlerinin geliştirilmesi faydalı olacaktır. Bu alanlara tutkulu ve girişimci özellik gösteren kişilere uygun kurumsal kültürler maalesef pek mevcut değil.

“Her inovasyon ya da yenilikçi fikir sosyal dönüşüme katkı sağlamayabilir. Bu lensle değerlendirilebilmesi için genel kriterlerin belirlenmesi gerekiyor”

Yakın zamanda, sizi en çok etkileyen dünyadan ve Türkiye’den Yeşil Girişimcilik örneklerini sorsak?

Benim favori örneklerim arasında genellikle kullanımı ve yapması kolay, anlatması basit olan işler bulunuyor. Örneğin **FreshPaper** var. Çok basit bir fikir ama yemeklerin daha uzun süre dayanmasını sağlayan ve israfı önleyen güzel bir çalışma. <http://tedxtalks.ted.com/video/TEDxManhattan-Kavita-Shukla-Can>

Bir diğeri de PepsiCo ve My Shelter Foundation’un işbirliğiyle Filipinler’de ülke çapında başlattıkları, alternatif bir enerji kaynağı yaratan çevre dostu bir proje olan **Liter of Light**. Güneşli Şişe Ampullerini geliştirmeyi ve yaygınlaştırmayı amaçlayan proje, güneş ışığını biriktirerek 55 Watt’a kadar enerji sağlıyor. Bedava enerji, güneş enerjisinin kullanımı, aydınlatma ve pet şişelerin değerlendirilmesinde çevreci bir çözüm. Pet şişelerin içerisine su doldurup, çatı üzerine monte ediliyor. İçerisine biraz çamaşır suyu ekliyorsunuz ve böylece pet şişe içerisinde yosun oluşumu önleniyor. Pet şişelerin kapak kısımları yukarıya bakacak şekilde diziliyor ve su yalıtımı için de kenarlarına silikon çekiliyor. Hepsi bu kadar...

**Yazar, Allianz Sigorta Kurumsal İletişim Yöneticisi*





Ferda Ulutaş: “Yeşil Girişimcilik Çok Önemli Bir Fırsat”

“Türkiye’nin genel anlamda girişimci olmadığını söylemek gerekiyor. Var olan girişimcilik alanlarının da daha çok internet ağırlıklı alanlara sıkıştığını görebiliyoruz. Özellikle e-ticaret gibi uygulamaların dışına çıkma ve yeni alanlara girme gereği hissedildiğinde Yeşil Girişimcilik çok önemli bir fırsat alanı olarak daha fazla ilgi çekmeye başlayacaktır.”

2012’de Türkiye’de “Yeşil Girişimcilik” başlıklı kapsamlı bir rapor yayınladınız. Bulgularınıza geçmeden önce, Yeşil Girişimcilik’i nasıl tanımlıyorsunuz? Biraz bu teorik çerçeveden bahsedebilir misiniz?

Girişimcilik; yeni bir ürün, teknoloji ya da proses veya yeni bir pazar, hatta yeni bir örgütsel yapı aracılığıyla gelenekselden farklı bir ticari faaliyetin, yeni bir işin geliştirilmesidir. Yeşil Girişimcilik için de bu tür bir tanım geçerlidir. Ancak Yeşil Girişimcilik kapsamındaki faaliyetin sürdürülebilir yaşam biçimlerini, sürdürülebilir tüketim ve üretim yaklaşımını desteklemesi beklenir. Yeşil Girişimcilik, daha az kaynak tüketiminin, daha az atık üretiminin, çevreye olan etkilerin azaltılmasına ya da var olan bir çevre sorununun çözümüne hizmet eden girişimcilik faaliyetleridir.

Sanayi Devrimi ile birlikte ekonomik faaliyetler, sosyal ve çevresel unsurlardan ayrılmaya başladı; hatta zaman içinde çevrenin ekonomik faaliyetlere “karşıt” olduğu bilincinin yerleştiğini söylemek bile mümkün. Ancak 20. yüzyılın sonlarından itibaren çevresel ve sosyal sorunların küresel ölçekte çok ciddi seviyelere gelmesiyle birlikte sürdürülebilirlik kavramı öne çıktı; ekonomik, çevresel ve sosyal unsurların birlikte ele

alınması gerektiği üzerinde yoğun olarak durulmaya başladı. Yeşil Girişimcilik yaklaşımının gündeme gelmesi de bu çabanın sonuçlarından biridir. Ekonomik kazanç odaklı bir yaklaşım olan girişimciliğe, çevresel fayda unsurunu da dahil eden; ekonomik kazanç sağlarken sürdürülebilirliğe de hizmet edebileceğinin altını çizen bir kavram olarak da tanımlayabiliriz. Yeşil Girişimcilikte, para kazanma isteği kadar çevresel anlamda bir farkındalığın ve duyarlılığının da olması gerektiğini söylemek gerekiyor.

Çalışmanızda Türkiye’deki Ar-Ge ve girişimcilik faaliyetlerinin yaklaşık %15’inin çevre ile ilişkili olduğunu belirtmişsiniz. Aradan geçen iki yıllık zaman diliminde sizce bu konuda bir artış oldu mu? Önümüzdeki dönem için ne düşünüyorsunuz?

%15, erişebildiğimiz çeşitli örneklemeler ve veri setleri kapsamında yaklaşık olarak ulaştığımız, bir fikir verebilmek amacıyla gündeme getirdiğimiz bir orandı. Bu anlamda yeni bir rakamsal oran vermeye yönelik güncel bir çalışmamız maalesef yok. Ancak, genel bir gözlem olarak, çevre ile ilgili bilincin, örneklerin ve ulusal/uluslararası desteklerin de artmasıyla birlikte bu oranın da yük-



seldiğini söylemek mümkün. Çevreyi, yatay bir eksen olarak düşündüğümüzde her sektörde kaynak verimliliğinin artırılması ve çevresel etkilerin azaltılmasına yönelik çalışmaların giderek daha fazla gündeme geleceği açık. **Kurumsal sosyal sorumluluk, sürdürülebilirlik ve etki yatırımcılığı** gibi kavramların yaygınlaşmasıyla da önemli gelişmelerin olabileceğini söyleyebiliriz.

Yine raporda, melek yatırımcılığın Yeşil Girişimcilik için iyi bir finansman alternatifi olabileceğini, ancak risk sermayesinin bu alana destek için daha hazır olmadığını vurguluyorsunuz. Bu konuda fikirlerinizi alabilir miyiz? Bir değişim söz konusu mu?

Bu konuda henüz önemli bir değişiklik olmadığını düşünüyorum. Yeşil Girişimcilik, yatırımcı tarafında hâlâ yeni bir alan olarak değerlendiriliyor. Bununla ilgili biraz daha zamana ihtiyaç olduğu kanaatindeyim. Özellikle e-ticaret gibi internet ağırlıklı uygulamaların dışına çıkma ve yeni alanlara girme gereği hissedildiğinde Yeşil Girişimcilik çok önemli bir fırsat alanı olarak daha fazla ilgi çekmeye başlayacaktır. Yenilenebilir enerji ve atıkların değerlendirilmesi gibi alanlarda daha fazla örnek görme şansımız olabi-

lecektir. Örneklerin artması ve yatırımcıları bu alanlara çekmek için çeşitli teşvikler uygulanması durumunda bu açıdan da bir gelişme yaşanacaktır.

Peki, Yeşil Girişimcilerin faydalanabilecekleri spesifik destek mekanizmaları mevcut mu Türkiye’de?

Spesifik olarak Yeşil Girişimciliğe yönelik desteklerden söz edemeyiz. Ancak, halihazırdaki çeşitli Ar-Ge, ticarileştirme, girişimcilik ve yatırım desteklerinin “Yeşil Girişimcilik” faaliyetlerinin çeşitli aşamalarında değerlendirilmesi mümkün. KOSGEB, TÜBİTAK, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile **Kalkınma Ajanslarının** belirttiğim alanlardaki destekleri bu açıdan gözden geçirilmelidir. **Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı’nın** (TTGV) halihazırda yürüttüğü çevre destekleri, doğrudan girişimcilere yönelik olmasa da, çalışmalarını belli bir aşamaya getirmiş girişimciler için de değerlendirilebilecek bir alternatiftir. Bugüne kadar söz konusu desteklerden yararlanmış girişimcilerin olduğunu söyleyebiliriz. KOSGEB, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Kalkınma Ajansları hibe desteklerinin devamında ya da paralel olarak TTGV’nin geri ödemeli desteklerini kullanarak başarılı olan girişimler mevcuttur. Bu tür kombinasyonların girişimciliğin finansmanında güzel bir model olabileceğini de düşünüyorum.

Diğer taraftan TTGV olarak, **“Yeşil Gelecek”** adlı hızlandırıcı bir fonun geliştirilmesi üzerinde oldukça yoğun çalışmalar yürüttük. Temiz teknolojiler alanındaki Ar-Ge çıktılarının ticarileştirilmesine yönelik mentorluk ve bir yatırımcı ile birlikte eş-yatırım gibi destek süreçlerinin öngörüldüğü bir model oldu. Daha önceki bir projeden elde edilen döner sermaye kaynağını bu fona aktarabilmek için Hazine Müsteşarlığı’nın onayını bekliyoruz.



TTGV Çevre Destekleri kapsamında desteklenenler arasında, İzmir bölgesinde tarım ve orman kaynaklı ligno-selülozik atıklardan pelet üretimi yapan bir girişimci de yer alıyor.

Dünyadan ve Türkiye’den dikkatinizi çeken Yeşil Girişimcilik örneklerini bizlerle paylaşabilir misiniz?

TTGV Çevre Destekleri kapsamında desteklenenler arasında perlit esaslı çevre dostu yalıtım malzemesi üreterek pazarda belli bir pay sağlamış bir firmanın yanı sıra, İzmir bölgesinde **tarım ve orman kaynaklı ligno-selülozik atıklardan pelet üretimi yapan bir girişimci** de yer aldı. Zeytinyağı üretiminden kaynaklanan pirinadan pelet üretimi ve bira mayası atıklarından hayvan yemi üretimine yönelik projeler de yine TTGV’den destek almış olup, Yeşil Girişimcilik konsepti içinde değerlendirilebilir.

Sizin de bahsettiğiniz Yeşil Girişimcilik konulu çalışmamız kapsamında ise susuz araba yıkama, etsiz çığ köfte, atık malzemelerden çanta üretimi, biyo-parçalanabilir kalem üretimi gibi daha geniş kapsamlı ve özellikle **“sürdürülebilir yaşam biçimleri”** ve **“sürdürülebilir tüketim”** yaklaşımlarının altını daha fazla çizen örneklerle de dikkat çekildi. 2011-2014 döneminde yürüttüğümüz İskenderun Körfezi’nde **“Endüstriyel Simbiyoz Projesi”** kapsamında ise endüstriyel simbiyozun girişimcilik ile ne kadar bağlantılı

olduğunu görme ve gösterme şansımız oldu. Proje kapsamında sağlanan pek çok ekonomik, çevresel ve sosyal kazanımın yanı sıra altı yeni girişimin ortaya çıkması söz konusu oldu. Projenin kapanışında gerçekleştirilen Endüstriyel Simbiyoz Konferansı’nda da “Endüstriyel Simbiyoz, İnovasyon ve Girişimcilik” başlıklı bir oturum düzenlenerek farklı eksenlerin kesiştiği ilginç bir kesit yakalamış olduk.

Son olarak, genel anlamda girişimciliğin Türkiye’de geldiği noktayı ve Yeşil Girişimciliğin bu tabloda ki yeri hakkında bir değerlendirme alabilir miyiz sizden?

Belli metrikler çerçevesinde bakıldığında Türkiye’deki girişimciliğin yükselmekte olduğunu, ancak halen Türkiye’nin genel anlamda “girişimci” olmadığını söylemek gerekiyor. Var olan girişimcilik alanlarının da daha çok internet ağırlıklı alanlara sıkıştığını görebiliyoruz. Diğer taraftan da girişimcilik pek çok kurumun ilgi alanında gibi görünüyor. Bu alandaki eğitimler, etkinlikler ve destekler de giderek artıyor. Bu koşullarda Yeşil Girişimcilik, Türkiye’nin gelişmekte olan girişimcilik sektörü için önemli bir fırsat olabilir. Aynı şekilde halihazırda girişimciliğe odaklanmış pek çok kaynak da Yeşil Girişimcilik açısından yol açıcı olabilir. Belki de en kritik konulardan biri, bu fırsatların belli taraflarca daha fazla gündeme getirilmesi. Girişimcilik sektörünün taraflarıyla ve yatırımcılarla çevre sektörünün tarafları belki de daha fazla bir araya gelmelidir. Biz, tüm çalışmalarımızda bu tür sinerjilerin yaratılabilmesi için ortamlar yaratmaya, bu alandaki çalışmalara hız kazandırmaya çalışıyoruz. Bundan sonraki faaliyetlerimizde de benzer bir yaklaşımla devam edeceğiz.

**Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı Koordinatörü*



Emrah Kurum:

“Asıl Hata, Girişimciliği Sadece ‘Ekonomi’ Odağında Düşünmekte”

“Genel olarak girişimcilik sorun üreten değil sorunlara çözüm üreten bir alandır. Fakat “iyi niyetle atılmış yanlış adımların” önemli çevresel ve sosyal sorunlar yaratabileceği de açık bir gerçek. Yeşil Girişimcilik tam da bu noktada, yaşanan sorunların kısır döngüsüne çevre, ekonomi ve toplumsal fayda üçgeninde çözüm sunmaya çalışıyor.”

Girişimcilik, aslında serbest piyasa ekonomilerinin her zaman olmazsa olmazı olmuş bir kavramsal ve pratik faaliyet alanı. Bu anlamda, kendi başına olumlu bir anlam ifade etmesi gerekmiyor. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Bilinçli bir şekilde çevresel ve sosyal zarar üreten girişimcinin başarısının uzun soluklu olmayacağı kanısındayım ki böylesi bir tutum “girişimcilik” kavramına da aykırıdır. Çünkü girişimciliği besleyen, girişim fikrini ortaya çıkaran en önemli gerçeklik varolan bir soruna getirilen çözümdür. Bu açıdan bakıldığında genel olarak girişimcilik sorun üreten değil sorunlara çözüm üreten bir alandır. Fakat “**iyi niyetle atılmış yanlış adımların**” önemli çevresel ve sosyal sorunlar yaratabileceği de açık bir gerçek. Bunun en önemli nedenlerinden biri ise sorunlara getirdiğimiz/getirmeye çalıştığımız çözümlerin olası etkilerinin iyi ortaya koyulup, bunun sorunun ve/veya çözümün paydaşları üzerindeki etkilerini iyi kestirememizden kaynaklanıyor.

Girişimcilik ülkemizde görece yeni olan fakat hızla gelişen bir süreç. Çok değil birkaç yıl öncesine kıyasladığımızda aldığımız yol umut verici. Daha iyi olabilir miydi? Muhakkak, fakat bu iyiye gidişi hızlandırmak

için yapılan yanlışların ve eksikliklerin yapıcı eleştirilerle ortaya konması gerekir. Bu noktada görüşüm, girişimciliğin ülkemizdeki genel algısının sadece ekonomik getiri sağlayan bir kaynak olarak görülmesi. Ki bu önemli bir eksiklik. Evet, girişimciliğin ülke ekonomilerindeki yeri giderek artıyor ve ülkeler bu payı daha da artırmak için neler yapacaklarını düşünüyor. Fakat girişimciliği sadece “ekonomi” odağında düşünmek, ekolojik ve sosyal yıkımları beraberinde getirirken uzun vadede toplumlarda iç huzursuzluğa neden olabiliyor. Sadece ekonomik fayda üzerine kurulan sistemlerin neden olduğu sorunlardaki kısır döngüyü daha iyi anlamak için “**Su Terazisi: Eşitliğin Artması Toplumlara Nasıl Güçlendiriyor?**” kitabına göz atmakta fayda var.

Yeşil Girişimcilik tam da bu noktada, yaşanan sorunların kısır döngüsüne çevre, ekonomi ve toplumsal fayda üçgeninde çözüm sunmaya çalışıyor. Bir sorun var ve buna getirilen çözümün çevresel etkileri neler? Getirilen/getirilecek olan bu çözümün topluma olan yansımaları nasıl olacak? Peki, bu çözümün uzun soluklu olması için ekonomik modeli nasıl olmalı? Bana göre Yeşil Girişimcilik bu sorulara doğru yanıtı aramaktır...



Yeşil Girişimcilik'in önünde ne gibi engeller bulunuyor?

Bireysel olarak başkalarının deneyimlerden faydalanmak yerine benzer süreçleri yaşayarak görme eğilimindeyiz. Bireyler tarafından yönetilen ülkelerin politikaları da genellikle bu eğilime sahip. Ülkemizde, girişimcilik kavramının henüz yeni yeni olgunlaşıyor olması, Yeşil Girişimcilik'in de önünde bir engel oluşturuyor!

Dünyada Yeşil Girişimcilik önündeki engel ise bana göre, çözüme giden yolun eşliğine gelmiş durumda. Yoğun karbonlu ekonomilere sahip gelişmiş ülkeler, ekonomik olarak gelişimlerini/rekabetçiliklerini, daha fazla tüketerek koruyamayacaklarını fark ederek buna alternatifler aramaya başladılar. Bunun bir sonucu mudur bilinmez, Avrupa Birliği 2020 Stratejisi'ni şu üç temele oturttu: Akıllı, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir büyüme: **Europe 2020: smart, sustainable and inc-**

lusive growth. Benzer şekilde son zamanlarda sık duyulmaya başlanan döngüsel ekonomi de -circular economy- bunlardan biri. Ayrıca Almanya'da gündeme gelen, üretime görece daha da hızlı, verimlilik ve esneklik kazandıracak olan Dördüncü Sanayi Devrimi, yani Endüstri 4.0 çalışmalarını da unutmamak lazım.

Eko girişimciler hangi destek mekanizmalarından yararlanabilir?

Genel anlamda girişimciler finansa, bilgiye/deneyime, kendi alanında varolan bağlantılara, işlerini daha rahat yürütebilmek için fiziksel bir mekana ihtiyaç duyar. Bu noktada son zamanlarda ülkemizde girişimcilerin destek alacakları farklı mekanizmalar hayata geçti/geçmeye devam ediyor. Melek yatırımcı ağları, kuluçka merkezleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, TÜBİTAK destekleri gibi ulusal ve **Horizon 2020** gibi uluslararası destek mekanizmaları bunlardan bazıları.

Bunlara örnek vermek gerekirse, bana göre **Sabancı Üniversitesi'nin JP Morgan Chase Foundation'ın desteğiyle hayata geçirdiği Sosyal Yatırım Programı (SYP)** hem girişimcileri hem de sosyal yatırımcıları hedeflemesiyle bu alandaki önemli bir kilometre taşı oldu. **Bilgi Üniversitesi bünyesindeki Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi (STÇM)** altında kurulan **Bilgi Sosyal Kuluçka Merkezi** de son zamanlarda yaşanan diğer güzel bir gelişme. 3 kıtada 31 şubesi ve 1400'ün üzerinde akredite-lisanslı melek yatırımcısıyla dünyanın en büyük melek yatırımcı ağı olan **Keiretsu Forum'un** özellikle Amerika'da bu alanda önemli çalışmaları olduğunu biliyorum. Hatta son zamanlarda Türkiye'de de benzer alanlarda önemli adımlar atıklarını duyuyorum. Bunun dışında, "yatırım kriteri sosyal etki yaratan proje" olan birçok melek yatırımcımız da var. Girişimcinin özellikle de



Hindistan'ın Rajasthan eyaletinin Tilonia kentindeki Barefoot College'in yürüttüğü proje kapsamında, dünyanın her yerinden özellikle de Afrika'dan okuma yazma bilmeyen pek çok köylü kadın güneş enerjisi mühendisi olmak üzere eğitiliyor.

fona erişimi konusunda **fongogo, fonlabeni** gibi kitlesel fonlama platformlarını da unutmamak lazım. Doğrudan "Yeşil Girişimcilik" kavramı özelinde olmasa bile **Avrupa İşletmeler Ağı** olarak bizim teknoloji transferi, ticari işbirlikleri, Ar-Ge ortaklıkları ve finansa erişim gibi konularda işletmelere verdiğimiz tamamen ücretsiz desteklerimiz var. Farklı alanlarda deneyime sahip uzmanlarımızdan oluşan ekibimizle yukarıda bahsi geçen destek mekanizmalarına erişim konusunda destek vermeye ve bizimle bağlantıya geçen işletmeleri doğru kaynaklara/kurumlara yönlendirmeye çalışıyoruz.

Sizi en çok etkileyen Yeşil Girişimcilik örneklerini sorsak?

Hindistan'ın Rajasthan eyaletinin Tilonia kentindeki **Barefoot College'in** yürüttüğü, kırsal bölgelerin güneş enerjisiyle elektriğe erişim projesi dünyadan sevdiğim güzel bir girişim. Bu akademide, dünyanın her yerinden, özellikle de Afrika'dan okuma yazma bilmeyen pek çok köylü kadın güneş enerjisi mühendisi olmak üzere eğitiliyor. Yukarıdaki gibi yüzlerce gerçek hikayeyi 2008'den beri bizlerle ücretsiz olarak buluşturan Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali ekibinin hayata geçirdiği **Sürdürülebilir Yaşam TV -surdurulebiliriyasam.tv** ise Türkiye'de beni etkileyen önemli

bir proje. Dünyanın farklı yerlerinde sürdürülebilirlik odağındaki umut ve çözüm önerisi barındıran gerçek hikayelerin filmlerinin yer aldığı bu projede, her film ayrı bir girişimcilik örneği niteliğinde.

Eklemek istedikleriniz...

Yeşil girişimcilik kavramına değindiğimizde **Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı'nın (TTGV)** gerçekleştirdiği önemli bir çalışmayı atlamamak lazım. TTGV, İspanya'da faaliyetlerini yürüten **Temiz Üretim Bölgesel Çevre Merkezi'yle (RAC/CP)** işbirliği yaparak, "Türkiye'de sürdürülebilir yaşam tarzının oluşmasına yönelik yeşil girişimciliğin mevcut durumunu, zorluklarını ve fırsatlarını" da tanımlayan bir araştırma ve inceleme çalışması gerçekleştirdi. Yapılan çalışmalar, yeşil girişimcilik örnekleri ile birlikte "**Green Entrepreneurship in Turkey**" yayınında toplandı Bu konulara ilgi duyan herkesin muhakkak incelemesi gereken değerli bir çalışma.

Ayrıca Sabancı Üniversitesi Avrupa İşletmeler Ağı olarak bu konulara dikkat çekmek için "**Yeşil Girişimcilik Buluşmaları**" adlı bir etkinlik dizisi üzerinde çalışıyoruz. Yakında hayata geçecek olan bu projemizi de ilk olarak buradan duyuralım...

**Avrupa İşletmeler Ağı, EEN-İstanbul Uzman Yardımcısı*



Engür Rutkay: “Kral Çıplak! Dolar Yeşil!”

“Yatırımcı penceresinden bakarsak Yeşil, eskilerin tabiriyle muteber değil. Çünkü bizim ülkemiz ekonomisinin en önemli üç lokomotifinden (HES dahil tüm müteahhitlik sektörü, kimya ve otomotiv) ‘Yeşil’ tukaka!”

Yeşil Girişimcilik kavramsallaştırmasından ne anlamalısınız sizce?

İş insanı, ticaret erbabı ve benzeri kimliklerden farklı olan girişimciliğin, mekanik bir tanımı yok bana göre. Bir davranış biçimi girişimcilik. Bir değerler bütünü. Değer yaratan, hayatlarımızı değiştiren ve evet, zaman zaman yıkıcı olan bir karakter yapısı var. Girişimciliğin önüne bir sıfat ilave edilmesi durumunu da ben kişisel olarak yanlış bulurum. Çevresel - sosyal zararlar veren bir girişimcilik var ise şayet, günün sonunda “istihdam yaratıyor” demektir. Yani dünyanın belki de en önemli sosyal sorununa çözüm getiriyor. Çevresel ve sosyal zararları en aza indirmek, ortadan kaldırmak gibi fonksiyonlar, girişimcilere uygun iklim koşullarını sağla-

yan, denetim mekanizmasını elinde bulunduran devletin misyonudur.

Peki Sosyal Girişimcilik ile Yeşil Girişimcilik arasında nasıl bir ilişki var sizce? Bu konuda neler söyleyebilirsiniz...

Bu sıfatlarla anılıyor ise şayet, Sosyal Girişimcilik çok daha kavrayıcı bir tanımlama. Ama Yeşil’in cazibesi daha yüksek; Google’a girdiğimde (İngilizce yazıldığında) Sosyal Girişimcilik için 18 milyon, Yeşil Girişimcilik için 73 milyon sonuç buluyor. Ben şöyle değerlendiriyorum; çevre dostu, temiz teknolojili veya sosyal, tanımları ortak: sorunları fırsata dönüştürmek, bir kişiyi veya milyonlarca kişiyi mutlu etmek ve katma değer yaratmak! Sosyal ve Yeşil arasındaki en önemli ben-



zerlik, yatırımcıların her ikisine de prim vermiyor olmaları.

Türkiye’de ve dünyada Yeşil Girişimcilik’in önünde ne gibi engeller bulunuyor? Hangi kilitler ve kısıtlar aşıldığında, bu konuda yol alınabilir?

Ülkelerin sosyal ve kültürel büyüme oranlarına ve kalkınmışlık endekslerine göre engel ve bariyerlerin zorluk dereceleri değişiyor. Türkiye’de bu konuya iki farklı pencereden bakırım diye düşünüyorum. Bir, “Yatırımcı Penceresi”. Yeşil, eskilerin tabiriyle muteber değil. Çünkü bizim ülkemiz ekonomisinin en önemli üç lokomotifinden (HES dahil tüm müteahhitlik sektörü, kimya ve otomotiv) “Yeşil” tukaka! İki, “Tüketici + Vatandaş = Toplum Penceresi”. Yeşil bilincinin yerleşmesi için Türkiye’de sadece ekonomik büyümeden değil, “toplumsal-sosyal” büyümeden bahsediyor ve okullarımızda bu kafa yapısını değiştiriyor olmamız lazım. Bu kilitler nasıl çözülür; iki cümleyle; “Çocuklarımıza doğru zamanda, doğru kültürel ve sosyal aşılarda yaparak, yani eğitimle. Çevre dostu, sosyal problemleri sorgulayabilen, değişimi kucaklama cesareti olan



“Biogolf” sosyal girişiminin kurucusu Robert de Waal

“Çevre dostu, temiz teknolojikli veya sosyal girişimci; tanımları ortak: sorunları fırsata dönüştürmek, bir kişiyi veya milyonlarca kişiyi mutlu etmek ve katma değer yaratmak!”

girişimciliği bir kariyer seçeneği olarak görebilen çocuklar yetiştirerek.” Yeşil konusunda 18 yaş üstü jenerasyona verebileceğimiz veya yapabileceğimiz bir “aşı” yok, olsa da o yaşta aşı “tutmaz” zaten.

Eko girişimciler, Türkiye’de hangi destek mekanizmalarından yararlanabilir?

Finansal açıdan resmen cennette yaşıyoruz. Bizde, Girişimcilik konusunda deneyim yaşamamış, risk alma becerisi dahi olmayan birçok devlet kurumu resmen “fikir ve iş planı” aşamasında girişimcilere ciddi para dağıtıyor! **Ar-Ge desteği almayan tabiri caizse, dövüyorlar!** Üniversiteler girişimcilik konusunda birbirleriyle proje savaşı başlattı! Girişimciliği en fazla destekleyen Bakanlık yarışmaları yapıyor, desem yeridir! İlgili-İlgisiz proje avcısı STK’lar etrafta uçuşuyor! Yani ekosistem yaklaşımı açısından bakıldığında manzara güzel gibi görünüyor, Devlet, STK’lar, Akademi, Mevzuat-Destek Mekanizmaları masaya oturmuşlar, yemek bekliyorlar. Üç küçük, miniminnacık eksiklik var bu timsah portresi tabloda: Etkin Girişimci, Yatırımcı ve Pazar! Yani odun var da, o odunu tutuşturacak ateş yok.

Yakın zamanda, sizi en çok etkileyen dünyadan ve Türkiye’den Yeşil Girişimcilik örnekleri nelerdir?

Dünya: 1 Numara, “WinetoWater” (www.winetowater.org). Kurucusu **Doc Hendley**. İstanbul’da düzenle-



Tarımsal Pazarlama'nın kurucusu Tülin Akın



“WinetoWater” (www.winetowater.org) kurucusu Doc Hendley.

nen EO (Entrepreneurs’ Organization) Türkiye konferansında tanıma fırsatım oldu. Bugün 18 yaşında olsam, üniversitede okumak yerine WinetoWater’da çalışmayı isterdim. Mümkünse bir röportaj yapmanızı çok isterim. İkinci favorim, STK dünyasından bir profesyonel olarak, yine bir vakıf olan **Surfrider Foundation** (www.surfrider.org), son zamanlarda çok ilgimi çekiyor. Üçüncü ve en ilginç olanı (büyüme, tırmanma potansiyeli düşük belki ama); “**biogolf**” (www.biogolf.com) bana göre; enfes ve bir o kadar da farkındalık yaratıcı bir iş fikri. Dün-

yada en zenginlerin golf oynadıkları düşünülürse bu zengin sınıfta “Yeşil” farkındalığı yaratmak için mükemmel bir iş fikri. Türkiye’de gösterebileceğim bir tek girişimci var; o da bana göre, dünyadaki başarı hikayesi sosyal girişimcilerden: **Tülin Akın**. **Tarımsal Pazarlama**’nın kurucusu. JCI (Junior Chamber International) tarafından Nobel Barış Ödüllerinden “Dünyada Barış için İş” Ödülü’ne aday gösterildi. Daha ne olsun!

** Genç Başarı Eğitim Vakfı Genel Müdürü*



Dr. Uygur Özesmi:

“Doğaya ve İnsana Dost Olmayan Hiçbir Girişimin Artık Dünyada Yeri Yok”

“Doğaya zarar vermeyen, hatta yararı olan her şey Yeşil Girişimcilik olabilir. Ancak bence şu aşamada zarar azaltanlara bile Yeşil Girişimci demeye hazırım. Ancak kâr maksimizasyonunun, tüketim ve büyüme ekonomisinin var olduğu yerde, gerçekten yokoluşu yavaşlatan değil, artık durduran ve geriye çeviren inovasyonlara ihtiyacımız var.”



Öncelikle biraz teorik bir düzeyden başlayalım. Girişimcilik son dönemin en popüler kavramlarından biri. Tek başına Girişimcilik bu kadar çok övgüyü hak ediyor mu sizce?

Girişimcilik bir gerek şart, ancak bir yeter şart değil. Girişimciler ve girişimler olmadan toplumsal ihtiyaç ve sorunlara sistematik ve yaygınlaştırılabilir çareler bulmak mümkün değil. Övgü alabilmesi için ise sağladığı faydadan çok zarar ve getirdiği çözümden daha fazla sorun yaratmaması gerek. Ne yazık ki kâr maksimizasyonu yapan girişimler sonuçta zararlarını ekonomideki terimiyle dışsallaştırdığı için, yani faturayı doğaya veya topluma kestiği için övgüyü değil, sövgüyü hak ediyor. En grotesk örneğiyle enerji alanında kömürlü termik santral kuran bir girişimci güya faydalı olan enerjiyi yaratıyor ve enerji ihtiyacımıza bir çözüm üretiyor. Oysa hepimize ait atmosferi kirletiyor ve hepimizin geleceğini küresel ısınmayla yok ediyor. Onun için doğaya ve insana dost olmayan hiçbir girişimin artık dünyamızda yeri yok. İnsanlar girişimciyim diye değil, ancak

“Ben ekolojik sosyal girişimciyim” diye övünebilir.

Bu bağlamda Yeşil Girişimcilik (değişik isimlerle olsa da aynı şeyler ifade ediliyor: eko-girişimcilik ya da sürdürülebilir girişimcilik: sustainopreneurship) nasıl tanımlanmalı?

Doğaya zarar vermeyen hatta yararı olan her şey Yeşil Girişimcilik olabilir. Ancak bence şu aşamada **zarar azaltanlara bile Yeşil Girişimci demeye hazırım**. Ancak kâr maksimizasyonunun, tüketim ve büyüme ekonomisinin var olduğu yerde, gerçekten yokoluşu yavaşlatan değil, artık durduran ve geriye çeviren inovasyonlara ihtiyacımız var. Yeni ekonomi, mutluluk maksimizasyonu, tüketim değil üretim ekonomisi ve küçülme ekonomisi üzerine kurgulanmak zorunda. Bu ekonomiyi yaratacak ve içinde var olacak inovasyonları kendi kendine sürdürülebilir ve çoğaltabilir kılan insanlar da Yeşil Girişimciler olacaktır. Ancak tek başına Yeşil Girişimlerin insan faktörünü düşünmeden yaptıklarının sürdürülebilir olmayacağı düşünüldüğünde, bir şeyin Yeşil Girişim

olabilmesi için ekolojik tavanı aşmadan, aynı zamanda sosyal taban üzerinde yükselmesi gerekir.

Uzun bir zamandır emek verdiğiniz Good4Trust’ın iyi bir Yeşil Girişimcilik örneği olduğunu düşünüyoruz. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Good4Trust nereden çıktı, biraz anlatır mısınız?

Good4Trust.org bir yüzleşmenin sonucunda ortaya çıktı... Bu yüzleşme, umudu ayakta tutmaya çalışırken gerçekte yokoluşa doğru sürüklendiğimiz gerçeği idi. O zaman sorunun kökünde ne olduğunu bulmamız gerekiyordu umudu da ayakta tutabilmek için. 2010 yılında “Ekolojik ekonomi” isminde bir grup kurduk. Bu grup **Oya Ayman, Defne Koryürek, Fikret Adaman, Begüm Özkaynak, Deniz Ataç, Hande Parker, Zeynep Kadirbeyoğlu, Barış Gencer Baykan, Ümit Şahin, Neşet Kutluğ, Ali Dost Numan** ve **Sunay Demircan**’dan oluşuyordu. Bu grubun tahlili, sorunun kökeninde yatanın kâr maksimizasyonu, tüketim ve büyüme ekonomisi olduğuydu ve sorunu halledeceksek çözümün ancak toplumsal bir çö-

züm olması gerektiği. Ekonomiyi kökünden değiştirecek bir çözüm. Ekonomiyi kökünden dönüştürmenin ne kadar zor bir çaba olduğu ama aynı zamanda da bir gerek olduğu üzerinde anlaştık. Bundan sonraki aşama bu dönüşümü gerçekleştirecek sistemi kurmaktı. Bunun için yaklaşık üç yıl düşündüm. Önceleri insanları doğa ve insan dostu davranışlara yönlendirecek bir “amel defteri” kavramı oluştu, sonra bu kişileri kafamda bir ağda birleştirdim, en sonunda da ekonominin temelinde yatan para döngüsüne, yani alışverişe veya üretme ve tüketme döngüsüne bu insanları katınca **Good4Trust.org** formülü ortaya çıktı. Bu kurguda **Karmaşıklık Teorisi** (Complexity Theory) önemli bir mantıksal çerçeve sundu. Karmaşa teorisi çok basit birtakım kurallar büyük kitleler tarafından uygulanırsa sistemlerin dönüşebileceğini öngörüyor. Bu çerçeve içinde altın kuralı getirdik, yani kendine yapılmasını istemediğini başka insanlara ve doğaya yapma veya aktif haliyle kendine davranılmasını istediğin gibi doğaya ve insana davran ve tabii önce bir sor. Hipokrat yemini gibi yani: **Önce zarar verme**. Buna iyilik dedik ve sonra bunu kitlesel olarak nasıl uygulayacağımızı düşündük.

Good4Trust.org bu altın kuralı uygulamaya gayret eden insanları bir araya getiriyor. Gitgide bu davranışları bir yaşam tarzı haline getirmeye çalışıyoruz. İnsanlar zaman içinde sürekli iyilik yaptıklarında da karşılıklı güven doğuyor. Bu insanlar içinde buldukları toplumda iyilikler yaparak itibar oluşturuyor. Bu insanlar doğaya ve insana dost üreticilerle buluştuklarında ve onlarla bir ekonomik ilişkiye geçtiklerinde, yani alışveriş yaptıklarında üretici oluyorlar, çünkü doğaya ve insana dost üreticilere değer katıyorlar, onların var olmalarını ve büyümelerini sağlıyorlar. Esasında bütün bu



sistem içindeki üreticileri birer ekolojik ve sosyal girişimci gibi düşünebilirsiniz. Yani **Good4Trust.org** Yeşil Girişimcileri, onların ürünlerini alarak destekleyecek ve büyütecek kitleyle buluşturuyor.

Şu anda **1300 kadar üretici üyemiz var ve 52 üretici başvurusu** var. Bu üretici üyeler şu anda yaptıkları iyilikleri ve etrafında gördükleri iyilikleri paylaşarak ve birbirlerine iyilikler için teşekkür ederek itibar oluşturuyorlar. Başvuran üreticiler içinden gerçekten ekolojik ve sosyal fayda yaratmaya niyet edenleri yine üreticiler arasından seçtiğimiz bir konsey ile üretici üyeliğe kabul edeceğiz. **Good4Trust.org**'a dahil olan üreticilerden, yani Yeşil Girişimcilerden üreticiler ihtiyaçlarını karşılayarak, onların mal ve hizmetlerini satın alarak destekleyecekler. Bu alışveriş sistemini kurmaya çalışıyoruz. Aynen EKOIQ gibi FonGoGo üzerinden bir kitle fonlaması başlattık, buradan elde ettiğimiz destek ile üretici modülünün yazılımını hayata geçireceğiz. Bu yazılım hayata geçtikten sonra



“Esasında Good4Trust.org sistemi içindeki üreticileri birer ekolojik ve sosyal girişimci gibi düşünebilirsiniz. Good4Trust.org Yeşil Girişimcileri, onların ürünlerini alarak destekleyecek ve büyütecek kitle ile buluşturuyor”

artık bu Yeşil Girişimciler müşteri bulmakta zorlanmayacak; üreticiler de ekolojik ve sosyal açıdan adil, yani doğa dostu ve insan dostu üreticileri fellik fellik aramak zorunda kalmayacak. Bu üreticilerin ekonomik hacmi arttıkça diğer alanlara kayacak, tüketim **Good4Trust.org** üzerinde üretim olarak hayata geçecek; böylece doğa ve insan mümkün olan en az oranda zarar görecektir. **Umudumuz Yeşil Girişimcilerin en yeşillerini seçip onların neden bu yolu seçtiklerini anlayan bir üretici topluluğuyla birleştirip adım adım bütün üretimi yeşile dönüştürmek**. Bunun mümkün olabileceği umuduyla en azından mücadele etmek çok daha kolay. İyilik yaparak güven sağladığımız, doğaya ve insana dost bir ekonomi oluşturursak bakarsınız bir gün yok oluşa doğru kaymaktansa doğa ve insan ile dost bir geleceğe tırmanma şansımız olur.

**Change.org Türkiye Direktörü;
Good4Trust.org Kurucusu ve
Kışkırtıcısı*

Organik Müziğin Dehası: Adam Rudolph



“Doğa, benim için müziğin en derin ilham kaynağıdır. Hareketler, renkler, doku, yörüngeler ve tabii ki güneş” diyen “organik müziğin dehası” Adam Rudolph, dostumuz Rahmi Aydemir’e verdiği röportajda müziğe ve hayata bakışını, felsefesini ve elbette “Organik Orkestra”yı anlattı.

 **Rahmi AYDEMİR,**
rahmiaydemir@gmail.com

Onun serüveni, henüz 20 yaşındayken Gana’ya yerleşmesi ve orada eğitim görmesiyle başladı... Batı Afrika’ya düzenlediği seyahatlerde Don Cherry gibi bir üstadın yanında müziğin doğayla bağlantısı üzerine çalışan Adam Rudolph, doğaçlama müziğin yenilikçilerinden biri olacağını sinyallerini şüphesiz o günlerde vermişti.

Doğaçlama ustası, besteci ve perküsyonist Adam Rudolph, geçtiğimiz 30 yılda Kuzey ve Güney Amerika başta olmak üzere Avrupa, Afrika ve Asya’yı da içine alan kıtalarda onlarca şehirde yüzlerce konser verdi. *New York Times*’ın “dünya müziğinde öncü” ve *Musician Magazine*’in “usta perküsyonist” olarak nitelendirdiği Rudolph, bestelerini ve perküsyon çalışmalarını içeren kendi adı altında 25 albüm yayınladı. Bugün dünyanın önde gelen özgün müzisyenlerinden ve orkestra şeflerinden biri olan Rudolph; Yusuf Lateef, Don Cherry, Sam Rivers ve Pharoah Sanders gibi birbirinden önemli isimlerle ses getiren projelere imza attı.

Sözü fazla uzatmadan yaptığı müzikten hayat felsefesine, duruşuna kadar ilginç ve bir o kadar da sempatik olan “organik müziğin dehası” Adam Rudolph’un EKOIQ’ya verdiği röportaj ile sizleri başa bırakıyoruz...



Sürdürülebilir sanat anlayışı ya da yaklaşımı sizin için ne ifade ediyor? Çevreyle anlamlı iletişim kurabilen bir müzik metoduyla toplumsal bir mesaj veriyorsunuz. Özellikle doğaya ve doğallığa yönelik hassasiyetinizi müzikte de kullandığınızı düşünüyor musunuz?

Doğa, benim için müziğin en derin ilham kaynağıdır. Hareketler, renkler, doku, yörüngeler ve tabii ki güneş... Işıyla edindiğim bu ilham, bana her zaman doğadan var olup, özünde can bulduğumuza hatırlatır. Bu anlamda **müzik, varlığın titreşimiyle ifadesidir**. Titreşim, her şeyin kökenidir. Kendi nefesimize odaklanırsak, onu anlar ve minnettar olursak, o zaman doğanın ahengiyle bir oluruz, kısacası doğayla tek vücut oluruz. Sonraki adım, niyet ve jesttir. Bizi biz yapana karşı elbette bu hassasiyetimi sadece müzikte değil, hayatımın her alanında da koruduğumu söyleyebiliyorum.

İstanbul gibi ulaşımından, doğasına ve nüfusuna kadar her yönden kasvetli olan bir şehirde konserler verdiniz. Ayrıca bunu açık havada düzenlediğiniz doğaçlama müzik ile icra ettiniz. Çevrenin seslerini dinleyicilere aktarmayı nasıl başardınız?

Bunu başarabilmek için başta doğru müzisyenlerle doğru iletişim kurabilmeyi umdum ve İstanbul'da bu şansı yakaladığım için mutluyum. Yaptıkları müziğe hayran kaldım ve sanatkarlıklarını benim konsept-

time kattılar. Bu sayede havanın dokusu, seyircilerin ve şehrin sesi, günün hangi zamanında olursa olsun İstanbul'da bir ritme dönüştü. "GO: Organik Orkestra" ile müziğimizi bu sayede seyirciye taşıdık, tabii bunun yanında güzel dostluklar da edindim.

Organik Orkestra ile 2012'de düzenlenen Ecofest İstanbul'da tanıştık. Orkestranın şefi olarak bu grubun özel bir müzik dili olduğunu söyleyebilir misiniz?

Kesinlikle! "Go: Organik Orkestra", dünya müzik emprovizasyonunun orijinal orkestra konseptidir. Zamanın sınırlarını aşan ve bence geleceğin orkestrası... Dünyaya müzik mirasını kendine has doğaçlama kompozisyonlarla birleştirerek, kültürler arasında diyalog kurmayı başarabiliyor. Organik Orkestra, sınırları olmayan müziğiyle insan anlayışı, empati ve paylaşımı içeren dinamik bir kültüre sahip.

Röportajlarınızdan birinde dünya müziği ya da müzik kültürlerini doğrudan referans almadığınızı söylüyorsunuz. Seslerin sentezlenmesi ve bu seslerin felsefelerini organik yollarla ifade etme tarzınıza değiniyorsunuz. Nedir bu organik yollar?

Özellikle mistisizm ve müziğin formlarına yönelik beni çağıran veya arzu duyduğum her şeye kendimi adamamla, her ne kadar Afrika'da çok daha fazla bulunmuş olsam da o geleneğe ya da herhangi birine



"Kendi nefesimize odaklanırsak, onu anlar ve minnettar olursak, o zaman doğanın ahengiyle bir oluruz, kısacası doğayla tek vücut oluruz. Sonraki adım, niyet ve jesttir. Bizi biz yapana karşı elbette bu hassasiyetimi sadece müzikte değil, hayatımın her alanında da koruduğumu söyleyebiliyorum"



İstanbul'da Sıradışı Konserler Verdi

Adam Rudolph, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti (AKB) Ajansı projeleri kapsamında, Kadıköy Gitarcafe'nin katkılarıyla Argos Kültür Sanat tarafından düzenlenen İsmet Sıral Yaratıcı Müzik Atölyesi'nde (ISCMS) yer aldı. 2010'un Ağustos ayında İstanbul'un en yoğun yaya geçidi sıradışı bir konsere sahne oldu. Sirkeci üstgeçidindeki "İstanbul'u Çalıyorum" başlıklı konserde aralarında saksofoncu **Oliver Lake**, gitaracı **Kenny Wessel**, başçı **John Lindberg**, solist **Sumru Açıryürüyen**, çellist **Anıl Eraslan**'ın da yer aldığı Organik Orkestra, şehrin seslerini

de kullanarak doğaçlama yaptı. 2012'de ise **ECOFEST İstanbul**'da tekrar İstanbul'da dinleyicilerle buluştu. Adam Rudolph; Oslo, Sicilya, Napoli, Stockholm ve İstanbul'u da içine alan birçok şehirde açık hava konserleri verdi. Bu konserlerin birçoğunu Organik Orkestra ile icra etti. Şehrin müziğini kendine has doğaçlama ve kompozisyonla dinleyicilere sundu. Rudolph'un, Türkiye'nin ilk caz orkestra şeflerinden biri olan rahmetli **İsmet Sıral**'ı kardeşi gibi sevdiğini ve dostu olduğunu söylediğini de belirtmeden geçmeyelim.

"Go: Organik Orkestra, dünya müzik emprovizasyonunun orijinal orkestra konseptidir. Zamanın sınırlarını aşan ve bence geleceğin orkestrası... Dünya müzik mirasını kendine has doğaçlama kompozisyonlarla birleştirerek, kültürler arasında diyalog kurmayı başarabiliyor"

ait doğrudan referans aldığım bir müzik kültüründen faydalanmam söz konusu olmadı. Şöyle ki; 20 yıldır **Kuzey Hint Tablaları** ile çalışıyor, onlar hakkında bilgi ediniyor ve araştırıyorum. (Tabla kelimesi, "tabla" adı verilen Arap davulundan türemişe benzer. Sufi Aziz Ameer Khusrau'nun eski bir perküsyon enstrümanı olan PPAKHAWAJ'ı ikiye bölerek bu enstrümanı geliştirdiğine inanılır. Tabla, iki davuldan oluşur. Tabla tekniği çok gelişmiştir. Sesin ve enstrümanın tüm karmaşık ritimli modellerini tekrarlayabilir. Maharetli ve yaratıcı tabla çalgıcıları performansı süslerler).

Bu benim müzik dilimin ve felsefemin bir parçası oldu, her bir hücremde hissedebiliyorum; işte o zaman kendimi, müziğimin en saf ve en organik halini evrensel yapan konseptlerden yararlanarak sunabiliyorum. Sanırım bu yüzden de literalizme



meraklı değilim, metinselcilikten uzağım. Ben fikirlerle ilgileniyor ve müziği benzersiz ve evrensel yapan her şeyin peşinden koşuyorum. En azından benim müziğimde izlediğim organik yolların bunlar olduğunun altını çizmek istiyorum.

Nietzsche'nin "Doğum Trajedisi"ni uyarlayarak "The Dreamer" operasına liderlik ettiniz. Organik müziğin dehası, doğallığa olan özgürlüğünü ve doğanın korunmasına yönelik savaşımı teatral yollarla anlatmayı planlıyor mu?

Evet, uzun vadede böyle bir projeyi hayata geçirmeyi planlıyorum. Özellikle İstanbul'da iyi bir opera yazarı ve yönetmenle birlikte çalışmayı çok isterim.

Anlık duyguları yansıtan ve sürprizlerle dolu bir tarzınız var. Dünya müziğinin ilk yenilikçilerinden biri olmanıza şaşırmamak gerek... Ancak son zamanlarda bu özgün tarza döngüsel diklik kavramını kattığınızı söylüyorsunuz, tıpkı gezegenlerin güneş etrafında dönmesi gibi... Bu metot ya da kavramı biraz anlatır mısınız?

Derler ki, her ritmin kompleks bir beraberliği vardır. Tıpkı Yin ve Yang gibi... Kadın ve erkeğin ilkeler arasındaki beraberliği ve diyalogundaki gibi bir ilişkiye sahiptir bu kavram. Türk müziğindeki semai ritimlerin döngüselligi, Afrika müziğindeki ikişerli ritimler ise dikliği ifade ediyor. Benim metodum ikişerli ve üçerli ritimleri birleştirerek yeni ritimler oluşturmayı öngörüyoruz. ○



Boğaziçi Üniversitesi
Yaşamboyu Eğitim Merkezi



SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

İşbirlikleri ile

Türkiye'de bir ilk! SÜRDÜRÜLEBİLİR MARKALAR SERTİFİKA PROGRAMI

Sürdürülebilir Markalar Sertifika Programı, marka profesyonellerinin sürdürülebilir marka dinamiklerinde uzmanlık geliştirmeleri için hazırlanan bir uzmanlık geliştirme programıdır.

Program Başlangıç Tarihi: Mart 2015

Program Süresi: 54 Saat

Program Yeri: Boğaziçi Üniversitesi



Workshop ve Yuvarlak Masa Toplantıları ile

Kontenjan sınırlıdır.

Program içeriği hakkında detaylı bilgi ve kayıt için: egitim@surakademi.com

PepsiCo-Frito Lay İzmit Fabrikası “Sıfır Atık” Hedefine Ulaştı

Atıklarının %99,96’sını geri kazanan, kalan kısmını da lisanslı firmalara bertaraf ettiren PepsiCo-Frito Lay İzmit Fabrikası, “sıfır atık” hedefine ulaşmış oldu. 2014’te Pepsi Global’den Başkanlık Ödülü alan “Naturalis” projesiyle de organik atıkları biyogaza ve organik gübreye dönüştüren fabrikanın sürdürülebilirlik kapsamındaki çalışmaları sadece bunlarla sınırlı değil. Devamını PepsiCo Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü Didem Şinik’ten dinliyoruz...



PepsiCo-Frito Lay İzmit Fabrikası olarak, sürdürülebilirlik kapsamında yürüttüğünüz önemli çalışmalar olduğunu biliyoruz. Bunlardan biri, biyogazdan elektrik üretimi. Bu çalışmayla ne gibi kazanımlar elde ediyorsunuz?

Kocaeli’deki Frito Lay Gıda San. ve Tic. A.Ş. Suadiye Fabrikamızda karbon ayakizinin azaltılması amacıyla 2007 yılında **Organik Katı Atık Tesisi** kurduk; böylelikle üretim kaynaklı ıskarta ürünler ve atıksu arıtma tesisinin atık çamuru Organik Katı Atık Tesisi’ndeki anaerobik çürütücülerde metan gazına (CH₄) dönüştürülüyor ve nihai olarak da elektrik ve ısı enerjisi elde ediliyor. Böylece organik atıktan elde edilen enerji, fabrikanın ihtiyacının %35’lik kısmını karşılıyor. Aynı za-

manda elde edilen ısı ile anaerobik çürütücülerin ısınması sağlanıyor. Tesisimizde üretilen biyogaz-elektrik miktarları kurulan **scada sistemi** ile online olarak izlenebiliyor. Bu projenin devamı olan diğer bir projemiz ise “Organomineral Gübre Üretimi Atıktan Tarlaya Projesi”.

PepsiCo Globalden geçtiğimiz yıl “Başkanlık Ödülü” de aldınız; size bu ödülü getiren “Naturalis” adlı projeden söz eder misiniz?

PepsiCo Global’in en prestijli ödülü olan Başkanlık Ödülü’nü Naturalis Projesi ile aldık. Kısaca bu projeden bahsedecek olursak; Frito Lay Türkiye fabrikalarından çıkan organik atıklar, organik fermantasyon tesisinde **biyogaza ve organik gübreye dönüştürülüyor**, üretilen biyogazla

fabrikaların enerji ihtiyacı karşılanıyor.

Fermantasyon sonrası anaerobik çürütücü reaktörlerden çekilen %3-4 katı madde içerikli organik çamur; organik gübre üretimi için atık susuzlaştırma ünitelerine gönderiliyor. Susuzlaştırma ünitesinde yer alan dekantörlerde çamur katı maddesi %20 oranına kadar getiriliyor. Anlaşmalı şirketimizin sızdırmazlığı sağlanmış araçlarına yüklenerek Pamukova’daki gübre tesisine transferi sağlanıyor. Buraya gelen organik içerikli çamur kompostlama işleminden geçiriliyor ve patates bitkisinin ihtiyacı olan mineraller ilave ediliyor. Sonraki aşamalarda pelletleme işlemi, kurutma ve paketleme işlemi yapılarak patates üretimi yaptığımız tarlalara sevkiyat yapılıyor.

Sürdürülebilir bir çevre için düşünülen bu projenin çevre açısından; toprak ve yeraltı su kirliliğini önleme, atık miktarını azaltma ve CO₂ salımını düşürme konularında önemli kazanımları var.

Bu kazanımlara da kısaca değinir misiniz?

Gübre üretiminde kullanılan kimyasal %40 oranında azaltılarak, toprağa karışacak kimyasal miktarı düşürüldü. Aynı zamanda uygun olmayan kimyasal dolgu kullanımı da azaltılarak, kimyasal dolguların yapısında bulunan kum ve kirecin toprağa vermiş olduğu tuz ve alkali birikimi de önlendi. Öte yandan gübre üretiminde kullanılan kimyasalın azaltılmasıyla yeraltı sularına karışacak kimyasal miktarını da düşürmüş olduk. Üretimden kaynaklı organik atıklar, organik atık tesisinde enerji üretiminde değerlendirildikten sonra organik gübre üretimi için atık susuzlaştırma ünitesinde susuzlaştırılıyor ve Pamukova'daki tesiste organomineral gübre elde edilip patates üretimi için tarlalara sevk ediliyor. Böylelikle atığımızdan üretimde kullanılan patates için "Naturalis" isimli gübre elde ederek "sıfır atık" hedefine ulaştık.

Enerji-su tasarrufu, geridönüşüm, atık miktarının azaltımı konusundaki faaliyetlerinizi de anlatır mısınız?

PepsiCo'nun tüm fabrikalarında bildiği ve geliştirmekte olduğu en iyi uygulamaları yaygınlaştırmayı hedef alan ve temelde su, enerji tüketimleri ile atık oluşumunu azaltmayı amaçlayan ReCon sisteminde Suadiye Fabrikası Stage-1 ve Stage-2'yi tamamladı. Gerçekleştirilen projeler sayesinde 2015'e kadar ulaşılması gereken Çevresel Kaynak Kullanımı hedefleri, şimdiden yerine getirilmiş durumda. Bu projelerden bazılarını şöyle sıralayabiliriz: Eşanjör değişimi ile %10 oranında doğalgaz tasar-



rufu; **fırın iyileştirme projeleri ile %25 oranında doğalgaz tasarrufu**; fırın ısı geri kazanım ve baca fanları değişimi ile %10 oranında doğalgaz tasarrufu; kazanlarda türbülötör kullanımı ile yılda 50.000 kwh doğalgaz tasarrufu; elektrik, su ve doğalgaz tüketimlerinin Online İzleme Sistemi ile takip edilmesi; Buhar Hatları yalıtımlarının yapılması ile yıllık 150.000 kwh'lık doğalgaz tasarrufu; ofislerde "gün ışığı" aydınlatmalarına geçilerek 140.000 kwh'lık tasarruf; Mısır Yıkama Suyu Geri Kazanımı ile TC hattında **kullanılan su miktarının 8,6 lt'den 7,3 lt'ye düşürülmesi**; tarlalarımızda "Düşük Basıncılı Sulama Sistemi" ve I-Crop teknolojisi kullanımı ile **su tüketiminin 2010 yılına oranla %39 azaltılması...**

Atık Yönetim Sistemi de fabrikamızda mevcut olup etkin bir şekilde uygulanıyor. Burada önemli olan husus, her yıl bitmiş ürün başına daha az atık çıkarmak. Fabrikamızdan çıkan atıkların %99,96'sı geri kazanılıyor; kalan kısım lisanslı firmalar tarafından bertaraf ediliyor.

Sürdürülebilirlik çerçevesinde önümüzdeki döneme yönelik yeni projeleriniz var mı? Hedeflerinizi ve beklentilerinizi öğrenebilir miyiz?

PepsiCo Yiyecek olarak, PepsiCo'da

"Fabrikamızda gerçekleştirilen projeler sayesinde 2015 yılına kadar ulaşılması gereken Çevresel Kaynak Kullanımı hedefleri, şimdiden yerine getirilmiş durumda"

"Fayda Gözetken Performans" adını verdiğimiz ilkeyi gerçekleştirmek için yaptıklarımızla toplumda olumlu bir etki bırakırken, aynı zamanda iş ve finansal açıdan da başarı elde etme konusunda kararlıyız. "Fayda Gözetken Performans", toplum ve gezegenimiz için geleceğe daha sağlıklı yatırımlar yaparak sürdürülebilir büyümeyi sağlamak anlamına geliyor. Günlük hayatımızda kalite denince ilk akla gelen saygın markalar olan Quaker Oats, Tropicana, Gatorade, Lay's ve Pepsi-Cola'ya sahip küresel bir yiyecek ve içecek firması olarak, lezzetli ve besin değeri artırılmış yiyecekler ve içecekleri içeren bir portföy oluşturmaya, enerji, su ve ambalaj kullanımını azaltmaya yönelik yenilikçi yöntemler bulmaya ve çalışanlarımız için mükemmel bir iş ortamı sağlamaya devam edeceğiz. Ayrıca, faaliyet gösterdiğimiz yerlerde, o ülkenin vatandaşlarını istihdam ederek, yerel zevklere göre tasarlanmış ürünler geliştirerek, çiftçiler, yerel yönetimler ve yöre halkı ile ortaklık kurarak yerel topluma saygı göstereceğiz. Onlara destek olacağız ve yatırım yapacağız. Çünkü bütün insanlar ve gezegenimiz için daha sağlıklı bir gelecek, PepsiCo için daha başarılı bir gelecek demektir. Bu, bizim taahhüdümüzdür. ○

ISO 37120, Kentler Arasında Paylaşımı Kolaylaştıracak

Dünyanın ilk uluslararası kent hizmetleri ve yaşam kalitesi göstergeleri, **ISO 37120 standardı** altında toplanarak Mayıs 2014'te yayınlandı. “**Global Cities Institute**”un geliştirdiği göstergeler, 20 kentin katılımını içeren beş yıllık bir çalışmanın ürünü. O kentler şöyle: Amman, Amsterdam, Barcelona, Bogotá, Boston, Buenos Aires, Dubai, Guadalajara, Haiphong, Helsinki, Johannesburg, London, Makati, Makkah, Melbourne, Minna, Rotterdam, São Paulo, Shanghai ve Toronto (Projenin başında bu 20 kentin 1000'in üzerinde farklı gösterge kullandığı ortaya çıktı. Farklı uluslararası kuruluşların yürüttüğü “yaşanabilir kent” değerlendirmeleri aynı konuları içerse de, kullanılan göstergeler farklı olduğundan kentler arası karşılaştırma yapmak çok zor oluyor).

Küresel Açıdan Önemi

Dünyadaki tüm kentlerin yaşam kalitesini ve kent hizmetlerini değerlendirmek için aynı göstergeleri kullanıyor olması, kentler arasında deneyim ve bilgi paylaşımını kolaylaştıracak. Tabii ki coğrafi ve kültürel farklar karşılaştırma yaparken karşımıza çıkacaktır. Ama örneğin liman kentleri, dünyanın neresinde olursa olsun, en azından kendilerine özgü bir kültür ve altyapı paylaşıyorlar. Dolayısıyla birbirlerinden öğrenecekleri çok şey var. ISO 37120 veri toplama yöntemi ve raporlanmasını da standarda bağladığından, veriler nereden gelirse gelsin şeffaf ve anlaşılır oluyor. Ve elmalarla armutları karşılaştırma durumu ortadan kalkıyor. ISO 37120 standardını kullanan



“Dünyadaki tüm kentlerin yaşam kalitesini ve kent hizmetlerini değerlendirmek için aynı göstergeleri kullanıyor olması, kentler arasında deneyim ve bilgi paylaşımının artmasını sağlayacak bir unsur”



kentlerin sayısı arttıkça, dünya kentlerinin durumunu bir bütün olarak değerlendirme olasılığı da doğuyor ve bu, sürdürülebilir kalkınma açısından önemli. Dünya nüfusunun %50'sinden fazlası kentlerde yaşadığından, kentlerin kalkınma modelleri dünyada kaynak kullanımını da belirliyor. Bu çalışma, kaynak kullanımı verimliliği konusunda da açıklık getirebilir.

Yerel Yönetimler Açısından Önemi

Türkiye'deki belediyeler, yerel seçimleri takiben altı ay içinde beş yıllık stratejik plan oluşturuyor. Belediyeler, bu göstergeleri stratejik plan hedeflerini belirlemede kullanabilir. Kent hizmetlerini değerlendirecek göstergelerin olması stratejik planın o kent için doğru ve başarılı olup olmadığını anlamak ve halka hesap vermek için etkili



Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

bir araç olabilir. Tabii vatandaş, bu göstergeleri yerel yönetimin çalışmalarını değerlendirmede önemli bir girdi olarak kullanabilir. Toplanan veri, zamanla daha bilinçli ve daha etkili politikaların geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Göstergeler

ISO 37120 standardı; nüfus, hane ve gelir verileri dışında 17 başlık altında 100 göstergeden oluşuyor. Bu başlıklar şöyle:

- Ekonomi
- Eğitim
- Enerji
- Çevre
- Finans
- Yangın ve Afet

- Yönetişim
- Sağlık
- Rekreasyon
- Güvenlik
- Mesken
- Katı Atık
- Telekomünikasyon ve İnovasyon
- Ulaşım
- Kentsel Planlama
- Atıksu
- Su

Bunlara ek olarak geliştirilmekte olan göstergeler de var:

- Rekabetçilik Endeksi
- Hareketlilik Endeksi
- Yaşlanma Endeksi
- Sağlıklı Kent Endeksi
- Esneklik, Dayanıklılık Endeksi

- Yaşanabilirlik Endeksi

Konuyla ilgilenenler ISO 37120 göstergelerine aşağıdaki web adresinden ulaşabilir:

<http://www.urenio.org/wp-content/uploads/2014/06/ISO-37120-List-of-indicators.pdf>

ISO 37120 akreditasyonu almak isteyen kentler ise aşağıdaki linkten müracaat gerçekleştirebilir:

http://dataforcities.org/Join_Us.html

Not: *Bildiğim kadarıyla bugüne kadar Türkiye'den ISO 37120 akreditasyonu için başvuran tek kent İstanbul...*

Yine Proje, Yine Tarihi Yarımada...

Geçtiğimiz günlerde bir yazı okudum: **Fatih Belediye Başkanı Mustafa Demir**, "Bursadabugün" adlı web dergisine Tarihi Yarımada için yeni projesini anlatmış: **"Eminönü araçlara kapanıyor!"**

İnsanlık tarihi açısından dünyanın en önemli kentlerinden olan İstanbul'un 8500 yıllık tarihini içeren Tarihi Yarımada bölgesinde gerçekleştirilecek bu çalışmaya dikkatinizi çekmek istiyorum...

Mustafa Demir, şöyle diyor:

"Hedefimiz Eminönü'nün tamamının yayalaştırılması. Önümüzdeki 5 yıl içinde bunu gerçekleştirmeyi amaçlıyoruz... Cankurtaran'a kadar trafiği yaltına alarak buradaki alanı Gülhane Parkı ile bütünleştirerek İstanbul'un en güzel meydanını



yaratmayı amaçlıyoruz. Artık Sirkeci Garı kullanılmıyor. Sirkeci Garı müzeye dönüştürülecek. Sirkeci'den Yedikule'ye kadar kullanılmayan demiryolumuz var. Şimdi o yapılar metruk olarak duruyor. O alanı yürüyüş alanı, bisiklet yolu ve kafelerle değerlendirmek istiyoruz. Kullanılmayan diğer tren istasyonları da değerlendirilip kafe haline getireceğiz. Zor bir proje değil,

malîyetli de değil. Çalışmaları sürüyor, proje aşaması bitmek üzere. 2015'in sonunda başlarız diye düşünüyoruz." Mustafa Bey'e birkaç sorum olacak: Tarihi Yarımada'da herhangi bir yere kazma vurulduğunda binlerce yıllık tarih çıkıyor. Marmaray deneyimi bu kadar çabuk mu unutuldu? İstanbul'un en güzel meydanını yaratmak güzel bir fikir. Ama tarihi yapılar için en doğru kullanım bu mu? Tarihi Yarımada için en doğru proje bu mu? Bu proje kiminle tartışıldı? Kimlerin görüşü alındı? Sorular çok... Tarihi Yarımada "Ben yaptım oldu" yaklaşımını kaldıramayacak kadar önemli bir alan. Bu konuyu detaylı olarak ele alacağım (İlgilenenlere not: **EKOIQ Aralık 2013 sayısında Tarihi Yarımada'daki Avrasya Tüneli hakkında yazmıştım**).

Düş Yakamdan Şehir...

Avrupa Komisyonu bünyesindeki “Çevre İçin Bilim” (Science for Environment Policy) adlı kurumun bültenlerinden seçtiği üç makaleyi paylaşan Fatma Gül Altındağ, Yeni Zelanda’da yapılan bir araştırmaya göre bisikletlinin sürücüyeye kıyasla 3,9 kat, yayanınsa sürücüyeye oranla 2,3 kat fazla karbonmonoksite maruz kaldığı sonucunu öğrenince şöyle diyor: “Düş yakamdan şehir...”

 Fatma Gül ALTINDAĞ, altindaagf@gmail.com



Kendi Küçük Dünyamızda Yollarımızı Buna Göre Seçebiliriz

Kasım ayında yayımladığımız bir yazıda trafiğin kenarından gitmek zorunda kalan yayalar ve bisikletlilerin kirlilikten nasıl nasiplerini aldıklarından bahsetmiştik. Şimdi değineceğimiz makale, bizlere daha fazlasını söylüyor. 12 Aralık tarihinde yayımlanan “Trafikle bisiklet yolu arasında genişleyen mesafe aktif gezginciler için hava kirliliği miktarını azaltıyor” (*Wider gaps between cycle paths and traffic reduce active commuters’ air pollution dose*) başlıklı makaleye göre, solunum hızları daha yüksek olan yaya ve bisikletliler hava kirliliğinden araçların içinde oturan sürücülere oranla daha fazla etkileniyor.

Bisiklet ve yaya yolunun yoldan ne kadar uzakta olması gerektiğinin araştırıldığı çalışma için Yeni Zelanda’nın **Auckland** şehrinde çevresi yeşillik olan 2600 metrelik çevreyolu seçilmiş. Bu çevreyolu, etrafı yeşillik olduğu için hava kirliliğinin birinci derece kaynağı olarak değerlendirilebiliyormuş. Çalışma için seçilen bir bisikletli, bir yaya

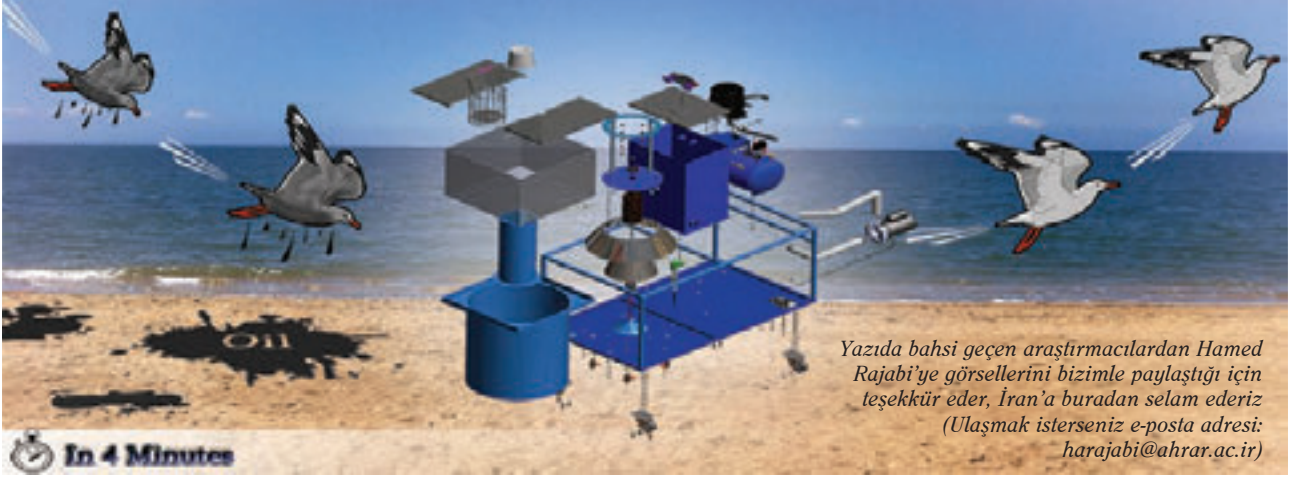
ve bir araba sürücüsü, yolun en yoğun saatlerinde değişik hava şartlarında sekiz saatlik uzun seyahatler yapmışlar. Bu süre içinde maruz kaldıkları karbonmonoksit ölçülüp çıkan değerler, spor yapan bir insanın ortalama solunum hızı değerleri kullanılarak gerçekte soludukları doza çevrilmiş.

Havadaki karbonmonoksit miktarı, beklenildiği gibi yola yaklaştıkça artış göstermiş. Karbonmonoksit izleyicilerinden okunan değerlere göre en yoğun miktar 0,8 milyonda bir ile araba sürücüsündeyken, bu değer yoldan 2,5 metre uzaklıktaki bisikletli için 0,5 ve yoldan 6 metre uzaklıktaki yaya için 0,1 imiş. Solunum hızları hesaba katıldığında yaya bisikletlinin sürücüyeye kıyasla 3,9 kat; yayanınsa yine sürücüyeye kıyasla 2,3 kat fazla karbonmonoksite maruz kaldığı sonucuna ulaşılmış. Araştırmacılar, bisikletli ve yaya için endişelenmiş olacaklar, en azından sürücülerle aynı miktarda doza maruz kalabilmeleri için yolların ne kadar uzakta olmaları gerektiğinin

hesabını yapmışlar. Bu örnek için bisiklet yolunun en az 5,8 metre, yaya yolunun en az 6,4 metre uzakta olması gerektiği sonucuna varmışlar. Yalnız rüzgar hafif, sıcaklık az olacaksa bu mesafeler **12,6 metre** ile **14,2 metreye çıkmalı** diye de eklemişler.

Ne kadar sağlıklı olmaya çalışırsak şehir bir o kadar yakamıza yapıyorsa da bunları bilmek güzel. Ölçümler yapılsın, yaya ve bisiklet yolları yapılırken de bunlar hesaba katılsın diye ümitlenecek değiliz, zira kentsel dönüşüm gibi kârlı işler varken belediyelerden bunları beklemek insanın kedi doğurmasını beklemek kadar gerçekçi olur! Biz en azından kendi küçük dünyamızda yollarımızı buna göre seçebiliriz. Kâr kârdır...

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/wider_gaps_between_cycle_paths_and_traffic_reduce_active_commuters_air_pollution_dose_397na5_en.pdf



Yazıda bahsi geçen araştırmacılarından Hamed Rajabi'ye görsellerini bizimle paylaştığı için teşekkür eder, İran'a buradan selam ederiz (Ulaşmak isterseniz e-posta adresi: harajabi@ahrar.ac.ir)

Hanımlar, Beyler! Karşınızda “Kuş Yıkama Makinesi”

“Kuş yıkama makinesi nedir, ben böyle şey duymadım” demeyin hemen, alışverişin, zira bu Zihni Sınır icadı, **Hazar Denizi**'nde bir sürü kuşun hayatını kurtarmış bile. Dünyanın pek çok yerinde hayvanların insan nedenli yaşadıkları acılar sürerken, şimdi bahsi geçecek makalede yine tahmin dahi edilemeyecek bir dramdan bahsediliyor. 1970 yılından bu yana 1800'den fazla rapor edilmiş petrol sızıntısına neden olan insanlık, 5,17 milyon metrik ton petrolü dünya okyanuslarına salıverdiği için deniz hayatında pek çok felakete sebep olmuş. Petrol sızıntılarından en çok nasibini alanlardan biriyse deniz kuşlarıymış. Tüylerine yapışan petrol nedeniyle uçamayan, su üzerinde durma yeteneği azalan ve hatta zor hareket eden kuşlar, temizlemek için yalanırlarsa başka bir belaya bulaşıyorlarmış: Petrolü yutup zehirlenme...

18 Aralık tarihinde yayımlanan “Yeni kuş yıkama makinesi petrol sızıntısına yakalanan kuşların hayatta kalmasına yardımcı oluyor” (*New 'bird-washing machine' dramatically improves survival of birds caught in oil spills*) başlıklı makaleyle haberdar olduğumuz kuş yıkama makinesi İran'daki **Ahrar Teknoloji Enstitüsü Makine Mühendisliği Bölümü**'nde tasarlanmış. Daha önce 2007 yılında Fransa'da tasarlanan bir makine olsa da bu cihaz, zaman ve insan gücü ihtiyacının azalması avantajlarını sağlarken, çeşitli kuşların eski hallerine dönmelerinde çok da etkili olama-

mış. Elle yıkamada ise başka türlü sorunlar varmış. Bir kuşu yıkamak ortalama iki saat sürüyor ve bu uzun süreç kuşlarda fiziksel yaralanmalara ya da ruhsal incinmelere neden olabiliyormuş. Bu arada yıkama için kullanılan solüsyon da hayati önem taşıyormuş; hem petrol içinde çözünbilmesi hem de haliyle kuşlara zarar vermiyor olması gerekiyormuş.

Yeni yapılan makinede, kuşun yerleşeceği paslanmaz çelikten yapılan bir sepet ve etrafında geniş bir çevreleyici yapı bulunuyor. Sepet içinde kuşlar dururken çevreleyici yapı kafesin etrafında dönüyor, yukarı aşağı hareket ediyor ve temizleme solüsyonu 19 başlıktan kuşun üzerine doğru püskürtülüyor. Bu arada araştırmacılar solüsyon için de yeni bir formül buluyorlar; hidrojen karboksilik asit ve asetik asitten oluşan solüsyon petrolü çözerken kuşları zehirlemiyor. **Kuşun temizlenme zamanını iki saatten dört dakikaya indiren** makinenin tüm parçaları çekme arabasına benzer tekerlekli bir araç üzerine kurulduğu için ha-

reket de edebiliyor.

Kuş yıkama makinesini Hazar Denizi'nin güneyinde İran'ın Gilan kentinde Anzali Lagoon taşrasında test etmişler. Pek çok yerli ve göçmen kuşa ev sahipliği yapan Anzali Lagoon, petrol tahliyesinin de içinde olduğu kirlilikle ün salmış. Test için 2013 Ocak ve Şubat aylarında 40 günden uzun süre kuşlar kurtarılmaya çalışılmış. Kurtulma şanslarının düşük, orta ya da yüksek oldukları gözle anlaşılabilen kuşlardan kurtulma şansı orta düzeyde olan 26'sını test için seçip serbest bırakmadan önce yedi gün boyunca gözlemlenmişler. İlk dört saatte 26 kuşun üçü hayatını kaybetmiş ama geri kalanlar hayatta kalmayı başarabilmiş. Daha önce %50 olan **hayatta kalma şansı böylece %88'e yükselmiş** ve yıkanma süresi iki saatten dört dakikaya indiği için kuşların strese girdikleri süre de azalmış. Gelin görün ki İran'da yapılan bu faydalı makine, rağbet görmediği için şimdilik öylesine bir yerde duruyormuş.

Petrolle ömrü billah alakası olmayacak türlerin hayatına petrolle kast eden de insan, kuşların petrolden temizlenmesi için satamayacağı makineyi tasarlayan da. Gel de anla!

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/%20new_bird_washing_machine_improves_survival_of_birds_in_oil_spills_398na3_en.pdf
<http://link.springer.com/article/10.1007%2F10646-014-1238-2>



Arkadaşım Kedi Köpek Balığı

4 Aralık tarihinde yayımlanan “Okyanuslarda yükselen sıcaklık ve asitleşme köpek balıkları için tehlike anlamına geliyor” (*Rising temperatures and acidification in the oceans spell danger for shark populations*) başlıklı makalede yapılan çalışma, **kahverengi şeritli bambu köpekbalığının** (*Chiloscyllium punctatum*) bizim yüzümüzden başına geleceklerden bahsediyor.

Resmi olmayan kaynaklarda yüzgeçleri üzerinde yürüdüğü iddia edilen cüretkar kahverengi şeritli bambu köpekbalığının ince bedenine rağmen kalın ve uzun bir kuyruğu var. Bıyıkları olduğu için de “kedi köpek balığı” (cat shark) olarak da anılıyor. Hem sözcük tasarufu yapmak hem de bir türü aynı aileden bile olmayan üç ayrı türün ismiyle adlandırmanın komik hazzını yaşayabilmek adına kendisinden bu yazı boyunca kedi köpek balığı olarak bahsedeceğiz.

1,04 metre boyunda rapor edilmiş dev bir kedi köpek balığı olsa da genelde erkekleri yetişkinliklerinde 68-76 cm uzunluğunda, dişileriye 63 cm civarında oluyormuş. Ömrü ise ortalama 25 yılmiş. Kedi köpek balığı, kıyı mercan resiflerinde ya da 0-85 m derinliğinde aşırı kumlu ya da çamurlu yerlerde kendinden minik canlılarla, kendi türünden ayrı, tek tabanca takılmayı seven bir gece avcısıymış. Resiflerin çatlaklarında gizlenip, rengi ve şeritleri sayesinde bir güzel gizlenebiliyormuş. Geceleri de çıkıp tortuları kaza kaza kendine av arıyormuş. Sudan çıktığında 12 saat hayatta kalabilen kedi köpek balığı, sıklıkla kendini meddüzecirlere bırakıp oksijen yet-



Kedi köpek balığının kahverengi şeritleri altında yalnızca yavrular çok belirgin; büyüdükçe rengi tamamen kahverengiyeye dönüşüyor ve şeritleri soluklaşıyor.

mezliğine bana mısın demiyormuş (Boşuna cüretkar demedik). Kedi köpek balığını yeterince tanıyıp onunla yeterince yakınlaşabildiysek ne mutlu, demek artık makalede yer alan çalışmaya dönüp acımızı yaşayabiliriz.

Gezegendeki tüm türleri ayırım yapmadan etkileyen iklim değişikliğinin okyanuslarda yaşayan türler için katmerli etkisinin olduğundan bahsedilen makale, artan karbondioksit seviyesinin sıcaklık artışının yanında sebep olduğu asitleşmenin köpekbalıkları üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla yapılmış. Köpekbalıklarıyla ilgili endişe etmelerinin nedeniyse hem daha az üretken olmaları hem de daha geç ergin hale gelmeleri. Çalışma içinse tam da tahmin ettiğiniz üzere arkadaşımız kedi köpek balığını seçmişler.

Filipinler'den toplanan 60 embriyoyu değişik şartlarda kuluçkaya yatırdıkları çalışma için mevcut durumun sıcaklık ve asit seviyesini ölçüp (26°C ve pH 8,0) 2100 yılı için tahminde bulunuyorlar (30°C ve pH 7,5). Sadece sıcaklık arttığında embriyolardan hayatta kalanların sayısı %100'den %89'a düşerken, asit seviyesi de arttığında embriyoların yalnız %80'i hayatta kalabiliyor. Bu arada iklim değişikliğine göre değişen koşullarda embriyoların gelişim zamanları da kısalıp ortalama 98 günden 81 güne düşüyor ve yumurtadan çıktıktan 30 gün sonra normal şartlarda %100'ü hayatta

kalan embriyoların yalnız %44'ünün hayatta kaldığı gözlemleniyor (Yalnız sıcaklık arttığında %71'i ve yalnız asitlik arttığında %61'i hayatta kalıyor). 30 günlük kedi köpek balıklarının metabolizmalarının artan sıcaklıkla hızlandığı da gözlemleniyor. Daha önce iklim değişikliğinin köpekbalıkları üzerindeki etkisinin habitatın yok olmasıyla (mercan resiflerinin ve avlanan türlerin azalması gibi) bağdaştırıldığına değinilen makalede, aslında iklim değişikliğinin bu katmerli etkisinin köpekbalıklarının gelişimi ve hayatta kalmaları için yeterince büyük bir sorun olduğu sonucuna varılıyor.

Üzöldüm ama bu bana yetmedi diyorsanız, arkadaşımız kedi köpek balığıyla ilgili daha fazla bilgi almak için kendisini internette aratabilirsiniz, böylece satılık ilanlarını görüp arama motoruna “Kimi kime satıyorsun gugul!” diye haykırma şansını da bonus olarak elde edersiniz. Burada sözü Morrissey'e bırakalım: “Bence vahşi özgür demek. Hayvanların vahşi doğada yaşadığını ya da nasıl vahşi hayvan olduklarını duyarız hep. Bunların hepsi, kafeslenmedikleri anlamına gelir. Onlar vahşi değil, özgür.”

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/increasing_ocean_temperature_rising_acidification_endangers_shark_populations_396na4_en.pdf

“Herkes Kendi Duruşunu Seçmeli”

Danielle Mitterrand Vakfı'nın 9 Aralık'ta Paris'te düzenlediği “Tohum Hırsızlığına Hayır” başlıklı konferansa ve ödül törenine katılan EKOIQ Dış Haberler Editörü Zeynep Heyzen Ateş, tarım ürünlerinde patent mücadelesinin en çarpıcı öznelerinden biri haline dönüşen Peru'nun ağırlıkta olduğu konferanstan izlenimlerini aktarıyor... Kendi deyimiyle “şeytanın avukatlığı”nı üstlenen Ateş, madalyonun iki yüzünü de anlatmak istiyor okurlara...

 Zeynep Heyzen ATEŞ

Karl Marx'ın, I. Napolyon ile III. Napolyon'u karşılaştırırken söylediği bir laf vardır: "Hegel, 'Dünya tarihinde her önemli olay en az iki kere yaşanır' derken ilkinin trajedi, ikincisinin kara komedi olarak adlandırılması gerektiğini eklemeyi unutmuş." Üçüncü, beşinci, yüzüncü tekrara ne demeli bilmiyorum ama birazdan okuyacaklarınız, bu ifadenin güncelliğini koruduğunun ispatı. EKOIQ olarak sizlere artık ancak trajikomediyi kabul edilebilecek bir hırsızlık türünün tekerrür edip duruşunun hikayesini anlatacağız: Doğal değerlerin (tohumların) çalınması ve o şirketleri engellemek için verilen savaş...

Tüm Günahlarıyla Hesaplaşmaya Hazır Bir Organizma

EKOIQ olarak, 9 Aralık'ta **Danielle Mitterrand Vakfı** tarafından UNESCO'nun katkılarıyla düzenlenen "**Tohum Hırsızlığına Hayır**" başlıklı konferansa katıldık. Duyduklarımız bize Marx'ın sözlerini hatırlatırken, UNESCO'daki konferanslar sayesinde biyolojik korsanlığa veya daha açık bir tabirle tohum hırsızlığına dur demek adına verilen savaşın tarlalardan çıkıp uluslararası mahkemelere taşındığını, 50'den fazla ülkenin imzasıyla küresel protokollerin belirlenmesine yaklaştığımızı öğrendik. "Vakıf" dendiğinde güçlendikçe kirlenen mekanizmaların aklınıza geldiğini tahmin ederek buraya bir ara not düşmek istiyorum: Danielle Mitterrand, "**Je n'accepte pas**" (**Kabul etmiyorum**) cümlesiyle özdeşleşmiş bir kadın. Bugün bile II. Dünya Savaşı'nda Fransız direnişinde oynadığı aktif rolle (Yahudi çocukların adlarını askerlere vermeyişleriyle) ve özelleştirmelere hayır deyişleriyle hatırlanan, dostunun düşmanının saygı duyduğu bir isim. **France Libertés Vakfı** da onun adını taşımanın sorumluluğuyla hareket ediyor. Özetle lafla

2011 yılında hayatını kaybeden Danielle Mitterrand, "Je n'accepte pas" (Kabul etmiyorum) cümlesiyle özdeşleşmiş bir kadın. Bugün bile II. Dünya Savaşı'nda Fransız direnişinde oynadığı aktif rolle (Yahudi çocukların adlarını askerlere vermeyişleriyle) ve özelleştirmelere hayır deyişleriyle hatırlanan, dostunun düşmanının saygı duyduğu bir isim.



Fransa'nın Mitterrand'da vücut bulan hali, ekonomik bir küresel güç olma arzusu değil, felsefi bir duruş. Aynı zamanda da tüm güç gruplarına meydan okuyan bir oluşum...

kayırmaksızın kâr uğruna insana ihanet eden bütün güç gruplarına adlarını açıkça telaffuz ederek meydan okuyan bir oluşumdan bahsediyorum.

Amacım kimseyi kahramanlaştırmak değil, iyi ve kötü siyasetçilere bırakılması gereken genellemeler. Ben akılcı müdahalelerden ve tarihsel materyalizmi kavramaktan bahsediyorum. Fransa, öncelikle Fransa'nın çıkarlarını koruyacaktır elbette; ama bunu yaparken özünden, yani "**eşitlik, özgürlük ve kardeşlik**"ten (Fransa'nın sloganı: Liberte, egalite, fraternite) ödün verirse Fransızlığını kaybedeceğini ve kültürel sömürgeye dönüşeceğini bilecek kadar da akılcıdır. Fransız entelektüelleri uzun zamandır ekonomik bir güce dönüşmekle, Fransa ile özdeşleşmiş ilkeler arasındaki çatışmayı tartışıyor. Goncourt ödüllü "La Carte et La Territoire" yapıtında Houellebecq tarafından altı çizilen; "Harita ve Ekümenlik (hükümdarlık)" arasındaki fark,

peynir gemisi yürütmüyor, yirmi cephede birden savaş vermiyorlar. Kimin hangi ülkede insan hakları adına samimi ve gerçekçi bir mücadele verdiğini izleyip bu insanları, grupları ve eylemlerini destekliyorlar. Fransa'nın Mitterrand'da vücut bulan hali, ekonomik bir küresel güç olma arzusu değil, felsefi bir duruş. Aydınlanma çağına, devrime, hümanizme dört elle sarılan, anti-semitist hareketle savaşan, sömürü mekanizmaları başta olmak üzere tüm "günahlarıyla" hesaplaşmaya hazır bir organizma. Canlı, devingen, idealist. Fransız şirketlerini de

hükmedilen alan veya en basitleştirilmiş şekliyle toprak dediğimiz, kağıda çekilen üç beş çizgiden çok daha fazlası. Bir ülke -bu örnekte Fransa- haritaya çekilen çizgilerle değil, Camus'de, Houellebecq'te yaşıyor (etnik tartışmaya girmeksizin; ilki Cezayir, diğeri Madagaskar yakınlarındaki Reunion adasında doğmuştur). İdealleriyle, ilkeleriyle kendini tanımlayan bir Fransa'yı savunduğunuzda artık belli bir ülkeden bahsetmiyorsunuz; hümanizm, idealizm ve insan haklarını savunmakla özdeşleşmiş, kökü derinlere inen bir mücadele veriyorsunuz. İnsanların cadı olarak yargılanmaması için savaştan bir Voltaire, aç sınıftan lanetiyle gelen Fransız Devrimi, "önce insan" diyen Diderot var o toprakların geçmişinde. Ticaretin bitip, idealizmin başladığı yer burası.

Peru'da Büyük Mücadele

Danielle Mitterrand Vakfı'nın, ödül töreni öncesi düzenlediği "Tohum Hırsızlığına Hayır" konferansının öznesi, tarım ürünlerinde patent mücadelesinin en çarpıcı örneklerinden birine dönüşen Peru. La Sociedad Peruana de Derecho Ambiental (SPDA) derneği temsilcisi avukat **Manuel Ruiz**, bizlere Peru'dan çalınan tohumlardan ve köylüler sefalet içinde yaşarken, bu tohumlardan elde edilen maddeler sayesinde kozmetik ve ilaç şirketlerinin trilyonlar kazandığından bahsediyor. SPDA'nın açılışındaki "**derecho ambiental**" (**doğal hak**) kelimeleri, hukuka yaptığı gönderme açısından önemli; çünkü bu mücadelenin kimin neye hakkı olduğuna karar verilmesini zorlaştıran yanları var. Bu sefer normalde yapmadığım bir şeyi yapıp şeytanın avukatlığını da üsteleneceğim, paranın iki yüzünü de açıklamaya çalışacağım.

Bir tarafta Peru hükümeti ve tohum bankalarının, **La Maca** ve tohumuna paha biçilemeyen **Sacha inchi** bitkilerinin haklarını almak için



Peru hükümeti ve tohum bankaları, "La Maca" ve tohumuna paha biçilemeyen "Sacha inchi" bitkilerinin haklarını almak için mücadele ediyor. Avukat Manuel Ruiz (üstte) bu durumu "doğal zenginliğin çalınması" olarak nitelendiriyor.



verdiği hukuki mücadele var (Köylülerle röportajları içeren belgeseli <http://www.actualidadambiental.pe/?p=13126> linkinden izleyebilirsiniz). "Bir gün bir hanım gelip bu bitkiyi nasıl kullandığımızı sordu. Ona kabukları ayıklayışımızı, tohumu ezip kreme dönüştürüşümüzü anlattık" diyor And dağlarındaki köyde yaşayan yerli kadın. Ziyaretçi, köylüleri dinledikten sonra tohumdan örnekler alıp geldiği gibi gidiyor. Peru hükümetinin bu bitkinin Greentech şirketinin elinde milyon Euro'luk (patentli) bir kreme dönüştüğünü, onlarca yıl sonra öğreniyor. O zaman patent hakkı savaşı başlıyor ama uluslararası kanunlar çok yetersiz. Manuel Ruiz, bunu "doğal zenginliğin çalınması" olarak adlandırırken, Peru'da o dönemde tohumların alınmasını engelleyen bir yasa olmamasıyla gelen birtakım hukuki sorunlar, şirketin elindeki en büyük koz (Lale soğanlarının Osmanlı'dan, ipekböceklerinin Çin'den (çalınışı geliyor aklıma. Yöresel zenginliklerin çalınması/biyolojik korsanlık dün başlamadı, yüzyıllardır devam ediyor). Ne yazık ki gelişmekte olan ülkeler pek çok bitkinin patentini kaydettirmekte hantal davranıyor ve çokuluslu şirketler de yasalarda ki açıklardan yararlanıyor.

Entelektüel Mülk

Konferansın diğer konuşmacısı **Jean-Patrick Le Duc** doğal zenginliklerin korunması için yapılması gerekenleri açıklarken, onun bana diğer konuşmacılardan daha fazla hitap etmesinin nedeni, belki benim de onun gibi tüketicilerin bilinçlendirilmesinin önemine inanmam. İlaçları ve kozmetik ürünleri ele alalım. Tüketici (50 yaşındaki Batılı kadın) cildi bebek cildi gibi pürüzsüz olsun diye La Maca'dan yapılan kremi satın alırken köylüye yapılan haksızlığı umursamıyor. "Hırsız" şirketleri ekonomik açıdan güçlendiren tüketici bencilliği devam ettiği



sürece Peru gibi ülkelerin patent davalarını kazanması zorlaşıyor. “Söz uçar, eylem kalır” diye uyarıyor Le Duc: “Bana sen haklısın demeyin. Satın aldığınız ürünleri seçerken bilinçli davranın.” France Libertés adına konferansa katılan **Cyril Costes** da ona hak veriyor ama konuşmasında öyle bir kavram kullanıyor ki... İşte o zaman bilinçli bir tüketici olsam da soru işaretleri beliriyor zihnimde. Kullandığı tabir: “Entelektüel mülk.”

Böylece paranın öteki yüzüne, **Greentech** ve **Monsanto** gibi şirketlerin her mahkemede dile getirdiği antiteze geliyoruz: “Bizim üretip sattığımız başka bir ülkenin doğal zenginliği değil, milyonlarca euro/dolar yatırım yaptığımız laboratuvarlarda bilim insanları tarafından geliştirilen ve ‘entelektüel mülk’ tanımına giren patentli ürünler. Sizin x, y, z tohumunuz o haliyle ekilse Afrika’da zaten ölürdü, onu susuzluğa dayanıklı bir tohuma biz dönüştürdük” diyorlar. Sektörün “1 numaralı kötü adamı” Monsanto şirketi, genetiğiyle oynayarak geliştirdiği, az suyla hayatta kalan, soğuğa dayanıklı tohumların “yeni bitki türleri” kabul edilmesi gerektiğini savunuyor.



Ödül Töreninin Sürprizi: Miguel Angel Estrella

Konferansların ardından düzenlenen törende Peru’dan **SPDA** derneği, biyolojik hırsızlığa karşı verdiği savaş nedeniyle ödüle layık bulunurken, 2014 yılı ödül töreninin sürpriz ismi “Angel Liberador” lakabıyla tanınan Arjantinli piyanist **Miguel Angel Estrella** oldu. Danielle Mitterrand Vakfı Onur Ödülü’nü aldıktan sonra Mandela’ya ithaf ettiği kısa bir konser veren Estrella, olağanüstü bir piyanist olmasının yanı sıra siyasi geçmişiyle de “dik durmakla” özdeşleştirilebilecek bir isim. Sürgüne gönderilişi, dikta döneminde hapse atılışı ve işkencelere rağmen duruşundan ödün vermeyişiyle Arjantin-Uruguay tarihinin unutulmaması gereken kahramanlarından biri olan “umudun piyanisti” Estrella, Güney Amerika



kıtasının son yüzyılına vücut bulmuş hali olduğunu tüm dinleyicilere ispatladı. Dünya çapındaki kampanyalardan sonra serbest bırakılan ve 1980 yılında Fransa’ya ulaştığında bizzat Danielle Mitterrand tarafından karşılanan piyanist, 30 yıllık dostlukları süresince Mitterrand’ın insanca yaşama hakkı için verdiği mücadeleye müziğiyle destek verdi.

Taraf tutmamaya özen gösterip iki tarafın tezini biraz daha anlaşılır kılmak adına örneği uç noktaya taşıyalım: Bir tarafta demir madeninin çıktığı köy var. Demirin değerinin bilincinde değiller ama kaçacak yapıyorlar. X şirketi, demirin varlığını o köylülerden öğreniyor. Sonra onu alıyor, üzerinde çalışıyor, çeliğe dönüştürüyor, inşaatlarda kullanıyor. Aradan yıllar geçiyor, bu durumu öğrenen köylüler “Benim cevherimi çalıp malını öyle ürettin. Benden izin almadın, bana

pay vermedin” diyor. Şimdi, tartışma bu kadar afaki mi, yoksa o köylüler demir madenini bulmasa, o bilim insanı o köyden geçip onlar sayesinde o madeni öğrenemese çeliğin asla keşfedilemeyeceği teziyle mi yola çıkmak gerekiyor? Bu kadar basit değil tabii ama teknoloji penceresinden bakıldığında seçim yapmak daha zor. Kararı size bırakıyorum. İşim kimseyi neyin doğru neyin yanlış olduğuna ikna etmek değil, herkes kendi duruşunu kendi seçmeli. ○

Sustainable Brands 2015'in Ana Teması Belli Oldu: "How Now"

Her yıl belirli bir tema ekseninde ve dünyanın önemli marka merkezlerinde gerçekleşen Sustainable Brands 2015 İstanbul'un ana teması belli oldu. 26-27 Mayıs 2015 tarihlerinde üçüncüsü yapılacak etkinlik çatısı altında toplanacak markalar **big data**



kullanımı, 3D yazıcı ve robotik teknolojilere geçiş, çığır açıcı inovasyon uygulamaları gibi gelişmeler ve yenilikler karşısında sürdürülebilirliği başarılı bir şekilde nasıl uygulayacaklarını sorulacak; büyük bir network ağının parçası olarak birbirleri ve paydaşlarıyla ile buluşacaklar.

Bu yıl konferansın ana konularını Liderlik & Strateji, Tüketici Öngörü & Analizi, Marka İletişimi & Konumlandırma, Organizasyonel Gelişim & Kurumî Girişimcilik, Tedarik Zinciri & Satın Alma, Tasarım & İnovasyon konuları oluşturacak ve markalar bu altı alanda "**Şimdi Nasıl**" sorusu çerçevesinde ne şekilde inovatif çözümler geliştirdiklerini ve stratejilerini katılımcılar ile tartışacak ve paylaşacaklar. Konferans hakkındaki gelişmeleri takip etmek ve ayrıntılı bilgi almak için konferans sitesini ziyaret edebilirsiniz: <http://www.sustainablebrandsistanbul.com/2015/>

"Girişimciliği Ruhunuzda Yaşamamız Lazım"

Sürdürülebilirlik Akademisi Yönetim Kurulu Başkanı **Murat Sungur Bursa**, Antalya Sanayici ve İşadamları Derneği (ANSİAD) tarafından Antalya'da düzenlenen 12. Girişimcilik Haftası'nda "Sürdürülebilir Girişimcilik ile Geleceği Yaratmak" panelinde konuşmacı olarak yer aldı. Murat Sungur Bursa, değişen dünya koşulları karşısında sürdürülebilir bir gelecek için girişimcilik kültürünün önemini altının çizildiği panelde, Türkiye'de birçok kriz ve riskin aşılmasında ve fırsata dönüştürülmesinde girişimciliğin önemli bir gereklilik olduğunu vurguladı. Son yıllarda özellikle yeşil iş girişimciliğinin ve yatırımların yeni iş modellerinin benimsenmesini sağlamadaki önemine dikkat çeken Bursa, "Girişimciliği ruhunuzda yaşamamız lazım" dedi.



"Sürdürülebilir Markalar Sertifika Programı" Mart'ta Başlıyor

Sürdürülebilirlik Akademisi, Boğaziçi Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi Yaşamboyu Eğitim Merkezi işbirliğinde geliştirilen "Sürdürülebilir Markalar Sertifika Programı" 17 Mart'ta başlayacak. İçerik pazarlamasından dijital pazarlamaya, marka iletişiminden etkili sosyal medya yönetimine, sorumlu girişimciliğe yönetim stratejilerine kadar farklı teknik konularda markaların uzmanlıklarını geliştirecek, yeni trendleri öğrenme imkanı sunacak program kapsamında Boğaziçi Üniversitesi profesörleri ve marka stratejistleri ders verecek. Lider marka temsilcileri ve uluslararası konuşmacılarla yapılacak workshop çalışmaları ile yuvarlak masa toplantılarından oluşan uygulamalı saatleri de içeren program hakkında ayrıntılı bilgi almak isterseniz, egitim@surakademi.com adresine yazabilirsiniz.



Oteller Yeşilleniyor

Sürdürülebilirlik Akademisi, sürdürülebilir turizmle ilgili kapsamlı çalışmalar yapma hedefi doğrultusunda, TUROB ve Bureau Veritas işbirliğiyle devam eden "Yeşillenen Oteller" (Greening Hotels) belgelendirme sürecini yürütme sorumluluğunu üstlendi. Çevreye duyarlı konaklama tesislerinin sayısını artırmayı hedefleyen proje ile sertifika sahibi olmaya aday tesisler; Enerji Yönetimi, Su Yönetimi, İç Hava Kalitesinin Artırılması, Atık Azaltımı ve Geridönüşüm alanlarında değerlendiriliyor. Sertifika hakkında detaylı bilgi almak isteyenler isila@surakademi.com adresine e-posta gönderebilir.

Su, Enerji Üreten Ev, Biyoçeşitlilik ve Yoksulluk

Güneş Enerjisi “Su Dostu”

Dünyanın her yerinde “temiz su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi” giderek daha da önem kazanıyor. Son yıllarda özellikle Batı Amerika, Afrika'nın doğusu, Rusya, Çin ve Avustralya'da görülen kuraklık, temiz su kaynaklarının hızla tükendiğini gösteriyor. Ve yenilenemeyen bu kaynak bitince, maalesef yağış olmadan yerine gelmiyor. Verilere göre kuraklık 1880-1985 arası dönemde önemli bir sıçrama yaptı ve 1940 yılından itibaren günümüze kadar sürekli artış trendinde. Bu yıl BM Dünya Su Gününde çoğumuzun farkında olmadığı bir tema işlenecek: Enerji Üretimi ve Su... Birbirinden bağımsız ama son derece de yakından bağlantılı... Özellikle hidroelektrik, nükleer ve termal enerji kaynaklarında enerji üretimi ve iletimi su olmadan imkansız. Dünya enerji üretiminin %8'i, suyun kullanıcılara ulaşması için pompalama, arıtma ve taşıma aşamalarında



kullanılıyor. Analizler, elektrik santrallerinde elektrik üretimi için kullanılan su miktarına odaklandığında karşımıza çıkan tablo ilginç: Kömür santralleri, su tüketiminde ilk sırayı alırken, bunu nükleer santraller ve doğalgaz santralleri takip ediyor. Güneş enerjisi ise **sıfır tüketim** ile tablonun sonunda yer alıyor.

Climate Reality@

ClimateReality

<http://t.co/CnO7Mqj1ZH>

Kendini ve Elektrikli Aracınızı Şarj Eden Evler

Mimarlık dünyası, enerji tüketmeyen ev konseptinden sonra bu kez de **ihtiyacından fazla enerji üreten ev modeli** ile karşımızda. Öyle ki, bu ihtiyaç fazlası enerji ile elektrikli aracınızı şarj edip binlerce kilometre yol yapabilirsiniz! Bu proje, mümkün olan en fazla güneş ışığı alabileceğiniz açıda çatınıza yer-

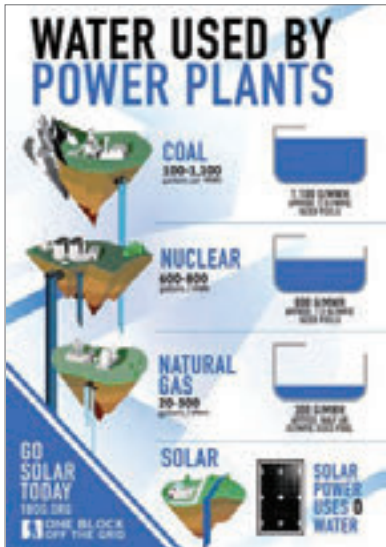
leştireceğiniz bir güneş paneliyle tasarlanmış. Evdeki her şey akıllı sistemle birbirine bağlı ve sizin kontrolünüzde. Örneğin panelinizin enerji topladığı bir zaman diliminde, siz işteyken **akıllı telefonunuzla çamaşır makinenizi çalıştırarak gün ışığından faydalanabilirsiniz**. Veya akıllı termostatınız, evde geçireceğiniz bir akşam kullanılmak üzere elektrik depolayabilir. Evin yapımında her ne kadar doğal ve enerji tasarrufu sağlayan malzemeler kullanılsa da, projenin bugünün şartlarında yüksek teknolojiye dayandığını söylememiz gerek!

WIRED@WIRED

<http://t.co/59oDEhcANe>

Menüde Hangi Çeşit Böcek Var?

Önümüzdeki üç yıl içinde Hollanda'nın **Maastricht** şehri yakınlarındaki kireçtaşı ocağında





Özgür ÖZTÜRK
ozgur.ozturk@akcansa.com.tr

üretim tamamlanacak. Ocak alanı, yapılacak proje ile doğa, biyoçeşitlilik, ekosistem hizmetleri ve halkın kullanımı için yeniden düzenlenecek. Araştırmacılar, alana bölgede yaygın olan “**kızıl sırtlı örümcek kuşu**”nun (*Laniuscollurio*) gelip gelmeyeceğini incelediler. Bu sevimli kuşlar burada yaşarlar mı? Bu sorunun cevabı menüde ne olduğuna bağlı! Bir ekosistem yeniden oluşturulurken en iyi etkileşimi sağlayacak elementlerin varlığı önem kazanıyor. Örneğin *Laniuscollurio*, çeşitli sinek/böcek cinsleriyle besleniyor; doğal olarak bir ortamda yuvalaması ve yaşaması için çevrede bu besinlerden bulması gerekli. Araştırma, böcek/sinek çeşitliliğinin *Laniuscollurio*'yu bölgeye çekmeye yeterli olmadığını gösteriyor. Biz şunu bir kez daha anlıyoruz: Bir arazinin doğaya yeniden kazandırılmak üzere düzenlenmesi

(rehabilitasyonu) sırasında bölgeye dair biyoçeşitlilik verisinin muhakkak kullanılarak projenin bu yönde yapılması gerekiyor.

Eco-restore@restore_nature
<http://t.co/1Fkq2IVLk>

2015 Yoksulluk İçin Aksiyon Yılı Olmalı

“2015 yılı, yeni bir sürdürülebilirlik çağı başlangıcı için tarihi bir fırsat olabilir.” Bu sözler, **Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-moon**'a ait. 2000 yılında ülkelerin yoksulluğu önleme, eğitimi özendirme ve hastalıklardan korunma



üzerine anlaştıkları küresel Milenyum Hedefleri'ne (MDGs) uluslararası birlik ve dayanışma ile ulaşılabileceğini belirten Ban Ki-moon, 2015 yılında yapılacak üç uluslararası üst düzey toplantının bu yolda önemli bir fırsat yaratacağını düşünüyor. Temmuz'da **Etiyopya**, Eylül'de **New York** ve Aralık'ta **Paris**'te yapılacak toplantılarda sırasıyla finansal kalkınma, sürdürülebilir kalkınma ve iklim değişikliği konuları ele alınacak.

We Can End Poverty@WeCanEndPoverty
<http://t.co/uusMGn7OPw>

Rüzgar Türbinlerinde Verimlilik “Uzay Kafes Kule” ile Artacak

Rüzgar türbinlerinin doğru rüzgarı bulmaları için doğru yükseklikte olmaları, bir çeşit zorunluluk ancak ne kadar yüksek olurlarsa, bunun bir doğal sonucu olarak çelik kullanımı, taşıma masrafları, yol kapatmalar, montaj sorunları gibi birçok maddi sorun da beraberinde geliyor. Neyse ki bu çıkmaza bir çözüm bulundu; adı da “**uzay kafes kule**”. Bu şekilde bilinen çelik barlardan örülü bir kule her yerde istenilen yüksekliğe kadar kolayca monte edilebiliyor ancak işin püf noktası, kafesin yamuk beşgen şekilde olması. Bu, belki güzel gözükmesini sağlamıyor fakat her türlü sorunu çözüyor. Kuleler için yere daha sağlam konumlanma sağlanırken, kolay monte edilme ve az çelik kullanımı gibi kazanımlar elde ediliyor. (Gün Oksay, DH+, Nisan 2014)

EnerjiGazetesi@EnerjiGazetesi
<http://t.co/8BKNX5hKuv>

Bu Panellerde Yumurta Kabuğu ve Kahve Telvesi Bile Var!

Mimar, girişimci, çevre ve endüstri tasarımcısı Robert Noble tarafından icat edilen; Google, Toms Shoes, Gap ve Weber gibi büyük firmalar tarafından tercih edilen ECOR paneller, yapı malzemeleri sektöründe devrim yaratıyor. Atık kartondan gazeteye, ekip saplarından talaşa, hatta yumurta kabuğu ve kahve telvesine kadar çeşitli atıkların kullanıldığı ECOR paneller; mobilya, yapı ve dekorasyon başta olmak üzere hemen her sektörde kullanılabilir. Başarılı iş kadını Meltem Kurtsan ile ortaklık kuran şirketin Türkiye'ye giriş hikayesi de oldukça enteresan. Gelin, Marmara Depremi'ne uzanan bu öyküyü ve şirketin yenilikçi ürünlerini Meltem Kurtsan'dan dinleyelim...

 Füsun AKAY

Kısa bir süre önce Noble Environmental Technologies'in kurucusu Robert Noble ile ortaklık kararı aldınız ve Noble Environmental Europe AG'nin Yönetim Kurulu Üyesi oldunuz. Aslında Robert Noble ile tanışıklığınız Harvard'da katıldığınız yöneticilik programına uzanıyor ve Marmara Depremi ile ilgili de enteresan bir anınız var. Bize önce bu hikayeyi anlatır mısınız?

Robert Noble ile 1996-1999 arasında Harvard'da katıldığım OPM yöneticilik programında tanıştık. 30 ülkeden 150 katılımcının olduğu programdaki arkadaşlarımızla büyük bir uyum içindeydik. Programı tamamlayarak, Marmara Depremi'nden bir gün önce Türkiye'ye döndüm. Deprem olduğunda ise Robert dahil tüm sınıf arkadaşlarım bana ulaşarak durumu ve nasıl yardım yapabileceklerini sorarak organize oldular. Robert de depremin ilk haftası içinde Türkiye'ye geldi. Yardım için geldiği Marmara Depremi'nde gördüğü çadır kentlerden çok etkilendi. Çadırlar çok pratik olmalarına karşın, ısı yalıtımı sağlayamadığı için depremedelerin, en çok da çocukların, soğuk ve sıcaktan aşırı etkilendiklerini gördü ve çok üzül-





“ECOR; orman, tarım ve şehir atıklarından elde edilen her çeşit doğal selülozun sadece su, ısı ve basınç uygulanması yoluyla üretilen, %100 biyolojik bazlı, zehirsiz, aynı zamanda sağlam, bükülebilir, hafif ve çevreci bir ürün”

dü. Bu da onu, 1986 yılından bu yana sürdürdüğü yapı sektöründeki çalışmalarına, ECOR'a odaklanmasını sağladı. Yıllar sonra kurduğu bu şirket Avrupa'ya açıldığında ben de Noble Environmental Europe Yönetim Kurulu'na katıldım. Aynı zamanda da Türkiye yapılanmasının başına geçtim.

Robert Noble'nin icat ettiği ve yumurta kabuğundan gazeteye çeşitli atıklardan elde edilen ECOR; sağlam, hafif ve üstün performans özellikleriyle öne çıkıyor. ECOR, tam olarak nasıl bir yapı malzemesi; kullanım alanları ve sunduğu avantajları anlatır mısınız?

Patentli bir teknoloji ile üretilen ECOR panelleri, Noble Environmental Technologies Corporation ve ABD Tarım Bakanlığı (USDA) Orman Ürünleri Laboratuvarı işbirliğiyle geliştirildi. ECOR; orman, tarım ve şehir atıklarından elde edilen her çeşit doğal selülozun sadece su, ısı ve basınç uygulanması yoluyla üretilen, %100 biyolojik bazlı, zehirsiz, aynı zamanda sağlam, bükülebi-

li, hafif ve çevreci bir ürün.

ECOR'un üretiminde hiçbir ağaç kesilmediği gibi; atık karton, gazete, ofis kağıtları, orman atıkları, talaş, ekin sapları ve hatta yumurta kabuğu, kahve telvesi, kuruyemiş kabukları gibi her tür tarımsal atık, hammadde olarak kullanılabilir. Üretimi sırasında kimyasal tutkal, katkı maddesi, formaldehit kullanılmadığı için sağlığa hiçbir zararı bulunmuyor. Bu paneller; ahşap, MDF, kontrplak, yonga levha, plastik, alçıpan vb alternatifi olarak her tür mobilya, stant, iç dekorasyon ve dekoratif ürünlerin üretiminde yapı malzemesi olarak tüm dünyada kullanılıyor.

Peki, ürünleriniz LEED gibi uluslararası sertifikalar tarafından da onaylanıyor mu?

Evet, ECOR'un %100 çevreci olması özelliği, uluslararası alanda da tescil edildi. ECOR, insana ve doğaya saygılı yeşil binalar ve yerleşkeler yaratmayı amaçlayan, dünyanın en güvenilir ve yaygın “Yeşil Bina Sertifika Sistemi” olan **LEED** ve

malzeme içeriği yanında üretim süreçlerindeki su ve enerji yönetimi gibi kriterlere göre verilen **Cradle to Cradle** sertifikalarını alma başarısını gösterdi. ECOR panelleri kullanılan binaların LEED sertifikası değerlendirmesinde, malzeme ve kaynak, tasarımda yenilik ve iç ortam kalitesi gibi kategorilerde 16 puana kadar katkı sağlayarak sertifika seviyesini gümüşten altına, altından platine çıkartabiliyor.

Öte yandan ECOR, 2010'da **Material Connexion** tarafından “Yılın Yapı Malzemesi”, 2011'de de **Connect Temiz Teknoloji** tarafından “En Yenilikçi Ürün” olarak seçildi; 2014 yılında ise “**Edison Awards- Bronz Ödülü**”nü aldı.

ECOR'u kullanan dünya devleri olduğunu biliyoruz. Bize birkaç örnek sunabilir misiniz?

Gerek iç dekorasyonlarında gerekse fuar ve pazarlama stantlarının yapımında ECOR'u tercih eden pek çok önemli kurum var. Örneğin **Google**, ofislerinin dekorasyonu için ECOR'u kullanıyor. Hafif, kolay

şekil olarak rulo şeklinde bükülebilmesi, her çeşit boyanın uygulanabilmesinin yanı sıra ekolojik ve geridönüşümlü olmasından dolayı markamızı tercih etti. ECOR çevre dostu, sağlıklı, dayanıklı ve hafif olma özellikleri ile **Toms Shoes**, **Gap** ve **Weber** gibi birçok büyük firmanın askılarının üretiminde kullanılıyor. Ayrıca ECOR panelleri, üzerine kolaylıkla yapılan baskılar, hafiflik özelliği ile birlikte stant ürünlerinin üretim ve dağıtımını için eşsiz bir malzeme haline geliyor. Örneğin **Lucky Buddha**, biralarını, Amerika'nın en büyük süpermarket zinciri olan Walmart'ın bütün şubelerinde ECOR'dan üretilen teşhir stantlarında satışa sunuyor. Ahşap laminasyon ile istenilen kalınlıkta ve görüntüde üretilen ECOR, muadillerine göre çok daha hafif olma özelliği ile raf üniteleri, mutfak dolabı birimleri üretimine uygun hale geliyor. **Woerman Collins** de modüler mutfak birimlerinde ECOR'u kullanmaya başlıyor. **Wholefoods** firması ise iş binalarında işaretleme levhaları ve tavan dekorasyonu için ECOR panellerini tercih ediyor.

Panellerin kullanım alanlarının tüm sektörlerde yaygınlaşacağını belirtmişsiniz bir röportajımızda. Özellikle hangi alanlarda kullanımının artacağını öngörüyorsunuz? Doğa dostu yapısı, muadillerine göre yüksek dayanıklılığı ile kimi zaman çelik ve alüminyum gibi metallere dahi alternatif olabilen özelliği ile ECOR panellerinin **yapı, mobilya** ve **dekorasyon** başta olmak üzere hemen hemen tüm sektörlerde ve küresel bazda çok yaygın bir kullanım alanına ulaşacağını öngörüyoruz. Öncelikle **reklamcılık** ve **matbaacılık** hizmetleri veren, sahne ve stant üretimi yapan firmalar tarafından kullanılarak yaygınlaşacağı kanaatindeyiz. Çünkü ECOR, varolan birçok panel göre hafif, ucuz ve dayanıklı olması özellikleri

Çevre Teknolojileri Girişimciliğinden Endüstriyel Tasarımcılığa: Robert Noble

1979'da Harvard Graduate School of Design ve Cambridge Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden mezun olan Robert Noble, 1999 yılında Harvard Business School- Owner President Management Program'ını (OPM) bitirdi. Noble, CEO'su olduğu Tucker Sadler Mimarlık Ofisi'ni, San Diego'nun lider sürdürülebilir planlama ve tasarım firmasına dönüştürdü. Bu dönemde San Diego Kongre Merkezi, Uluslararası Havaalanı ek binaları, Merkez Kütüphanesi, Del Mar Fuar alanı 15 yıllık master planı, Deniz Kuvvetleri Merkezi gibi birçok önemli projeye imza attı. 2006'da **hibrid araçlar için şarj üniteli park yerleri, solar tree, binalardaki entegre güneş enerjisi sistemleri** konularında uzman olan **Envision Solar International** şirketini kuran Noble, halen bu şirketin yönetim kurulu başkanlığını yürütüyor. 2005 yılında Noble Environmental Technologies Corporation'ın da (Noble Çevreci Teknolojiler Şirketi, NET) temellerini atan Noble, **ABD Tarım Bakanlığı (USDA) Orman Ürünleri Laboratuvarı** ile kurduğu Ar-Ge işbirliği sonucunda sağlam, hafif, daha üstün performanslı, %100 biyolojik ECOR



panelleri hayata geçirdi. Noble ve USDA'nın ortak patent başvuruları 2012 yılında kabul edildi. 2013 yılında Avrupa'ya adım atan Noble, ECOR'u Avrupa, Rusya, Ortadoğu ve Afrika'da üretmek ve dağıtmak amacı ile Noble Environmental Europe AG'yi İsviçre'de kurdu. Mimar, çevre tasarımcısı, endüstri tasarımcısı, çevre teknolojileri girişimcisi, sanatçı gibi pek çok kimliği de bünyesinde barındıran Noble, 30 yıllık kariyerinde ulusal ve bölgesel pek çok ödülle layık görüldü ve birçok organizasyonda gönüllü çalıştı.

ile farklılık yaratıyor. Dört kişi ile monte edilebilen tabela, ECOR ile üretildiği zaman sadece bir kişi ile taşınarak kolaylıkla montelenebilir. Hafif olması montajlamada kullanılan ara parçaların sayısını azaltırken, bir yandan da daha fazla ürünün nakliye maliyetini azaltır. Aynı zamanda geri dönüştürülerek de tekrar kullanılabilir. Ekolojik ve hafif olmasından dolayı **ambalaj** sektöründe, kolaylıkla şekil verilebilir olduğundan dolayı da iç mimari projelerde dekorasyon amaçlı kullanımının artacağı düşüncesindeyiz. Ayrıca mobilya ve aksesuar ürünlerinde de kullanımının artma-

sını planlıyor, bunun için tasarım ve projelendirme hizmetleri vermeyi de hedefliyoruz.

Türkiye'de bir fabrika açma fikriniz de bulunuyor mu?

ECOR'un hedefi "ECOR her yerde"... Dünyanın her şehrinde ECOR'un bir fabrikası kurulabilir demek. Her ülke ve her şehir, ECOR'u üretmekte kullanılan ormansal, kentsel ve tarımsal atıklara sahip. Bunları toplayarak ECOR üretmek mümkün. Türkiye'de ECOR kullanımı belirli bir hacme ulaştıktan sonra kesinlikle en az bir tane fabrika kurmak istiyoruz. ○

11-13 Haziran 2015

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul

Avrasya'nın Lider Çevre Teknolojileri Fuarı

Türkiye • Balkanlar • BDT Ülkeleri • Orta Doğu • Afrika



katı atık



atık su



atık gaz



yeşil enerji



rewistanbul.com

Organizasyon



Çevre İçin İyi Bir “Alternatif”

Çevre konusunda yaşanan sorunların birey, öğrenci ve iş dünyası arasındaki köprülerin daha da güçlendirilerek çözülebileceğinden yola çıkan Çevreci Etkinlikler, “Alternatif Çevre Mühendisliği Atölyeleri”ni başlattı. Çevre mühendisliği başta olmak üzere mimarlık, endüstri mühendisliği, Güzel Sanatlar gibi farklı disiplinlerde okuyan öğrencileri hedeflediklerini belirten Çevreci Etkinlikler Kurucusu Emrah Kurum ile programın detaylarını konuştuk...



“Alternatif Çevre Mühendisliği Atölyeleri”ni düzenlemenizin çıkış noktasını anlatır mısınız?

Türkiye'nin ilk çevre etkinlikleri sitesi olan Çevreci Etkinlikler, çevre konusunda yaşanan sorunların **birey, öğrenci** ve **iş dünyası** arasındaki köprülerin görece daha da güçlendirilerek çözülebileceği görüşüne sahip. Alternatif Çevre Mühendisliği Atölyeleri de bunun bir parçası. Hayata geçen her proje, öncelikle proje ekibinin bilgi birikimi doğrultusunda ortaya çıkar. Ben de dahil olmak üzere Çevreci Etkinlikler ekibinin büyük bir çoğunluğu, çevre mühendisi veya Çevre Mühendisliği öğrencisi. Bundan dolayı önceliğimiz, Çevre Mühendisliği öğrencileri oldu ancak özellikle Mimarlık, Endüstri Mühendisliği öğrencileri ile Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerine yönelik de projelerin kurgusu üzerinde de çalışıyoruz.

Giderek artan çevre sorunlarına karşı sadece bireysel olarak değil, mesleki anlamda da çözümler üretilmesi gerektiği üzerinde duruyorsunuz. Öte yandan farklı meslek gruplarıyla olan etkileşimin de öneminden söz ediyorsunuz. Bu doğrultuda neler yapmayı planlıyorsunuz?

Çevre konusundaki aktivist duruşumuzu, çözüm üretme isteğimizi düşündüğümüz zaman ilk aklımıza gelen, bu fikirlerimizi çevre konusunda birbirinden değerli işler yapan STK'lar bünyesinde hayata geçirmek oluyor. Ki bu, birçoğumuzun bireysel olarak yaptığı, yapmaya çalıştığı bir şey. Fakat bize göre çevre konusunda çözüm üretirken geliştirmemiz gereken bir diğer alan, bireysel olarak yaptıklarımıza ek olarak bu duyarlılığımızı profesyonel olarak yaptığımız işlerde de hayata geçirebileceğimiz gerçekliğini sorgulamak.

“Peki, bunu kendi etki alanımızda nasıl daha etkin yapabiliriz?” sorusu ise Alternatif Çevre Mühendisliği Atölyeleri projemizi hayata geçirmemizi sağladı. Çevre konusunda mesleki olarak bir çözüm üre-

tilmesini istiyorsak, ortalama dört yıllık eğitimleri sonrasında iş dünyasında yerini alacak olan öğrenci arkadaşlarımız bunun önemli ve değerli bir parçası. Çünkü mevcut eğitim süreçlerimizde o ya da bu sebepten dolayı teorik olarak aktarılan bilgileri biz mezun olduğumuzda nasıl kullanacağız sorusu, kafalarımızı meşgul eden kritik bir soru. Bu soruya iş dünyasının deneyimli uzmanlarının katılımıyla öğrenci arkadaşlarımızla birlikte yanıt bulmaya çalışıyoruz. Öncelikli öğrenci grubumuz ise Çevre Mühendisliği öğrencileri.

Çevre mühendisliği eğitimimiz sırasında maden mühendisliği, inşaat mühendisliği, makine mühendisliği, mikrobiyoloji, kimya mühendisliği gibi farklı meslek alanlarından da dersler aldık, alıyoruz. Bundan dolayı da farklı disiplinlerle olan etkileşimlerimiz diğer meslek gruplarına göre görece daha güçlü. Sürdürülebilirlik kavramı özelinde düşündüğümüzde ise çevre, ekonomi ve toplumsal faydanın bir arada düşünülmesi de önemli bir disiplinlerarası etkileşime ihtiyaç duyuyor. Çevre mühendisleri, kaynaklarımızın etkin bir şekilde kaynağından çıkarılması, üretilmesi, kaynakların üretim tesislerinde etkin şekilde değerlendirilmesini, bunun sonucunda olası negatif etkilerin minimize edilmesinde de yer aldıkları için aslında işin “mutfak kısmı”na da hakimler ve bu da diğer önemli bir nokta bize göre. Bundan dolayı çevre mühendislerinin sürdürülebilirlik temelli işlerde aktif rol alması gerektiğini düşünüyoruz. Burada yapmaya çalıştığımız şey, bir Çevre Mühendisliği öğrencisinin mesleki hayata atılmadan önce karşılaşılabileceği sorunları dile getirmek, bu sorunların üstesinden nasıl gelebileceğini anlatmak ve bu sorunlara kendi kurumları bünyesinde çözüm getiren uzman kişileri, öğrencilerle bir araya getirerek deneyim paylaşımını sağlamak.

Ana hatlarıyla programın içeriğinden de bahseder misiniz? Atölye çalışmalarınız ne kadar sürecek, konu başlıklarınız neler?

Yaklaşık üç yıl olarak planladığımız “Alternatif Çevre Mühendisliği Atölyeleri” programımızın 20 konu başlığı var. Bu konu



başlıklarını da mesleğinde ilk adımı atacak öğrencinin çözüm üretmedeki motivasyonunu kaybetmemesi ve görece daha kolay ilerlemesi için üç kategoride sunuyoruz. Öncelikle değişimin hayata geçirileceği işletmelerde işleyen bir süreç olacak ve bunu tümüyle değiştirmek çok zor. Bunun için öncelikle **“mevcut sürecin iyileştirilmesi”** kategorimiz var. Sonra ise aslında mevcut süreci iyileştirmenin de çevresel etkiyi minimize etmekte sınırlı kaldığı gerçeği su yüzüne çıkıyor. Bundan dolayı da ikinci kategorimiz de **“süreçlerin baştan tasarlanması”**. Bu her iki kategorideki fikirleri ileride kurumlarında gündeme getirecek olan şimdinin öğrencilerinin, kurumlarında şu tepkiyle karşılaşması kaçınılmazdır: “İyi

“Çevre mühendisleri, kaynaklarımızın etkin bir şekilde kaynağından çıkarılması, üretilmesi, kaynakların üretim tesislerinde etkin bir şekilde değerlendirilmesi ve olası negatif etkilerin minimize edilmesinde de yer aldıkları için aslında işin ‘mutfak kısmı’na da hakimler. Bundan dolayı çevre mühendislerinin sürdürülebilirlik temelli işlerde aktif rol alması gerektiğini düşünüyoruz”



Danışma Kurulunda Değerli İsimler Var

Alternatif Çevre Mühendisliği Atölyesi, Ekoenerji'nin sponsorluk desteğiyle Yazane Coworking Space'in ev sahipliğinde gerçekleşiyor. Projenin danışma kurulunda da alanında uzman değerli isimler bulunuyor: Çevre Mühendisleri Odası Başkanı Baran Bozoğlu, EKOIQ Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Barış Doğru, Ekonerji Genel Müdürü Erdem Mersin, EPEA

Çevre Koruma Teşvik Ajansı Türkiye Eş Direktörü Prof. Dr. Hulusi Barlas, Change.org Direktörü ve Good4Trust.org Kurucusu Uygur Özemesi... Çevreci Etkinlikler olarak hedeflerinin sadece İstanbul'daki öğrenciler olmadığını dile getiren Emrah Kurum, söz konusu projeyi ve bundan sonraki çalışmalarını kısa videolar ile paylaşma kararına vardıklarını belirtiyor.



"Atölyelerimizin ikincisi Şubat sonu-Mart başı gibi planladığımız 'Sürecin Baştan Tasarlanması' kategorimizdeki uzman deneyimi paylaşımı ve Nisan ayında da 'Finansa Erişim ve Bilgiye Erişim' kategorimizdeki uzman deneyimi paylaşımı ile devam edecek"

güzel fakat bunu kurumumuz bünyesinde hayata geçirmek için gerekli finans kaynağı ve bilgi/deneyim kaynaklarına nasıl erişeceğiz?" İşte bu noktada da "**finans erişim ve bilgiye erişim**" kategorimizle öğrenci arkadaşlarımızla deneyim paylaşılmasını hedefliyoruz.

Atölyelerimizin ilki **Ekonerji**'nin sponsorluğu, **Yazane Coworking Space**'in ev sahipliğinde 27 Aralık 2014 Cumartesi günü "**Gıda Sektöründe Temiz Üretim**" konusuyla Yıldız Holding Çevre ve Enerji Müdürü **Ahmet Burak Başpınar**'ın katılımıyla gerçekleşti. Atölyelerimizin ikincisi ise üniversitelerin ara tatil olması, bahar

dönemlerinin başlamasından dolayı Şubat sonu-Mart başı gibi planladığımız "Sürecin Baştan Tasarlanması" kategorimizdeki uzman deneyimi paylaşımı ve Nisan ayında da "Finansa Erişim ve Bilgiye Erişim" kategorimizdeki uzman deneyimi paylaşımıyla devam edecek.

Son olarak eklemek, vurgulamak istedikleriniz nelerdir?

Çevreci Etkinlikler 11 Mart 2013'te hayata geçirilen bir sosyal girişim, amacı ise çevre konusunda umut ve çözüm önerisi barındıran projeleri hayata geçirmek. Alternatif Çevre Mühendisliği Atölyeleri de dahil olmak üzere birçok projemizi iş çıkışlarında bu konulara gönül veren dostlarımızla birlikte hayata geçiriyoruz. Örneğin, kendisi de bir sosyal girişimci olan **IPEC Turkey'den dostumuz Doğan Doğan**, iş çıkışlarındaki bu buluşmalarımıza çok uzun süredir ofisinde bizleri ağırlayarak ve kendisi de projelerimizde yer alarak bizlere destek veriyor. Çevreci Etkinlikler olarak, "Aklımda bir projem var bunu birlikte hayata geçirebilir miyiz; bir projem yok fakat mevcut projelerinizde yer almak isterim veya projelerde yer alacak vaktim yok fakat bilgi birikimimle/ uzmanlığım ile size yardım etmek isterim" diyen herkesin mailini bekleriz: **cevreci-etkinlikler@outlook.com** ○



Konca Çalkıvık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği
Genel Sekreteri

“Suyun Yönetimi” için İşbirliği Şart

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) olarak 2014 yılı başında Doğa Koruma Merkezi, Yaşama Dair Vakfı, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün işbirliği ile “Türkiye’de Suyun Durumu ve Su Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar” başlıklı raporu açıklamıştık. Bu raporun ardından 18 Aralık 2014’te, su yönetimi konusunda neler yapılması gerektiğine dair bir çalıştay düzenledik. “Suyun Yönetiminde İşbirlikleri Çalıştayı”na iş dünyası, sivil toplum kuruluşları, kamu ve akademi dünyasından uzman isimler katıldı.

Raporumuzda yer alan çarpıcı konuları hatırlatmak isterim:

- Suyun %11’ini sanayide, %15’ini evlerde, %74’ünü tarımda kullanıyoruz.
- Son 50 yılda 1.3 milyon hektarlık sulak alanı geri dönülemez şekilde kaybettik.
- Su tüketim ihtiyacımız, gelecek 25 yılda 3 kat artacak. Su şebekelerindeki kayıp miktarımız %40-60...

Çalıştayda önce Türkiye’de su yönetiminin tarihsel gelişimini de ele aldık. Kalkınma Bakanlığı da su yönetiminin ayrı bir başlıkta ele alınmasının, 2014’te yürürlüğe giren **10. Beş Yıllık Kalkınma Planı**’na rastladığını belirtti. Planda su kaynaklarının sürdürülebilirliği alanında öne çıkan konular; su kaynaklarının havza bazlı ele alınarak bütüncül bir havza yönetim anlayışına geçilmesi, su kayıp ve kaçığının önlenmesi, su kaynaklarının en büyük kirleticisi olan evsel ve sanayi atıklarının arıtılması olarak görülüyor.

Bizim su raporumuzda da benzer öneriler var. Halen 25 havzada 26 havza yönetim modeli oluşturulmuş durumda. Havza yönetim heyetlerinin görevi kısa, orta ve uzun vadedeki hedeflerin hayata geçirilmesini sağlamak.

Ne yazık ki su kayıp ve kaçaklarının önlenmesi konusundaki “iyileşme” istenen seviyede değil. Mevzuat düzenlemeleri ve yerel yönetimler ile sulama birliklerinin desteklenmesi gerekiyor. Yerel yönetimler ve merkezi idare tarafından finanse edilen **560 evsel atık su arıtma tesisi** bulunuyor. Ancak tesislerin işletilmesinde sorun yaşanıyor. İçme suyu ve atık su tesislerinin etkin olarak işletilmesinde uygulanacak model arayışları halen sürüyor.

Su konusunda birden fazla kuruluşun benzer yetki ve sorumluluklarının olması, bu kurumlar arasında yeterli koordinasyonun olmaması, bütüncül bir su yönetimi getiren düzenlemenin eksikliği sıkıntı yaratıyor.

Yapıcı Bir Diyalog Ortamı Yaratmayı Hedefliyoruz

Konuyu tüm yönleriyle ele alıp bütüncül ve sürdürülebilir bir su yönetimi için gerekli olan mevzuat çalışmalarını devam ediyor. Bu kapsamda Orman ve Su İşleri Bakanlığı’nca hazırlanan Su Kanunu önem arz ediyor. Su yönetiminde, sorunların çözümünde bilinçlendirme ve eğitimin ötesinde o soruna dokunmak, içinde olmak gerekiyor. Kamuoyu, STK desteği, diyalog, müzakere, işbirliği ortamı büyük önem taşıyor. Biz de çalıştayımızda işbirliği ortamı yaratılması konusunda bir simülasyon yaparak konunun önemini vurguladık. Farklı paydaşların bir arada olduğu masalarda yaptığımız çalışma, en kolay çözümün diğer paydaşları suçlamak olduğunu gösterdi. Amacımız, paydaşlar arasında yapıcı bir diyalog ortamı yaratarak sorunlara birlikte çözüm bulunmasının sağlanması. Çalıştayla ilgili hazırladığımız sonuç metnini önümüzdeki günlerde paylaşacağız.



Entegre Raporlamaya Hazır mıyız?

Dünyada kurumsal raporlama konusunda son yıllarda önemli gelişmeler oldu. 2013 yılında Küresel Raporlama Girişimi'nin (GRI) dördüncü nesil raporlama rehberini (G4) yayınlamasını takiben Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin (IIRC) Entegre Raporlama Çerçevesi'ni yayınlamasıyla iş dünyası yeni bir raporlama kavramı ile tanıştı.

Entegre Raporlama konusundaki gelişmeleri Türk iş dünyasına taşıma misyonunu yüklenen Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği'nin (TKYD), IIRC üyelerinin katılımı ve Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği'nin desteğiyle 2 Aralık 2014 tarihinde İstanbul'da düzenlediği "Entegre Raporlama ve Değer Yaratma" konulu panelini TKYD üyesi ve Sercom Danışmanlık kurucusu Elif Özkul Gökmen izledi.

 **Elif Özkul GÖKMEN**
elif@sercomconsulting.com



Kurumsal raporlamanın evrim geçirdiği bir döneme giriyoruz... Sadece finansal verilere dayalı ve muhasebe uzmanları tarafından oluşturulan raporlama çerçeveleri artık yeterli değil. Sürdürülebilirlik raporlamasına baktığımızda küresel iş dünyasında yaklaşık 15 yıldır süregelen bir pratik olduğunu görüyoruz; Türkiye'de ise geçmişi beş-altı yılı geçmiyor. Diğer taraftan entegre raporlama ile ilgili gelişmeleri tüm dünyayla aynı anda takip edebilmemizdeki en önemli rolü, 2012'den bu yana entegre raporlama ve entegre düşünce hakkında farkındalık yaratmayı amaçlayan **Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD)** üstleniyor. Türkiye'nin G20 dönem başkanlığını üstlenmesi sebebiyle **Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin (IIRC)** yıllık toplantılarını İstanbul'da yapmak istemelerini fırsat olarak gören TKYD, hem raporlama konusundaki en güncel gelişmeleri Türkiye'deki profesyoneller ile paylaşmak, hem de entegre düşüncenin tanınmasını sağlamak ve IIRC'ye G20 yolundaki çalışma-

larında destek olmak amacıyla 2 Aralık 2014'te İstanbul'da "**Entegre Raporlama ve Değer Yaratma**" konulu bir panel düzenledi.

Entegre raporlamanın yatırımcılar ve şirketler için önemini tartıştığı panelin açılış konuşmalarını IIRC Yönetim Kurulu Başkanı **Prof. Mervyn E. King**, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) Yönetim Kurulu Başkanı ve TKYD Yönetim Kurulu Üyesi **İlhami Koç**, Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su **İbrahim Turhan** ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkan Yardımcısı **Ayşegül Eksit** yaptı. Aralarında ağırlıklı IIRC ve GRI temsilcilerinin bulunduğu 20 yabancı konukla beraber bankacılık-finans sektörü ve STK temsilcilerinin yoğun olduğu yaklaşık 150 profesyonelin ilgi gösterdiği bir toplantı oldu.

Moderatörlüğünü IIRC CEO'su **Paul Druckman**'ın yaptığı panel konuşmacıları; ICGN (International Corporate Governance Network) Yönetim Kurulu Başkanı Erik Breen, Borsa İstanbul Genel Müdür Yardımcısı Dr. Mustafa K. Yılmaz ve Anadolu Efes Kurumsal İlişkiler

Direktörü Haluk Özdemir'di. Giriş konuşmalarının kısa tutulduğu panelin soru-cevap kısmında ağırlıklı olarak IIRC ekibi soru ve yorumları ile yer aldı. Yerel katılımcılardan birinin entegre raporlamanın BIST'te zorunlu olup olmayacağı ile ilgili sorusu uzun uzun tartışıldı.

Özetle **Dr. Mustafa K. Yılmaz**, entegre düşünme ve bu kapsamda raporlama yapmanın Türk şirketleri için çok yararlı olacağını, diğer taraftan ise konuyla ilgili daha katedilmesi gereken uzun bir yol olduğunu belirtti. Yapılan açıklamalardan entegre raporlamanın, bir zamanlama verilmemekle beraber orta vadede BIST'te zorunlu olmayacağını yorumladık. Bu açıklamalar arasından Dr. Yılmaz tarafından paylaşılan ve benim açımdan ilginç olan bir bilgi de 4 Kasım 2014 tarihinde 15 firmanın yer almasıyla açılan **BIST Sürdürülebilirlik Endeksi** değerlendirmelerine bazı şirketlerin katılmak istememiş olmalarıydı. Dr. Yılmaz, raporlama konusunda getirilecek bir zorunluluk için şirketlerin daha hazır olmadığını sözlerine ekledi.



Entegre Raporlama Ne Değildir?

Panelle ilgili bilgileri bu noktada sonlandırıyorum, zira bana ayrılan bu bölümde gündemdeki raporlama yöntemlerinin farklarını ve birbirleriyle olan ilişkilerini aktarmak istiyorum. Her şeyden önce belirtmeliyim ki **entegre rapor**, bir şirketin sürdürülebilirlik raporu ile finansal raporunun birleştirilmesiyle oluşan bir rapor değildir. Böyle bir rapor hazırlanabilir; buna da kombine (combined) rapor adı verilebilir. IIRC Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Mervyn King, her konuşmasında entegre raporun finansal ve sürdürülebilirlik raporlarının üzerine inşa edilecek bir pratik olduğunu belirtiyor. **Sürdürülebilirlik raporu**, bir şirket-

tin sürdürülebilir küresel ekonomi hedefleri doğrultusunda ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerini anladığı, odaklanacağı konuları paydaşlarıyla diyalog kurarak belirlediği, performansını ölçtüğü, risk ve fırsatları tarif ettiği, hedefler koyarak sonuçlarını gözlemlediği, uzun vadeli kârlılığı sosyal sorumluluk, çevresel duyarlılık ile birleştirdiği bir süreç ve bunlara ek olarak zorlandığı ve başardığı konuları tüm iç ve dış paydaşlarıyla paylaştığı bir iletişim aracıdır. Dünyada raporlama yapan şirketlerin %90'dan fazlası GRI (Global Reporting Initiative) raporlama rehberini temel alıyor.

Şirketler entegre raporlarını hazırlarken sürdürülebilirlik raporlarının temellerinden ve bildirimlerinden yola çıkmalıdır. Entegre raporun amacı, şirketin sürdürülebilirlikle ilgili sonuç, hedef ve beklentilerini dikkate alarak ve finansal verilerle bağlantılandırarak, firmanın kısa, orta ve uzun vadedeki gelecek değerinin ortaya koyulmasını sağlamaktır. Bu yönüyle de öncelikle yatırımcıları (financial capital providers) hedeflemekle beraber, diğer ilgili tüm paydaşların da şirketle alakalı kararlarında etkili olacak bir belgedir. Entegre raporların, finansal sermayeye ek olarak **üretmiş sermaye, entelektüel sermaye, sosyal ve ilişki sermayesi, insan sermayesi ve doğal sermayenin** (six capitals) analizi ile hazırlanması gerekir. Entegre rapor, bir kuruluşun stratejisinin, yönetiminin, performansının ve beklentilerinin zaman içinde değer yaratmayı nasıl mümkün kılacağına dair bir özet sunmalıdır. Şirketin faaliyetlerinin kapsamına göre, Prof. Mervyn King'in tavsiyesi de, 10 sayfayı geçmeyecek bir çalışma olması yönünde.

IIRC çerçevesinde sözü geçen altı sermaye türünü burada aktarıyorum, başka bir yazıda entegre raporlamanın süreçleri, iyi uygulamaları ve kazanımlarına yönelik daha fazla bilgiyi paylaşmayı hedefliyorum... ○

Sermaye Türü

Tanımı

Finansal Sermaye	Kuruluşun ürünlerini üretirken ya da hizmetlerini sağlarken kullandığı mevcut olan ve finansman yoluyla edindiği para
Üretilmiş Sermaye	Kuruluşun ürünlerini üretirken ya da hizmetlerini sağlarken kullandığı, bina, ekipman ve altyapı gibi üretilmiş meta
Entelektüel Sermaye	Kuruluşun bilgiye dayalı ve maddi olmayan değerleri, liderlik ve inovasyon yetenekleri gibi öğretilmesi ve aktarılması zor entelektüel özellikleri
İnsan Sermayesi	Kuruluşun çalışanlarının yetenek, kabiliyet ve deneyimleri, yenilik yapma motivasyonları, stratejiyi uygulama becerileri, sahip oldukları bağlılık ve motivasyon
Sosyal ve İlişki Sermayesi	Kuruluşun ortak ilkeler, güven ve itibar kapsamında paydaş gruplarıyla ve toplumla olan ilişkileri
Doğal Sermaye	Kuruluşun ürünlerini üretirken ya da hizmetlerini sağlarken kullandığı, enerji, hava, su, toprak ve ekosistem gibi tüm yenilenebilir ve yenilenemez çevresel kaynaklar



Demokratik Bursa'nın Anahtarı Nilüfer Mahalle Komiteleri

2009 yılında katılımcı belediye yönetimini hayata geçiren Bursa Nilüfer Belediyesi, bu vizyon doğrultusunda oluşturduğu Nilüfer Mahalle Komiteleri ile “demokrasi kenti” olmayı hedefliyor.

 Sibel BÜLAY, sibel.bulay@gmail.com

A KP yönetiminin yıllardır “Ben yaptım oldu” yaklaşımı, Türkiye kentlerinde geri dönüşü olmayan toplumsal yaraların açılmasına neden oldu. Bunun en iç açıcı örneklerden biri, Fatih Belediyesi'nin Sulukule'de gerçekleştirdiği “kentsel dönüşüm”dü. Hükümet, Gezi Parkı'nda da aynı şeyi yapmaya kalkışınca ciddi bir tepkiyle karşılaştı. Gezi Parkı, katılımcı yerel yönetim girişimlerine ivme kazandırdı.

İşin ilginç yanı, bu katılımcı yerel yönetim anlayışı, 3 Nisan 1930'da TBMM tarafından kabul edilmiş ve 1580 sayılı yasanın 13. maddesine “**Hemşehri Hukuku**” olarak dahil edilmiş: “Her Türk, nüfus kütüğüne yerli olarak yazıldığı beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin belediye işlerinde reye, intihaba, belediye idaresine iştirake ve belde idaresinin devamlı yardımlarından istifadeye hakları vardır.”

Fakat mahalle ölçeğinde yerel yöne-

tim birimi oluşturulmadığından, bu madde raflarda kaldı. 2005'te Avrupa Birliği katılım süreci çerçevesinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'na mahalle yönetimini yasal olarak düzenleyen 9. madde eklendi. Bu madde, yerel yönetimlere mahallelinin katılımını sağlayan yasal dayanak olarak önemliydi. Ama katılımın nasıl bir mekanizmayla hayata geçirileceği belirtilmedi. Ve bu maddeyi hayata geçirecek siyasi irade merkezi hükümette oluşmadığından,

iş yerel yönetimlere kaldı. **Nilüfer Kent Konseyi eski Genel Sekreteri İkbal Polat**, yerel yönetimdeki merkezîyetçi yapıya ve bunun yarattığı çelişkiye bakın nasıl dikkat çekiyor: “Türkiye’nin yerel yönetim yapısı merkezîyetçi ve merkezin vesayeti altında şekillenen yerel yönetimlerimiz var. İl, ilçe ölçeğinde yönetim var ama mahalle ölçeğinde yerel yönetim birimi yok. Muhtar var ama muhtar seçilene kadar yereldir. Seçildikten sonra merkezi hükümete, kaymakama bağlıdır. Kaymakam da İçişleri Bakanlığı’ndan atanmış biri. Yani mahallede seçilmiş irade atanmış iradeye, merkeze bağlı oluyor. Bu durumda demokrasi sorunu karşımıza çıkıyor. Özetle yerellik sorunu, yerinde yönetim sorunu var.” Bursa Nilüfer Belediyesi de bu demokrasi sorununa çözüm olarak 2009’da katılımcı, demokratik belediye yönetimini hayata geçirdi. Ekim sayımızda “Demokrasi Yerelde Başlar” başlıklı yazımda Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey’in demokratik belediyecilik vizyonunu sizlerle paylaşmıştım. Bu ay da bu vizyonun uygulaması olan Nilüfer Mahalle Komitelerini anlatmak istiyorum.

Bağımsız Sivil Girişim

Mahalle komiteleri, yurttaşın belediye karar sürecine katılım mekanizması olarak kuruldu. Amaç; mahalleli olarak kendi sorunlarını belirlemek, çözüm üretiminde söz sahibi olarak yaşam kalitesini artırmak ve karar sürecine katılım sağlayarak demokratik, katılımcı yerel yönetimi oluşturmak. Kent Konseyi de farkındalık yaratmak için mahalle bazında toplantılar düzenledi, halka mahalle komitelerini anlattı. Bu çalışmaya mahallelerde aktivistler, gönüllüler destek verdi. Belediye, 2013 yılında mahalleleri ilgilendiren konularda mahalle komitesinin onayı olmadan veya mahalle komitesinden gelmeyen herhangi bir işlemin



Bursa Nilüfer Belediyesi bünyesinde oluşturulan Mahalle Komitelerine resmi kuruluşlardan katılım bürokrat düzeyinde değil, kuruluşların sivil temsilcileri düzeyinde sağlanıyor. Üyelik ise herkese açık.

yapılmayacağı yönünde karar aldı. Gelelim yapının işleyişine... Mahalle komiteleri, doğal üyeler ve seçilmiş üyelerden oluşuyor. Mahalle muhtarı (komitenin doğal başkanı), muhtarlık azaları, Okul-Aile Birliği temsilcisi, ilkokul, ortaokul ve liselerin öğrenci temsilcisi, Aile Sağlığı Merkezi temsilcisi, spor kulübü temsilcisi, ibadethane derneği temsilcisi ve mahallede bulunan diğer sivil toplum örgüt temsilcileri mahalle komitelerinde doğal üye olarak görev yapıyorlar. Burada önemli bir noktayı vurgulamak gerek; komitelere resmi kuruluşlardan katılım bürokrat düzeyinde değil, kuruluşların sivil temsilcileri düzeyinde sağlanıyor. **Üyelik ise herkese açık.** Bununla beraber kadın, genç ve engellilerin yerel yönetimlerde aktif rol almalarını sağlamak amacıyla mahalle

komitelerinde bu gruplar için kota uygulanıyor. Hedef, mahalle komitesinin üçte birinin kadın; üçte birinin genç; %5’inin engelli ve %5’inin LGBT’den oluşması.

Bir tartışma konusu da komitelerin belediyeye mi, kent konseyine mi bağlanması gerektiği idi. **100. Yıl Muhtarı Ali Şık**, bu tartışmanın içinde yer alan isimlerden: “Belediyeler, siyasetin yönettiği kurumlardır. Bugün Nilüfer Belediyesi demokrasiye olumlu bakan bir yönetim ama bu her zaman böyle olacak demek değildir. Yani yönetim değişirse katılımcı demokrasi de bitebilir. Belediyeyi yönetenlerin siyasi görüşü doğrultusunda değil, tüm vatandaşların demokrasi, özgürlük ve hizmet anlamında beklentilerini algılayacak bir sisteme ihtiyaç var. Bunun da sivil, bağımsız, siyasetten arındırılmış bir yapı olması gerekir.”

İşte bu nedenle mahalle komitelerinin belediyeden ve siyasetten bağımsız olarak kurulması gerekiyordu. Nihayetinde Nilüfer Kent Konseyi, bağımsız bir kurum olduğundan, mahalle komitelerinin konseye bağlanmasına karar verildi.

Stratejik Planlamada da Var

Mahalle komitelerinin belediye karar sürecine entegre olması, belediyenin yönetim süreçlerinin değiştirilmesini de gerektirdi. 2009 sonunda kurulan mahalle komiteleri, ilk kez 2010’da belediyenin planlama ve karar sürecine dahil edildi. Yeni sürecin işleyişini anlamak için görüştüğüm **Ulaşım Müdürü Sibel Yücel Ünlüdağ**, her yıl yatırım planı çerçevesinde Ulaşım Müdürlüğü’nün Asfalt ve Tretuar Planı hazırladıklarını belirtiyor: “2010’da hazırladığımız Asfalt ve Tretuar Planı’nı ilk kez mahalle komitelerine sunduk ve 40 gün içinde görüş bildirmelerini istedik. Mahalleli asfaltlanmasını istediği sokakları, iyileştirilmesi gereken tretuarları kendi önceliklerine göre belirledi. Ulaşım Müdürlüğü,

mahalle komitelerinden gelen görüşler doğrultusunda planı revize etti ve uyguladı. 2010'dan itibaren her yıl Asfalt ve Tretuar Planı, mahalle komiteleriyle beraber yapılıyor. Mahallenin gereksinimleri mahalleliler tarafından belirleniyor ve sokak bazlı detaylarla kent konseyi tarafından Ulaşım Müdürlüğü'ne bildiriliyor. Mahalleliyi ilgilendiren, örneğin ulaşım alışkanlıklarını veya yolların kesitlerini değiştirecek planlar varsa mahalle komitesinin görüşleri alınıyor. Ortak karar sağlandığında da plan uygulanıyor." 50.000 üzeri yerleşim yerlerinin yerel seçimleri takiben 6 ay içinde 5 yıllık stratejik planlarını hazırlayıp Sayıştay'a sunmaları gerekiyor. İlk iki yıl plana dokunulmuyor ve ikinci yılın sonunda revizyon yapılıyor. **Nilüfer Belediyesi Strateji Geliştirme Müdürü Derya Özgök**, 2009'da Nilüfer Belediyesi'nin henüz yasayla zorunlu olmadan, Türkiye'de stratejik plan yapan ilk belediye olduğunu vurguluyor. O sırada mahalle komiteleri henüz kurulma safhasında olduğundan stratejik planı belediye kendi bünyesi içinde hazırlamış. Konseyin ve mahalle komitelerinin stratejik plan revizyonu sürecine katılımı ise 2011'de gerçekleşmiş. **Kent Konseyi Başkanı Şazi Çavuşoğlu**, bu süreçten şöyle söz ediyor: "Stratejik plan revizyonu çalışmasına katılımı sağlamak adına Kent Konseyi olarak 2009-2014 stratejik planında öngörülen yatırımların, program-

ların mahalle bazında dökümünü çıkartıp her mahalleye gönderdik. 'Stratejik Plan'da sizin mahallenizle ilgili bu projeler var, bunları değerlendirin; Stratejik Plan'daki öncelikler doğru mu; bu arada başka ihtiyaçlarınız oluştu mu; güncel ilaveleriniz var mı?' gibi sorular sayesinde stratejik planı incelemelerini sağladık." Kent Konseyi mahalle komitelerinden gelen görüş, öneri ve öncelikleri Strateji Geliştirme Müdürlüğü'ne iletmış ve müdürlük, önerileri mevzuata uygunluk açısından değerlendirmiş. Böyle bir çalışma ilk kez yapıldığı için mevzuata uygun olmayan bazı öneriler gelmiş. Örneğin sağlık ocağına EKG aletinin alınması istenmiş ama bu Sağlık Bakanlığı'nın sorumluluk alanına giren konu olduğundan elenmiş. Mevzuata uygun olmayanlar elendikten sonra mahalle komitelerinden gelen öneriler plana dahil edilerek plan Belediye Meclisi tarafından onaylanmış. Özgök, "2014-2019/ 5 Yıllık Stratejik Plan" sürecinin de Strateji Geliştirme Müdürlüğü'nün öncülüğünde hazırlandığını söylüyor. Muhtarlarla yapılan anket çalışmasıyla mahalle bazında ihtiyaçların belirlendiğini dile getiren Özgök, sözlerine şöyle devam ediyor: "Ardından mahallelilerle birlikte 'Nasıl Bir Nilüfer İstiyoruz?' konulu bir çalıştay düzenledik. Kırsalda ayrı çalışma yaptık çünkü onların sorunları farklı. Nilüfer'in çok fazla ihtiyacı var. Mahallelinin istedikleri var; bir de bizim yaptığı-

Yeteri Kadar Katılım Neden Sağlanamıyor?

Mahalle komiteleri beş yıl önce kurulmuş olsa da hem belediye hem de mahalleler açısından birtakım sorunlar yaşanıyor. Belediye, bu doğrultuda **%80 başarı hedefine** henüz ulaşamamış durumda. (Belediye Başkanı Mustafa Bozbeğ'in başarı kavramının kriterlerini açıklamakta fayda var: Mahalle komitelerinin aylık toplantılarını sürekli olarak yapabilmeleri; mahalleyle ilgili sorunların gerçekten katılımı bir anlayışla tartışılarak kararların verilmesi; proje üretmeleri ve mahalle bilincinin, kentlilik bilincinin gelişmesi). Geçtiğimiz dönemde yeteri kadar katılım sağlayamadıklarını belirten **Kent Konseyi Başkanı Şazi Çavuşoğlu**, "2010'da bütün mahalle ve köyleri dolaştım. Vatandaş böyle bir demokrasi olabileceğine inanmıyordu. Geçtiğimiz dönemde yeteri kadar katılım sağlayamadık" diyor. Bir diğer sorun da muhtarların bir kısmının mahalle komitesi modelini benimsememiş olması. Bazı muhtarlar sistemi tümüyle yadırgamış, "Ben mahallenin sorunlarını zaten biliyorum. Buna ne gerek var?" diye tepki gösterenler olmuş. Onlara paralel bir yönetim oluşturulduğunu düşünen var. Muhtarların komitenin doğal başkanı olması bu sorunu gidermiyor. "Binlerce oyla seçilen muhtarlar, nasıl oluyor da 10 oy, 100 oy alan komite üyeleriyle aynı düzeyde mahallenin karar vericileri oluyor?" diye yükselen itirazlar var. Mahalle komitelerinin belediyenin karar sürecine entegre edilmesi böyle çalışmaya alışık olmayan bürokratlar için de sıkıntı yaratıyor. Belediye birimlerinde "Ben uzmanım, vatandaş benim konumu ne bilir" gibi bir algı yaşanıyor. Ama zamanla sorunları en iyi bilenini onu yaşayan olduğu; vatandaşın kendisine rakip değil, sorunu daha iyi anlamasına, daha etkili çözümler üretmesinde yol gösterici olduğu anlayışı yerleşiyor.

Yeni yapılacak parkların yer seçimi mahalle komitelerinin düzenlediği "Karar Sizin" toplantılarıyla belirleniyor. Bu toplantılarda park yerinin yanı sıra "nasıl bir park" konusu da tartışılıyor.



mız analizler sonucunda önümüzdeki yıllarda ihtiyaç olacağını düşündüklerimiz var. Bunların hepsini bir havuzda topladık ve bütçemize göre dengeleme çalışması yaptık. Zor bir süreç yaşıyoruz, çünkü artık mahallesi isteklerinin peşinde. ‘Biz bunu istemiştik, neden plana koymadınız?’ diye soru sorma seviyesine geldi Nilüferliler.”

“Karar Sizin”

Parklarla ilgili talepler de mahalle komitelerinin sıklıkla ele aldığı konular arasında. Yeni yapılacak parkların yer seçimi mahalle komitelerinin düzenlediği “Karar Sizin” toplantılarıyla belirleniyor. Bu toplantılarda park yerinin yanı sıra “nasıl bir park” konusu da tartışılıyor. Örneğin 2013 yılında İhsaniye Mahallesi’nde bulunan 25 yıllık **Manolya Parkı** ile ilgili şikayetler gelmeye başlayınca Park ve Bahçeler Müdürlüğü park için yenileme projesi oluşturmuş. Mahalle komitesinin Manolya Parkı’nda düzenlediği toplantıda Park ve Bahçeler Müdürlüğü uzmanları, projeyi İhsaniye halkına sunmuş. Yoğun katılımın olduğu toplantıda halk kendi arasında projeyi tartışarak uzlaşa sağlamışlar. Bunun üzerine proje bu görüşler doğrultusunda değiştirilmiş. **Başkan Danışmanı Dr. Sibel Özer**, Manolya Parkı’nın yenilenmesinin katılım açısından bir başlangıç olduğunun altını çiziyor: “Manolya Parkı örneğinden yola çıkarak revize edilecek tüm parkları belirleyelim dedik. Mahalle Komiteleri üyeleriyle beraber tek tek Nilüfer’in eski parklarını dolaştık ve eksiklikleri belirledik. 217 parkımız var. Yaklaşık 80 parkın yenilenmesine karar verildi.” Yenilenecek parkların yanı sıra mahallelerden yoğun park talebi geldiğinden 2014’ün “Park Yılı” ilan edildiğini de unutmadan söyleyelim. Katılımcı demokrasinin uzlaşa kültürünün gelişmesini sağladığı aşikar... Mahalle komiteleri, mahalleli-



Kadın, genç ve engellilerin yerel yönetimlerde aktif rol almalarını sağlamak amacıyla mahalle komitelerinde bu gruplar için kota uygulanıyor. Hedef, mahalle komitesinin üçte birinin kadın, üçte birinin genç, %5’inin engelli ve %5’inin LGBT’den oluşması.

yi karar sürecine katmak amacıyla mahalle toplantıları düzenliyor ve olabildiğince geniş temsiliyet sağlamaya, demokratik mekanizmaları güçlendirmeye çalışıyor. Kararlar çoğunluk tarafından alınıyor ama karar süreci dahilinde farklı fikirler sunuluyor. Tartışmaların açık açık yapılması, kararların şeffaf olması karşıt olanların azınlıkta olduğunu görmesini sağlıyor. Dolayısıyla karardan memnun olmasa bile şikayet nedeni kalmıyor. İnsanlar kararları daha rahat sahipleniyor. **Park ve Bahçeler Müdürü Hakan Tanrıöver**, vatandaşın karar sürecine katılımını önemseyen isimlerden biri. Bu çalışma tarzının kendilerini rahatlattığını ifade eden Tanrıöver, “Eskiden aynı mahalleden farklı yerler için park talepleri geliyordu. Çığ gibi gelen talepleri değerlendirmek, cevap vermek zorundaydık. Şimdi vatandaştan talep gelince kendisini bağlı olduğu mahalle komitesine yönlendiriyoruz. Mahalle komiteleri, belediyenin yetki ve sorumlulukları konusunda bilgilendirildiler ve bu

sayede belediye kendi yetkisinde olmayan taleplere daha az maruz kalıyor. Ayrıca talep oluşturma eğitimi de aldılar. Şimdi talepler daha bilinçli geliyor ve mahalle komitesi sorunu belirlerken çözüm önerisini de geliştiriyor. Bu durumda valilik olsun, belediye olsun daha çok talebi daha çabuk cevaplıyor. Bu kadar çok talebin uygulanabilir hale gelmesi mahalle komitelerinin başarısı. Mahalle komitesinin aldığı karar uygulandığı zaman memnuniyetin, sahiplenmenin, korumanın arttığını görüyoruz” diyor.

Nilüfer’de hedef, demokrasi kenti olmak ve bu çok da uzak görünmüyor... Kent Konseyi Genel Sekreteri Elvan Atay da geleceğe güvenle bakıyor ve bu hedefe kısa sürede ulaşabileceğinin sinyallerini veriyor. Biz de onun sözleriyle noktalıyoruz yazımızı: “İlk beş yılda hem belediye hem mahalleler tarafından sorunlar yaşandı. İnsanlar katılımcılığa hazır değildi. Ama zamanla iyi çalışmalar yaptık. Mahallelerde katılım sağlanarak belediyenin istediği değil, halkın önemseydiği yönde çalışmalar gerçekleştirildi. Mahalle komiteleri belediyenin süreçlerine entegre ediliyor. Belediye halka iniyor. Aslında çok güzel bir süreç yaşanıyor. Hem mahalleli hem de belediye eğitildi. İkinci beş yılda kentteki mahalle komitelerini daha demokratik yapıya ulaştıracağız. Nilüfer Belediyesi’nin bu dönem hakikaten demokrasi iddiası var, özgürlük iddiası var, eşitlik iddiası var. Nilüfer Kent Konseyi bunların takipçisi olacak.” ○



Dr. Uygur Özesmi
Change.org Doğu Avrupa
Batı Asya Direktörü

Harekette Bereket Var

Birileri “Bu ülkede ne yapsan bir şey değişmez” mi demişti? Bir imza ile ne değişir ki? Taş attın da kolun mu yoruldu? Harekete geçmek bu kadar kolay mı olmalı? Bilmem, kolay olsa iyi olurdu herhalde. Geçen senenin Change.org rakamlarına bakınca şaşırımdı doğrusu. 2014 yılında Change.org’da açılan kampanyalarda atılan toplam **5 milyon 845 bin 502 imzanın 1 milyon 919 bin 927’si işe yaradı**, başarıya ulaşmış ve istediği sonucu elde etmiş. Geri kalan 3 milyon 925 bin 576 imza ise işe yaramamış değil. Bu imzalar ile insanlar; savundukları bir

olay, bir değişim için ses çıkarmış, konuyu gündeme taşımış ve belki de gelecek değişimler için farkındalık yaratmış. Ne çok insan ne kadar çok harekete geçmiş; küçük küçük adımlarla tam 241 kampanyada bir sosyal değişim gerçekleşmiş. Yani ortalama her hafta 5 kampanya başarılı olmuş. Bu sayfalarda size hem yürümekte olan hem de başarıya ulaşmış kampanyalardan örnekler vermeye çalışıyoruz. Kampanyalar gördüğümüz kadarıyla ortalama 8000 imza ile başarıya ulaşıyor, ama 100 imza ile de başarıya ulaşan kampanya olduğu gibi 600 bin

imza ile başarılı olan da var. Önemli olan, imza sayısından çok, kampanyayı imzacılarla beraber yürütmek, onları tekrar tekrar harekete geçirmek ve kampanya muhatabı ile iletişime geçmek, imzaları muhataplara teslim etmek. Sonuçta kampanyayı başlatıp beklemek değil, harekete geçmek. Harekette bereket var derler...

Not: Bu sayfalara yansımaları istediğiniz kampanyalarınızı bizimle paylaşmak isterseniz, İletişim Sorumlumuz Sırma Süren ile sirma@change.org’dan bağlantıya geçebilirsiniz.

Metsamor Nükleer Santrali, Saatli Bomba Gibi Bekliyor

1977 yılında Ermenistan sınırlarında inşa edilen Metsamor Nükleer Santrali, **Iğdır’a 16 km uzaklıkta**. Ağrı Dağı deprem fay hattı üzerinde bulunan santral, birinci derece fay hattı üzerinde bulunmasının yanı sıra Sovyet nükleer santral teknolojilerinin en eskileriyle inşa edilmiş ve teknik olanakları oldukça yetersiz. **Nida Avcıoğlu**’nun Iğdır’dan Ermenistan ve Türk yetkililerine hitaben başlattığı kampanya, bir saatli bomba gibi patlamayı bekleyen bu santralin kapatılmasını talep ediyor. Avcıoğlu, kampanyasıyla ilgili “Ermenistan, 1988 yılında çok büyük bir deprem geçirmiş ve binlerce kişinin öldüğü bu depremde nükleer santral ciddi derecede zarar görerek uzun süre kullanım dışı kalmıştır. Şu ana kadar 106 civarında kaza geçirerek tehlike sinyalleri vermiştir. Bu santralin bölge için ne kadar tehlikeli olduğunu kavrayan AB de sürekli kapatılmasını istemiş, hatta Ermenistan 25 Ocak 2001’de AB konseyine üye olurken santralin kapatılması şartını koymuş ancak Ermenistan, artan enerji ihtiyacını ileri sürerek burayı kapatmamıştır. Bunun üzerine AB, santralin kapatılması için 100 milyon Euro vermek istemiş ama bu parayı yetersiz bulan Ermenistan Başbakanı Robert Koçaryan, 1 milyar Euro talep etmiştir.



Bunun sonucunda AB vazgeçmiştir. Ermenistan yönetimi, Türkiye sınırına 16 km mesafede bulunan, adeta bir saatli bomba olan nükleer santralin 2026 yılına kadar işletilmeye devam edileceğini açıklamıştır” diyor. Iğdır’da her geçen gün kanser hastası sayısı arttığını ekleyen Avcıoğlu, tehlikenin büyüklüğünü gözler önüne sererken change.org/metsamor adresinden kampanyasına desteğinizi bekliyor.

İztuzu Plajı'nı Koruyalım

Geçtiğimiz ay İztuzu Plajı'nı korumak için halkın tuttuğu nöbet basında sıklıkla yer aldı. Nöbetten önce Change.org'da kampanyalarını başlatan “İztuzu Kumsalını Koruma Platformu”, plajın özel işletmelere devredilip uygulamalarla yok olmasına karşı kampanyalarını yürütüyor. Çevre ve Şehircilik Bakanı İdris Güllüce ile Muğla Valiliği'ne hitaben başlatılan kampanyada şu ana kadar 60 bine yakın imza toplandı. İztuzu Kumsalını Koruma Platformu, kampanyalarıyla ilgili şu açıklamayı yapıyor: “Akdeniz'deki deniz kaplumbağaları caretta caretta'ların en önemli üreme alanlarından biri olan İztuzu Kumsalı, 1988'den beri Köyceğiz-Dalyan ÖÇK Bölgesi sınırları içinde yer alıyor. Ancak Dalyan İztuzu Kumsalı'ndaki Dalyanağzı günübirlik alan ve tesisleriyle İztuzu Plajı günübirlik alan ve tesislerinin kamuoyu bilgilendirilmeden, ihale yapılmadan kiralanması ile Dalyan halkı adına bu bölgeyi işleten Ortaca Belediyesi'nin talepleri



yok sayılmıştır. Korunan alanlar ticari meta olarak görülmemelidir, rant amaçlı peşkeş çekilmemelidir. Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar gereği, bu alanlarda, sürdürülebilir turizmi destekleyen, katılımcı ve çevreci yönetim politikaları izlenmelidir. İztuzu gibi dünyada sayılı doğal koruma alanlarının devlet tarafından gelir kaynağı zihniyetiyle yönetilmemelidir.” İztuzu Plajı'nın desteklenmesi için yürütülen bu kampanyayı **change.org/iztuzu** adresinden imzanızla destekleyebilirsiniz.

Sanatçılar ve Bodrum Halkı, Kissebükü'nün Sesi Olmak İçin Bir Arada

Maviyol Girişimi, Bodrum'un son el değmeyen koylarından biri olan **Kissebükü**'nü korumak için bir araya gelmiş ve Change.org'da kampanyalarını başlatmıştı. 4 bine yakın imza toplanan kampanyayla ilgili Maviyol Girişimi şunları söylüyor: “Tamamı ormanla kaplı, doğal ve arkeolojik SİT olarak tescilli Kissebükü, barındırdığı doğal, tarihi ve kültürel değerlerle dünyanın en güzel koyları listesinde olan bir dünya mirasıdır. 2013 yılında yasalarda yapılan değişikliklerle Adalıyalı'daki tahsis yeniden canlandırılmış ve koy 1000 yataklı 5 yıldızlı otel yapmak üzere Ersoy Otelcilik İnşaat ve Turizm İşletmeciliği A.Ş.'ye (ETS Grup) tahsis edilmiştir. Biz, ETS Grup'a yapılan bu tahsisi kabul etmiyoruz. 23 yıldır Kissebükü'ne yapılaşmayı sokmayan yöre halkı, denizcileri, çevrecileri, doğaseverleri, meslek odaları, dernekleri ve siyasi partileri ile birlikte yine sizin desteklerinizle bu tahsisi de iptal ettireceğiz. Biz bu bölgede yapılan her girişime, yatırıma hayır diyoruz.” İnternet üzerinden yayınladıkları bir videoyla da kampanyaya desteklerini gösteren ünlüler arasında **Akrep Nalan, Fedon, Gani Müjde, Rutkay Aziz, Tarık Akan** ve **Salih Kalyon** bulunuyor. Kissebükü'ne inşaat yapılmasına engel olmak için **change.org/kissebuku** adresinden imzanızı verebilir, sosyal medya hesaplarınızdan kampanyayı paylaşabilir ve Maviyol Girişimi'ne destek olabilirsiniz.



Change.org'da Kampanya Başlatmak İçin Ne Yapmak Gerekli?

www.change.org sitesine girin, **Kampanya Başlat** kutucuğuna tıklayın; aşağıdaki soruların olduğu formu doldurun, **Kurallar** bölümünü dikkatlice okuyun; sonra isterseniz fotoğraf veya video ekleyip kampanyanızı başlatın.

- 1- Başlatacağınız kampanya kime yönelik? Biliyorsanız birey, kurum ya da hükümet organının adı ve varsa e-posta adresini yazın.
- 2- Muhataplardan ne talep ediyorsunuz?
- 3- Bu kampanya sizin için neden önemli? Bir başka deyişle, insanlar bu kampanyaya neden destek vermeli?

İmzalarla birlikte siteye giren herkes kampanyanızı görebilir; her imza veren de kendi sosyal medya hesaplarından arkadaşları ve takipçileriyle paylaşabilir. Kampanyanızın muhatabına ilk imzalayan 50 kişinin imzasını içeren bir e-posta gider. Sonrasında da düzenli olarak kampanyanızın durumuna dair bilgilendirme e-postaları iletir.

change.org

Ve Başardın, İşe Yarıyor!

Mogan Gölü'ne Uçaklar Değil, Kuşlar İniyor

Ankara Kuş Gözlem Topluluğu, **Seabird Havayolları**'na hitaben kampanyalarını 2012 yılında başlattı. İki yıl boyunca yürüttükleri ve 8212 imza topladıkları kampanyalarında Mogan Gölü gibi, birçok canlı türünün doğal yaşam alanı olan bölgenin havaalanı inşaatına kurban gitmesinin önüne geçtiler. Topluluk, kampanyayı başlatma kararlarını şöyle anlattı: "Özel Çevre Koruma Bölgesi olan Mogan Gölü, **53 familyadan 227 kuş türüne ev sahipliği yapıyor**. Dikkuyruk ördek dahil olmak üzere nesli tüm dünyada tehlike altındaki beş kuş türünü barındırıyor. Üstelik Türkiye'de bilinen, görülen bütün balıkçıl türleri; grisi, erguvanı, alacası, gece ve sığır balıkçılı, hepsi gölde var. Göl, bölgede kalan tek sulak alan ve ba-



rındırdığı canlı türleri bakımından son derece önemli bir yaşam alanı. Bu sebeple, Ankara Kuş Gözlem Topluluğu olarak yetkililerin derhal uluslararası sözleşmelerin ve ilgili ulusal mevzuatı uygulamasını, bu konuda gerekli önlemi almasını ve bu 'korunan alanda' deniz uçağı seferlerini başlamadan engellemesini talep

ediyoruz." 8212 kişinin desteğiyle kazanılan bu başarı sonucunda Mogan Gölü'nün asıl sahipleri evlerinden olmazken Ankara Kuş Gözlem Topluluğu, uzun süren kampanyalarının başarı haberini paylaştı: "Sana güzel bir haberimiz var: Dünyaca nesli tehlike altında olan Dikkuyruk ördeğin yaşam alanına şimdilik uçak inmeyecek. Geçen yıl başlatılan imza kampanyasına senin ve 8200'den fazla insanın destek vermesi sonucunda Seabird havayolu şirketinin İstanbul, Haliç ile Ankara Mogan Gölü arasında başlatacağı deniz uçağı seferleri fikrini tamamen askıya aldığını öğrendik. Doğa ve kuşlar için mücadelemiz hep beraber sürecek ve seni yanımızda hissetmek bize güç veriyor, sağ ol, var ol..."

Ümraniye'de Artık Yavru Köpekler Ölmüyor

Canlı dostlarımız, Türkiye'nin birçok yerinde sokaklarda yaşam mücadelesi veriyor. Bugün hayvanseverin bildiği üzere sokaklardaki kedi ve özellikle köpeklerin birçoğu, onlara bakamayan sahipleri tarafından terk edildikleri için sokakta yaşamak zorunda kalıyor. **Habibe Seda Arıç** da kampanyasını **Ümraniye Belediyesi**'nin barınağındaki köpekleri sahiplendirmesi için başlatmış. "Bakımevinde bulunan yavru köpeklerin sahiplendirmelerini talep ediyoruz. Onların beton kafeslerde kısırlaştırılıncaya dek 6 ay boyunca tutulmamasını talep ediyoruz. Doğal ortamı toprak zeminli bir barınma yeri istiyoruz" diyen Arıç, Ümraniye Belediyesi'nin barınaktaki köpekleri sahiplendirmesini 1392 kişinin desteğiyle sağladı.

Moda Çocuk Parkı, 973 Kişi Sayesinde Otopark Olmaktan Kurtuldu

Hatice Arıcı'nın Nisan 2014'te başlattığı kampanya, **Moda Mehmet Ayvalıtış Meydanı** ve **Moda Çocuk Parkı**'nın alanlarının zeminaltı katlı otoparka dönüştürülmesine itiraz ediyordu. Kampanyayı başlatırken "İBB, Eski Moda Havuz olarak da bilinen Mehmet Ayvalıtış Meydanı ve Moda Çocuk Parkı'na çok katlı yeraltı otoparkı yapmaya karar vermiş. Planlar her zamanki gibi sessiz sedasız askıya çıkmış, 1 Mayıs'a kadar itiraz hakkı var. Esas söz hakkı biz mahallelilerde ama Büyükşehir Belediyesi haberimiz bile olmadan kararlar almaya devam ediyor. Mahallemizde park sorunu olduğu bir gerçek. Ama bunun çözümü buraya toplu taşıma yerine özel araçla gelmeyi özendircek ve dışarıdan daha fazla arabayı mahalle ortasına kadar sokacak, trafiği iyice kilitleye-

cek, buna bağlı gürültü ve kirliliği artıracak, meydana köpekleri yok edecek yeraltı da olsa bir otopark değil" diyen Arıcı, Ağustos ayında 973 kişinin desteğiyle verdiği mücadeleyi kazandı. Resmi İBB sitesinde yapılan açıklamaya göre otopark inşaatı durduruldu ve Arıcı, başarısını kendisini destekleyenlerle şu mesajla duyurdu: "Moda Tenis Kortu ve Mehmet Ayvalıtış Meydanı altında yapılacak istenen otoparklar, Caferağa sakinleri, Caferağa Muhtarlığı ve siz destekçilerin itirazları sonucu iptal oldu. Herkese tebrikler, mahallemize, şehrimize sahip çıkmaya devam."



Sürdürülebilir İş Modelleri İçin
**YEŞİL DOSTU SERTİFİKA
DÖNEMİ BAŞLIYOR!**



YEŞİL MAĞAZALAR

YEŞİL MARKETLER

YEŞİL RESTAURANTLAR

YEŞİL AVM'LER

YEŞİL OFİSLER

YEŞİL HASTANELER

YEŞİL OKULLAR



**SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ**
SUSTAINABILITY ACADEMY



**BUREAU
VERITAS**

işbirliği ile

“Beyaz Yakalılar Dünyada Mekan Arıyor!”

Cihan KORAL MALAK
cihankoral@gmail.com

Günümüzde iş yaşamının gerektirdiği iş mekanına ait olma hali bir gerçeklik. Ama hangi gerçeklik?

Aslında gerçekleşen ve ihtiyaç duyulan, zamanın ruhuna göre birbiriyle iletişimeyecek olan kimselerin büyük ölçekte küresel birlikteliği ve minicik komün/topluluk yönünde birliktelikler... Maharet, bunu ilk gerçekliği reddetmeden ama başka bir bilinç haliyle yönetebilmek, mümkünse dönüştürebilmek. Bunun için de tanışmak, tartışmak, sakin ve uzun bir yolculuk olduğunu bilerek planlamak gerekiyor.

Biz de birliktelik, bağımsızlık veya fark yaratmak gibi çok farklı ihtiyaçlara cevap arayan kişiler olarak 11 Ocak'ta Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde gerçekleşen **Ortaklaşan Toplumsal Hareketler** forum serisinin ikincisinde buluştuk. “Beyaz Yakalılar Dünyada Mekan Arıyor!” sloganıyla gerçekleştirilen etkinlikte Müstereklar'in yaptığı çağrı şöyle:

“İşten başka yaşamımızın kalmadığı şu dünyadaki mekanımızı da-



yanişmayla arıyor, dayanışmanın yollarını tartışıyoruz. Beyaz yakalı çalışanlar içine tıkıldığımız ofislerden eve döneceğimiz anı, “home-ofis” çalışan freelancerler evden özgürleşip insan arasına karışmayı gözlüyoruz. Hangi çalışma mekanına kısırlanmış olursak olalım,

Siz ne yapabilirsiniz?

- Müstereklar.org veya sosyal medyadan devam eden etkinliklere katılabilirsiniz.
- Kendinizle bu konuda içtenlikle sohbet edip, katkınızı dünyaya açabilirsiniz.

çabuk çabuk çalışıyor, kendimizi tüketiyoruz. Ya işsiz kalıyoruz ya da işsiz kalmaktan korkuyoruz. Zamanın yavaşladığı, mekanın ferahladığı, kolektif, dayanışmacı ortak mekanları hayal ediyoruz.”

Dayanışma Mekanı

“İşli-işsiz beyaz yakalı çalışanlar olarak ayağımıza dolaşan sorunları hep beraber, dayanışmayla çözümlerin yollarını arıyoruz. Bir dayanışma mekanı hayali kursak nasıl olur diye düşünüyoruz. Mesela ortak mutfakta yemek yaptığımız, çayımızı yudumlarken iş dertlerimizi paylaştığımız; işsizken de var olabileceğimiz ama daha da önemlisi birbirimizi bulduğumuz, birbirimize omuz verdiğimiz bir yer, nasıl olur?”

Patiler Stantta

Sorumlulukları fazla geldiği, beğenilmedikleri, petshop'ta satılamayacak kadar büyüdükleri veya sürpriz hediye olarak verildikleri için insanların sokakta yaşamak zorunda bıraktıkları hayvanların dostları neyse ki her gün çoğalıyor. Ama ne yazık ki bu sessiz dostlarımız da çoğalıyor. Biri kedi, biri köpek lobisinden gelen ve gönüllü çalışanlarla destek olmaya çalışan **PATİLER**, bu ay da pazarlarda sokak hayvanları için destek topladı.

Aysun Sayın ve Lora Sucuyan, başarılarla gelen ürünleri gönülünüzden kopan yardımlarla takas ediyor, veteriner faturaları ile de belgeliyor. Büyük emeklerine ben de küçücük bir katkıda bulundum, samimi desteğe herkesin ihtiyacı vardır.

Siz ne yapabilirsiniz?

- Pazar ve açık hava destek masalarında gönüllü yer alabilirsiniz.
- Ürünler ile maddi katkılarınızı takas edebilirsiniz.
- Patiler'e ürün bağışlayabilirsiniz.

Freelance Çalışanlar

“Çoğunlukla işten sayılmayan freelance çalışma, bu dünyada hakkı olan payı arıyor. İşli-işsiz freelance çalışanlar olarak freelance çalışmanın bir iş olduğunu, çalışanların hakları olması gerektiğini hatırlatmak; artık ‘iş arkadaşlarımızla’ buluşmak, tanışmak, karşılaşılabileceğimiz mekanlar yaratmak; hatta birlikte üretmenin, ortaklıklar kurmanın yollarını aramak, dertlerimize birlikte çözüm bulmak istiyoruz.”

Anadolu'da Vegan/Vejetaryen Mutfağı Bir Mit Değil

Favorim ekiplerden **Gastronomika**, yeni bir etkinliği ile kalbimi 12'den vurdu. Sorunumun tam adını koyamamışken, çözümünü iletiler. Et yemeyen veya en azından her öğün et yemek istemeyen insanlar (evet balık dahil), dışarıda neden ana yemek olarak hep et olan menülerle çevrilirler? Neden gurme yer oluşturmak, vejetaryen mutfak için erişilmez bir hedef gibi kurgulanıyor? **SALT Beyoğlu** ev sahipliğindeki Gastronomika Mutfağı'nda #Toprak programı ekibi tarafından 21 Aralık Kış Gündönümü'nde **"Anadolu'da Vegan/Vejetaryen ve Raw Food"** yönelimleri üzerine bir sunum ve tadım etkinliği düzenlendi. Etkinlikle hatırladık ki Anadolu mutfağı et bulunmayan yemekler açısından gayet zengin. Genelde bu tercihe restoranlarda çorba, meze ve soğuk zeytinyağlı yemeklerle cevap veriliyor. Sıcak, doyurucu özelliği taşıyan et bulunmayan menüler de tabii ki mümkün. Yeterki mütevazı toprağa yeniden yüzümüzü dönelim. Vegan/Vejetaryen beslenmede bireylerin çıkış noktası farklılıklar gösteriyor. Bana kalırsa her şeyin başı bilgi. İklim değişikliğine etki, ahlaki veya duygusal sebepler veya sağlık nedenleri ile başlayan bu yolculuk, genelde hayatın tüm alanına



Siz ne yapabilirsiniz?

- Etsiz olmaz diyenlerdenseniz en azından #etsizpazartesi hareketini takip ederek, haftanın en azından bir gününü etsiz geçirmeyi deneyebilirsiniz.
- Etime dokunma diyorsanız ve bu yaklaşımı nedensiz buluyorsanız, bir şans vererek aşağıdaki filmleri izleyebilirsiniz. İnternette çoğuna erişebilirsiniz.
Food, Inc.
Cowspiracy
More than Honey
Forks Over Knives
Vegucated
Food Matters
Supersize Me
Ingredients8. The Future of Food
Hungry for Change
Fat, Sick and Nearly Dead
- Eğer zaten bu yoldaysanız, yapıcı bir şekilde çevrenize belgesel geceleri düzenleyebilirsiniz.

yayılan bir yaklaşıma dönüşüyor. Vegan ve vejetaryen beslenenlerin coğrafyada yaşadıkları sıkıntılar, Anadolu ikliminin floraya katkısı ve Anadolu'da yenilebilen ot çeşitleri, vegan/vejetaryen coğrafyası Akdeniz ve Ege başlıklarının ele alındığı etkinlikte Anadolu mutfağında vegan/vejetaryen ve "raw food" temelli reçeteler ve birkaç reçete denemesi de mevcuttu. Her zaman ki gibi herkese açık ve ücretsiz düzenlenen etkinliğe, mutfakta gerçek sunumlarla devam ettik. Ekip, önümüzdeki günlerde de tariflerin yer aldığı bir internet sitesi ile bizleri buluşturacağını duyurdu.



Yeşilist 4 Yaşına Bastı

Yeşilist, bir sosyal etki girişimi olarak karbon ayakizi projesi dahilinde hayatımıza gireli dört yıl olmuş. Bundan dört yıl önce kurucusu çok sevgili **Ergem Şenyuva Tohumcu**'yla mütevazı bir fuarda tanışmıştım. Güzel gülümsemesiyle sabırlı şekilde her gelene önce sürdürülebilirliğin, yeşilin ne olduğunu anlatıyor, daha sonra da platformundan bahsediyordu. 365 gün dört kere geçti ve şu anda karşımızda doğum gününü kutlayan, güçlü ekibi ve mesajları olan bir platform olarak duruyor. Yeşilist projesi, öncelikle dürüst politikalar ile organik ürünler/sürdürülebilirlik hizmetlerini sağlayan kuruluşla-

rı listeliyordu. Bu yönüyle de bilgi bombardımanına tutulduğumuz bir zamanda, araştırmaya vakti olmayanlar için güvenilir bir kaynak oluşturdu. Zamanla yeşil hareketlerin sözcüsü konumuna da adım atarak Yeşil Ofis eğitimleri ve diğer yeşil bilinçlendirme eğitimleri vermeye başladılar. Sonucusu ise bu günlerde başarılı projelerle sonuçlanacak olan **"Students Go Green"** projesi.

Sürdürülebilirlik konusunda çalışanları bir araya getirdikleri **Green Drinks** etkinlikleri, küçük ve orta büyüklükte yeni kuruluşlar ile kurumsal yapıların tanıştığı, olmazsa olmaz işbirliklerinin filizlendiği



Siz ne yapabilirsiniz?

- Yeşilist'i sosyal medya ve e-bülten yoluyla takip etmeye başlayabilirsiniz.
- Kurumunuzda bilinçlendirme çalışmaları için eğitimlerini alabilirsiniz.
- En önemlisi, Yeşilist'te yer alabilecek bir girişim başlatabilirsiniz 😊

etkinlikler dizisi. Yine olası işbirlikleri ile büyük etkiler yaratabileceğimiz arkadaşlarla, Ocak ayında ilk defa doğum günlerini kutladık. Gönümüzden geçen dilekelerimizi Yeşilist'e yazdık, tohumlarımızı aldık. Nice yaşlara Yeşilist!

İstanbul Kahve Festivali'nden Beklentimiz

Kendime özetler şeklinde başlayan EKOIQ Yeşil Günlüğümde sürdürülebilirlikle ilgili olan ve şahsen katıldığım etkinlikleri paylaşıyorum (çünkü ben yenilikler enerjisi canavarıyım). Bu yaklaşımı, Kahve Festivali'nden bahsedebilmek için bozacağım.

İlki 2011 yılında gerçekleştirilen İstanbul Kahve Festivali'nin ikincisi, **25-28 Aralık 2014** tarihleri arasında düzenlendi. Etkileyici bir tematik etkinlikler zinciriydi. Özellikle Galata Rum İlkokulu'nun binasında yer alması, festivalin ruhunu canlandırmıştı. Yeni nesil kahve ve kahvecilik konusunda bilgi alınabilecek uzmanlar bulunuyordu. Atölye çalışmaları ve sanat faaliyetleri de heyecan uyandıracak şekilde planlanmıştı. Kahve tanelerinin yolculuğu konusunda fotoğraf ve video çalışmaları sergileniyordu.

Kahve, canlandırıcı ve bağımlılık yaratıcı karakteri dışında dünyada adil ticaret, **hammadde ve tedarikçi sömürüsü** ile **olumsuz çevresel aya-**



kizi ile büyük bir sorun. Pek çok gelişen ülkenin en büyük ekonomik kaynağı olan kahve üretimi, aynı zamanda haksız insani çalışma koşulları açısından sorunlu. Hazırlanan kahvenin ulaştırılmasının çevresel ayakizi bir yana, üretim alanlarındaki ekosistem üzerindeki baskısı da hem ekonomik hem de ekolojik risk oluşturuyor. Bu konuya çözüm olmak üzere geliştirilen adil ticaret sistemi ise, yetersiz olduğu yönündeki eleştiriler karşısında kendisini geliştirmeye çalışıyor.

Kahve tanelerinden, sunumdaki şeker ve çikolatalarına kadar pek çok konunun yer aldığı bu etkinlikte

Siz ne yapabilirsiniz?

- Alışkanlıkla aldığımız bir bardak kahvenin, nereden geldiğini sorgulayabilirsiniz. Küresel üreticiler adil ticaret ürünlerini kullanmaya başladılar. Türk üreticiler ise henüz yeterince talep oluşmadığını bahane ederek buna yanaşmıyorlar. Tüketici olarak bu sorumluluğu, kahve sağlayıcıya hatırlatabilirsiniz.
- Her şeyin başı az tüketim. Kahve alışkanlığınızı azaltamıyorsanız da, geridönüştürülmüş malzemenin kendi kupanızı kullanabilir, paketleme ve yan ürün malzemelerini tercih edebilirsiniz.

en ufak şekilde bu konuya değinmemiş olması açıkçası umut kırıcı. Halbuki bu tip platformlar, günlük hayatta vermenin zor olduğu mesajları, doğrudan ilgili olmayan kişilere ulaştırmak için bulunmaz fırsat. Bir sonraki festivalde bu konuda da çalışma görmek umuduyla, tüm emek verenlere teşekkürlerimi iletiyorum.

IRENEC 2015

IRENEC

5. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR ENERJİ KONFERANSI

www.ireneec2015.com



Eşitlik, Özgürlük, Barış ve Yerel İstihdam için Yenilenebilir Enerji

Türkiye Yenilenebilir Enerji Birliği **EUROSOLAR Türkiye**, vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjilere dönüşümün teknik, ekonomik, siyasi boyutlarının; sanayide, mimaride, ulaşımda ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl, **IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansları** düzenlemektedir.

Mevcut enerji ağını gelecekte tümüyle %100 Yenilenebilir Enerjilere dönüştürme küresel hedefi, **IRENEC 2015**'in konularının ana teması olacaktır.

28-30 MAYIS 2015
TÜRKAN SAYLAN KÜLTÜR MERKEZİ
MALTEPE / İSTANBUL



Türkiye Yenilenebilir
Enerji Birliği



www.eurosolar.org.tr

Alternatif Enerji’de “Yılın En’leri” Ödülleri

2014, kimimiz için yorucu, kimimiz için verimli, kimimiz için ise heyecanlı bir yıl oldu. Alternatif Enerji ekibi olarak biz çok çalıştık, çok gezdik, çok öğrendik. 2014’ü yenilenebilir enerji sektörünün **sosyal medyada en fazla takipçisi olan** dijital platformu ve en çok takip edilen web sayfalarından biri olarak kapadık.

2014 bitiminde bir geleneği, temiz enerji ve sürdürülebilirlik alanında da yerine getirdik ve bu alana destek veren şirketleri öne çıkaracak şekilde “Alternatif Enerji’de Yılın En’lerini belirledik. 9 Ocak 2015 tarihinde gerçekleştirilen “Alternatif Enerji Basın Özel Etkinliği” sırasında düzenlenen ödül töreninde, ödüller sahiplerini buldu. Siz de 2015 için ödülleri için önerinizi info@alternatifenerji.com adresine iletebilirsiniz.

Yılın En “Öğrenci Dostu” Şirketi: Bu kategorinin bizce kazananları Anadolu’daki üniversite etkinliklerimizin tamamına tereddütsüz ve samimiyetle sponsor olan **Upsolar ve Fichtner** şirketleri oldu. İş insanları ya da sanayiciler yerine üniversite öğrencilerine yatırım yapan her iki şirkete, yüzlerce öğrenci adına tekrar teşekkür ederiz.

Yılın En “Havali” Şirketi: 2015’te rüzgar enerjisi sektöründe 30’uncu yılını kutlayacak olan **Nordex** ile geçtiğimiz yılın birçok enerji etkinliğinde sponsor olarak karşılaştık ve üniversitelere destek olduklarını duyduk. Türkiye’nin en büyük rüzgar projelerine imza attılar. Hem büyüdüler, hem büyüttüler, yani çok havalılardı.

Yılın En “Sıcakkanlı” Şirketi: Magmaya en yakın (yani en sıcak) enerji türü olan jeotermal enerjide Türkiye’nin ilk ve büyük yatırımcılarından **MB Holding’in** Yönetim Kurulu Başkanı **Muharrem Balat**, Bursa’daki etkinliğimize bizzat katılarak, gençlerle son derece samimi ve yakın ilişkiler kurdu. Bu da yetmedi, yeni iki santral daha devreye soktu. Her demecinde temiz enerjiye olan inancını yineledi ve hep sıcakkanlıydı.

Yılın En “Hızlı Koşan” Şirketi: Hem İstanbul Maratonu’nda 42 km’lik parkuru tamamlayan, hem de Türk solar piyasasındaki satışlarında başarıdan başarıya koşan **Eren Ergün, Canadian Solar** adına hak ettiği bir başarı sağlamış oldu. Seneye birlikte İstanbul Maratonu için daha büyük bir organizasyon planladığımız Eren Bey, sektörün “en fit” profesyoneli, biz şahidiz!

Yılın En “Designer” Şirketi: Tasarladığı tüm ürünlerde verimlilik ve temiz enerjiyi ön planda tutan ve yurtdışındaki yarışmalarda aldığı ödüllerle göğsümüzü kabartan



Hakan Gürsu’nun kurucusu olduğu **Designnobis’ten** daha doğru bir seçim olamazdı. Şirket, şu ana kadar aldığı onlarca büyük ödülün yanına bunu koyarak, bizleri de onore etmiş olacak.

Yılın En “Enver” İsmi: Enerji verimliliği (EN-VER) konusunda yapılan tüm seminer, webinar gibi etkinliklere ilk günkü heyecan ve istekle katılan, destek veren ve bu alandaki duayen isimlerinden **Arif Künar’a** bu vesile ile tekrar teşekkür etmek istedik.

Yılın En “BİS Yapan” Şirketi: Defalarca sektörünün en **Beğenilen, İnovatif ve Sürdürülebilir (BİS)** şirketi seçilen **Akçansa**, çevreye en çok zarar veren sektörlerden biri olarak algılanan çimentoda nasıl farklı olunabileceğini gösterdi. Biyoçeşitlilik, B2B Pazarlama gibi asıl işi olmayan konulara girdi, gayet iyi de yaptı. Bunlar da yetmedi, bir fabrikasına %100 temiz enerji hedefi koydu.

Yılın Alternatif Enerji Ödülleri’nin detayları için: <http://www.alternatifenerji.com/yilin-alternatif-enerji-odulleri.html> adresini ziyaret edebilirsiniz. Alternatif Enerji Basın Özel Etkinliği hakkında bilgi almak için de <http://www.alternatifenerji.com/alternatif-enerji-basin-ozel-etkinligi-gerceklestirildi.html> bağlantısını tıklayabilirsiniz.

Senem Gençer

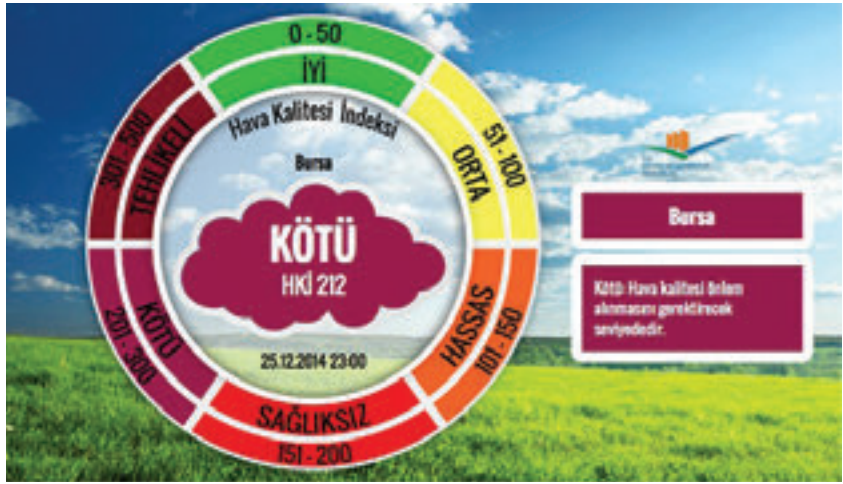
www.facebook.com/
www.twitter.com/altenerji
www.linkedin.com/altenerji



Sessiz Katil Bursa'da

“Nefes alamıyoruz” diyen Bursalı destekçilerinin çağrısı üzerine Bursa'da incelemelerde bulunan Greenpeace, 24-26 Aralık tarihlerinde kentlilerin zehir soluduğunu tespit etti. Öyle ki, ölçüm cihazının ölçebildiği üst sınır olan 900 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ seviyesi 25 Aralık'ta aşıldığından hava kirliliğinin boyutu tam olarak tespit edilemedi...

Dünyanın önde gelen çevre STK'larından olan **Greenpeace**, Bursalı destekçilerinden gelen yardım çağrılarının ardından incelemelerde bulundu ve ilde artan hava kirliliğiyle ilgili edindiği sonuçları kamuoyuyla paylaştı. İncelemeler sonucunda Bursalıların 24-26 Aralık tarihlerinde üç gün boyunca zehir soluduğu ortaya çıktı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın internet üzerinden yayınladığı hava kirliliği verilerine göre, kansere yol açtığı kanıtlanmış olan parçacık maddelerin (PM10) günlük ortalaması 24 Aralık Çarşamba günü Dünya Sağlık Örgütü'nün güvenli bulduğu günlük limitin 10 katına kadar çıktı. 26 Aralık gününe dek zaman zaman günlük sağlık sınırlarının **17-18 katı seviyelere** kadar çıktığını, hatta 25 Aralık akşamı saat 18:00'de, ölçüm cihazının ölçebildiği üst sınır olan 900 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ seviyesi aşıldığından hava kirliliğinin ölçülemediğini belirten Greenpeace yetkilileri şu açıklamayı yaptı: “İlgili yönetmeliğe göre günlük PM 10 seviyelerinin en fazla yılda 35 kez aşılması gerekir-



ken, Bursa'da bu rakamın yaklaşık 90 olması, Bursalıların yıl boyunca da sürekli bir hava kirliliğine maruz kaldığını gösteriyor. Yasalara göre hava kirliliği halk sağlığını bu derece tehdit eden boyutlara ulaştığında valiliğin halka gerekli bilgilendirmeyi yapması, ilgili kurulları toplantıya çağırması ve acil önlemler alınması gerekiyor. Bursa'da zaten var olan hava kirliliği krizi ile ilgili hiçbir önlem alınmazken, ayrıca planlanmakta olan kömürlü termik santraller da hayata geçerse çok daha büyük sağlık sorunlarının yaşanması kaçınılmaz.”

Sağlık Bakanlığı'na Çağrı

Alpaslan Türkkkan ve Kayıhan Pala tarafından yapılan bir bilimsel çalışma da bölgede 24 yıldan beri faaliyet göstermekte olan Orhaneli Kömürlü Termik Santrali'nin neden olduğu hava kirliliği sebebiyle yakında yaşayanlarda solunum fonksiyonlarında azalmaya yol açtığını da kanıtladı. Tüm bunlara ek olarak, Bursa'nın merkezindeki Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi'ne hakim rüzgar yönü yerleşim yerlerine doğru olmasına rağmen yılda 524.000 ton kömür yakacak olan **DOSAB Buhar ve Elektrik Üretim Santrali**'nin yapılmasının planlandığına dikkat çeken Greenpeace, “Greenpeace'in Sessiz Katil

Raporu'nda da kullandığı Almanya'daki Stuttgart Üniversitesi tarafından geliştirilen EcoSense modellemesi kullanılarak elde edilen sonuçlar, zaten kömürle çalışmakta olan **Orhaneli Termik Santrali**'na ek olarak izin aşamasında olan **Bursa Keles Termik Santrali** ve DOSAB Buhar ve Elektrik Üretim Santrali da yapılırsa her yıl en az 45 erken ölüm daha yaşanacağını gösteriyor” açıklamasını yaptı. Sağlık Bakanlığı'nın kömürlü termik santrallerin izin süreçlerinde aktif olarak yer almadığının da altını çizen yetkililer, şöyle bir çağrıda bulunuyor: “Bakanlık, sürece sadece, içeriğinde santrallerin neden olacağı hava, su ve toprak kirliliğinin sağlık etkilerine değinilmeyen ÇED Raporlarına İl Sağlık Müdürlüklerinin bildirdikleri görüşlerle katılmaktadır. Bursa'da DOSAB Buhar ve Elektrik Üretim Santrali'nin ÇED raporuna olumlu görüş vermediği için İl Sağlık Müdürünün Bursa Valisi tarafından istifaya zorlandığı iddiaları bile santrallara izin verilirken sağlık boyutunun nasıl göz ardı edildiğini göstermeye yeterlidir. Türkiye'nin büyüyen kömür ve hava kirliliği tehdidine karşı, halk sağlığı ve temiz hava soluma hakkını korumak için Sağlık Bakanlığı'na acilen harekete geçmeye davet ediyoruz.” ○

Phaselis'te arkeolojik sit ve Milli Park'ın içine yapılmak istenen otel projesine verilen "ÇED gerekli değildir" kararı iptal edildi.

Çanakkale'nin Bayramiç ilçesi sınırları içinde kalan Kaz Dağları'nın endemik bitki türü olan **Kazdağı göknarı** ve **kestane ağaçlarının kuruması** üzerine bölgede hava kirliliği ölçümüne başlandı. Söz konusu duruma, Çan ve Biga'daki termik santrallerin sebep olabileceği belirtiliyor.

Burdur Gölü'nün kurumasına dik-kat çeken **Göle Hayat Derneği**, bir bilim kurulu kurdu.

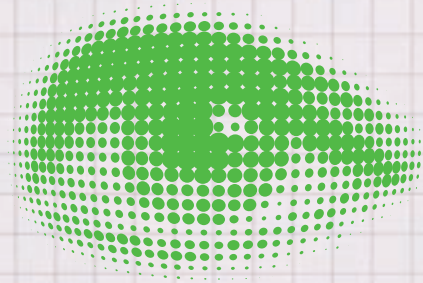
Danimarka'da Çevre ve Enerji Bakanlığı, ülkede kullanılan elektrik miktarının %39'unun **rüzgardan** elde edildiğini açıkladı. Bu rakamın dünya rekoru olduğu ve Danimarka'nın dünyada yel değirmenlerinden en çok yararlanan ülke haline geldiği bildirildi. Açıklamada Ocak 2014'te ülke çapında kullanılan elektriğin %61.7'sinin, yıl ortalamasında %39.1'inin yel değirmenlerinden elde edildiği belirtildi.

İsveç hükümeti, yeni başlatacağı ve ülkenin en iddialı çevre tartışmalarından biri olan **kurt avı mevsimini** çevre aktivistlerini dikkate alarak aniden durdurma kararı aldı.

Muğla'nın Ula ilçesine bağlı Ak-yaka Mahallesi'nin dünyaca ünlü sahilinde denizin yaklaşık 7 metre çekilmesi, **deprem korkusu** yarattı. Görüşlerine danışılan Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi eski Dekanı Prof. Dr Ahmet Nuri Tarkan, "Bu, deprem ve tsunami habercisi değil. Sadece doğa olayı. Gelgit etkisiyle meydana gelen bir durumdur" dedi.

Arjantin'de bir mahkeme, 20 yıldır hayvanat bahçesinde yaşayan bir

GÖZÜMÜZDEN



KAÇMAYANLAR

Danimarka'nın yıllık elektrik ihtiyacının %39'u rüzgardan; Danıştay'dan Urla Ovacık köylülerini sevindiren çifte haber; Kuyucuk Gölü Kuş Cenneti tamamen kurudu; Sedef Adası imara açılıyor; Arjantin'deki orangutan Sandra'ya hukuki haklar verildi...

 Gözde İVGİN



orangutana insanların sahip olduğu gibi bazı temel hukuki hakların verilmesine hükmetti. Sandra adındaki orangutanın Buenos Aires hayvanat bahçesinden çıkmasını savunan avukatlar, Sandra'nın "**insan olmamasına karşın kendisine yasal haklar tanınmasını**" istiyordu.

Kocaeli Çayırova'daki kentsel dönüşüme karşı mücadele eden bölge halkı, projeyi iptal ettirdi. Çayırova, Emek ve İnönü mahallelerini kapsayan kentsel dönüşüme karşı kurulan **Çayırova, İnönü ve**

Emek Mahalleleri Güzelleştirme ve Yaşatma Derneği, belediyeye dava açarak projenin iptalini talep etmişti.

Sivas'ın Kangal ilçesindeki Bakırtepe'de Koç Holding'e ait **Demir Export** firmasının siyanürlü altın madenciliğine verilen Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Olumlu kararına yargıdan iptal geldi.

İzmir'in Urla ilçesine bağlı Ovacık köyünde, Rüzgar Enerjisi Santrali (RES) projesi için ormanlık alanda ağaç kesimine gidilince protestolara başlayan köylüler için **Danıştay'dan köylüleri sevindiren çifte haber** geldi. Danıştay 14'üncü Dairesi, hem İzmir Valiliği'nden alınan "ÇED gerekli değildir" kararı için hem de İdare Mahkemesi'nin projeye karşı açılan itiraz davasındaki aldığı "ret kararı" için yürütmeyi durdurma verdi. Köylülerin avukatı Hande Atay, bu kararla, bölgeye artık bir çivinin dahi çakılamayacağını söyledi.

Kanadalı **TECK Madencilik** firmasının Çanakkale Valiliği tarafından uygun görülen feldispat ocağı projesi için Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreci başlatıldı. Maden ocağı için hazırlanan proje dosyasındaki bilgilere göre ÇED incelemesi yapılacak alan orman ve şahıslara ait tarım arazileri içerisinde kalıyor. Çanakkale'nin 1/100 binlik Çevre Düzeni Planı'na göre ise maden sahası hem orman hem de ağaçlandırılacak alanlar üzerinde.

İstanbul'un son kalan ormanlarından Fatih Ormanı'nın imara açılmasına karşı itirazlar yükseliyor. **Maslak Parkorman**'ın da içinde bulunduğu arazinin yapılaşmasına "dur" demek için **İstanbul Büyükşehir Belediyesi CHP'li Meclis üyeleri**, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'a Mas-

lak Parkorman'a yapılacak projeye "ruhsat verme" çağrısı yaptı. Çevreci derneklerin verdiği mücadeleler sonrasında Sarıyer Belediyesi projeye ruhsat vermeyeceğini açıklamıştı.

Dünya Sağlık Örgütü'nün son raporuna göre Türkiye'nin altı kentinde hava kirliliği için belirlenen eşik değerler **4-5 kat aşılmış durumda**. Iğdır, Batman, Afyon, Osmaniye, Gaziantep, Siirt zehir soluyor. Çevre Mühendisleri Odası Başkanı **Baran Bozoğlu**, Türkiye'deki hava kirliliğinin temel nedeninin kömür kullanımı ve yanlış kentleşme politikaları olduğuna dikkat çekti.

Sit alanında olan **Sedef Adası inşaata açılıyor**. Suudi Arabistan Kralı Abdullah Bin Abdülaziz'in kardeşi Saddam Bin Abdülaziz'in Sedef Adası'nda 2011 yılında aldığı dört dönüm arazi için bakanlıktan imar izni çıktı.

Balıkesir'in **Manyas ilçesi Hamamlı mahallesinde** bulunan ve Manyas Gölü'ne dökülen su tahliye kanallarında toplu balık ölümleri görüldü. Yıllardan beri bölgede balıkçılık yapan Sebahattin Ersin "ilk kez bu mevsimde Manyas Gölü'nden balıkların kaçarak su kanalına geldiklerini gördüğünü" söyledi.

Türkiye'nin en uzun nehri **Kızılırmak**'ın su seviyesi, son yıllarda yaşanan kuraklığın da etkisiyle büyük oranda düştü. Toplam 1150 kilometre uzunluğunda olan ve üzerinde Sarıoğlan (Yamula), Kesikköprü, Hirfanlı, Kapulukaya, Altınkaya, Derbent ve Obruk barajları bulunan Kızılırmak'ın su seviyesinin düşmesi, hem Kızılırmak havzasındaki hem de bu barajlardaki ve Kızılırmak Deltası'ndaki tarımı ve canlı hayatını tehdit ediyor.

Petrol devi **Shell**, 2008 ve 2009'da Nijer Deltası'nda neden olduğu iki petrol sızıntısı ve çevre felaketi için



84 milyon dolar ödeyecek. Şirket, sızıntı nedeniyle kirlenen Bogo Nehri'ni de temizleme sözü verdi. Nehrin tamamen temizlenip temizlenmeyeceği ise henüz bilinmiyor.

Çanakkale'nin **Bozcaada** ilçesinin doğal güzellikleri, eşsiz denizi ve bakir kalmış dünyaca ünlü koylarının, özel sektöre açılmasına tepkiler sürüyor. Yapılan açıklamayla kıyı kenar çizgisinin deniz kenarında kalan alanların kiralanacağını, ancak hiçbir şekilde imara açılmayacağını vurgulayan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, günübirlik alanlarda sadece sunulan hizmetlere (şemsiye, şezlong gibi) karşılık ücret talep edileceğini, bunun dışındaki alan kullanımı ve alana girişlerden ücret alınmayacağını duyurdu.

Kars'ın Arpaçay ilçesindeki Kuyucuk Gölü Kuş Cenneti, bilinçsiz su kullanılması nedeniyle **tamamen kurudu**. 10 yıl önce Eylül ayında 40 binden fazla kuş bulunan gölde bu yılın Eylül'ünde sadece 17 angut kuşu sayıldı. Açıklama, Kars KuzeyDoğa Derneği Başkanı Utah (ABD) Üniversitesi Biyoloji Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Çağan Şekercioğlu'dan geldi.

CHP Kırklareli Milletvekili Turgut Dibek'in 3. nükleer santral ile ilgili sorusunu yanıtlayan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, **İğneada'ya 3. nükleer yapımından şimdilik vazgeçildiğini** söyledi.

Türkiye'nin ilk organik tarımının yapıldığı İzmir'in Bayındır ilçesine

bağlı Çınardibi köyü de dahil olmak üzere üç ilçedeki dokuz köyü içerisine alacak şekilde 126 türbin direkli en büyük RES projelerinden birisi için, Bakanlar Kurulu'ndan **"acele kamulaştırma"** kararı alınıp çalışmalara başlandı. Ancak dört bir yanları RES türbinleriyle çevrilecek olan Çınardibi köylülerinin yaptığı başvuru üzerine Danıştay 6'ncı Dairesi, Yırca'daki zeytin arazisinde olduğu gibi, bu proje için de "olağanüstü koşullar" görmeyip yürütmeyi durdurma kararı verdi.

Çanakkale Çan'a bağlı Karadağ köyünde altın madeni işletmesine karşı aylardır direnen köylülerin açtığı davada mahkeme, yürütmeyi durdurma kararı verdi. Köylülerin sondaj yapmasına fırsat vermediği **ESAN Eczacıbaşı A.Ş., köyü terk etti**.

Türkiye'nin en büyük rüzgar santrali İstanbul'a kurulmaya hazırlanıyor. Çatalca'da kurulacak İstanbul Rüzgar Enerji Santrali, 88 rüzgar türbini ile yılda 770 milyon 800 bin kilovatsaat elektrik üretecek.

Dünyadaki altı kuzey beyaz gergedanından biri daha, San Diego Hayvanat Bahçesi Safari Parkı'nda hayatını kaybetti. **Angalifu**, 44 yaşlarındaydı ve görünüşe göre yaşlılıktan öldü.

Kaynaklar: Çepeçevre, CNN TURK, Sol, BirGün, DHA, Yurt, Cumhuriyet, Yeşilekonomi.com, Kıbrıs Postası, Taraf, Radikal, Milliyet, Hürriyet, Vatan, Hürriyet Kampüs, Karşı Gazete, Sözcü, Sendika.org, NTV, Buğday Derneği



Ormanda Yaşam

Yazar: Henry David Thoreau
Çeviri: Aykut Örküp
Yayınevi: Zeplin Kitap, 2014

“Kedere bir övgü yazmak değil niyetim, sadece seher vaktinde tüneğinde dikilen bir horoz gibi kuvvetle ötmek ve komşularımı uyandırmak” diyen Amerikalı yazar, filozof ve şair Henry

David Thoreau; **Walden Gölü** kıyısında, şehirden ve modern hayattan kopuk bir biçimde geçirdiği yıllara ait deneyimlerini okurlarıyla paylaşıyor. Bunu yaparken de sosyal ve ekonomik hayata dair, bugün için bile marjinal sayılabilecek fikirlerini öne sürmekten geri durmuyor. ABD'nin henüz emekleme çağında olduğu bir dönemde, sanki insanların hırslarının varabileceği noktayı o günden görmüşçesine, yalnızca doğanın nimetlerinden ve kişinin kendi emeğinden faydalanarak yaşayacağı bir dünya düzeni tasarlayan Thoreau, aynı zamanda tasarladığı düzenin ilk uygulayıcısı. İflah olmaz bir münzevi olan Thoreau ile Walden Gölü kıyısında geçireceğiniz saatler, düşünce dünyanızda yepyeni kapılar açacak.

Ekolojik Felaket ve Meta Olarak Gıda

Yazarlar: Fred Magdoff, Brian Tokar, Philip McMichael, Jason W. Moore, Walden Bello, Mara Baviera, Eric Holt-Gimenez, Utsa Patnaik, Christina Schiavoni, William Camacaro, Deborah Fahy Bryceson, Sinan Koont, Jules Pretty

Derleyen: Hakan Tanıttıran

Çeviri: Ali Galip

Yayınevi: Kalkedon Yayınları, Ocak 2015

Yeni yılın ilk ayında okurlarla buluşan “Ekolojik Felaket ve Meta Olarak Gıda” adlı kitabın yazarlarından Fred Magdoff, **“Kâr için değil, insan için gıda!”** diyor ve bu çalışmanın çıkış noktasını şöyle özetliyor: “Hikayenin esası şudur: Kapitalist sistem, rasyonel tarıma karşıdır ya da rasyonel tarım kapitalist sistemle uyumsuzdur (kapitalist sistem tarımda teknik gelişmeyi sağlasa dahi durum budur) ve kapitalist sistem kendileri için çalışan küçük çiftçilere ya da onlarla iş yapan üreticilere ihtiyaç duymaktadır (Karl Marx Kapital 3. Cilt). Şu anda dünyanın temel beslenme düzeninde herkesin beslenme ihtiyacını karşılayacak yeterli miktarda gıda

üretilmektedir; meta olarak algılandığında sonuçları,

açlık, yetersiz beslenme, erken ölüm ve kıtlık olur. Gıdanın yeterli miktar ve kalitede tüm insanlara ulaşacağına garanti altına alınmasının tek yolu, gıdayı meta olarak değil, insan hakkı olarak görececek yeni bir sistemle mümkündür.”

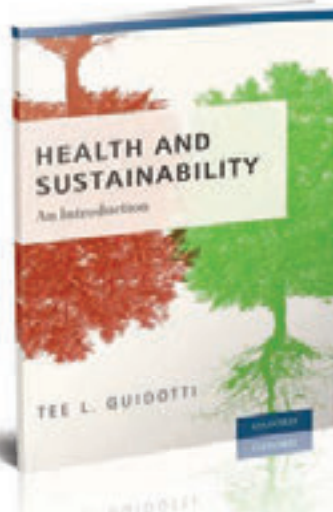


Sağlık ve Sürdürülebilirlik Arasında Nasıl Bir İlişki Var?

Yazar: Tee L. Guidotti

Yayınevi: Oxford University Press, Mart 2015

Popüler söylemde sık sık yan yana gelen iki kavram, sağlık ve sürdürülebilirlik. Peki, ikisi arasında nasıl bir ilişki var? Bu ikisini birbirine bağlayan tartışmalar nerede yoğunlaşıyor? Sürdürülebilirlik ölçümlerinin, toplum sağlığına ve sağlık politikalarına nasıl bir katkısı olabilir? Sağlık ve sürdürülebilirlik tartışmalarına giriş niteliğindeki **“Health and Sustainability: An Introduction”**, tüm bu tartışmalar üzerine yoğunlaşıyor.



“Sağlık ve çevre hakları; insan toksikolojisi ve ekotoksikoloji arasındaki paralellikler; sağlık bilinçlendirme çalışmaları, sürdürülebilirlik için bir şablon olarak kullanılabilir mi? Sağlık bilimleri, sürdürülebilirlik ve sağlık kararlarını destekleyici nitelikte nasıl kullanılabilir? Bilimsel bilgi, sağlık ve sürdürülebilirlik savunuculuğunda etkili bir araç haline gelebilir mi?” Bu konular üzerinde düşünmek için harika bir kaynak...

Coca-Cola İçecek 2013 Sürdürülebilirlik Raporu Yayınlandı



GRI G4 raporlama ilkelerini Türkiye’de bu yıl ilk defa uygulamaya koyan az sayıda şirketten biri olarak, sürdürülebilirlik performansımızı ‘İnsan’, ‘Çevre’ ve ‘Toplum’ başlıkları altında tüm paydaşlarımızın bilgisine sunuyoruz.

Sürdürülebilirlik performansımızın detaylarına www.cci.com.tr adresinde yer alan 2013 Sürdürülebilirlik Raporumuzdan ulaşabilirsiniz.



Coca-Cola İçecek

Şekerbank



ENERJİYİ VE
EMEĞİ KORUYAN

eKO
KREDİ

Doğa
için
güzel
haber

Enerji verimliliği yatırımlarının finansmanında Türkiye'de öncü rol edinen Şekerbank, EKO kredi ile bugüne kadar 59 bini aşkın bireysel müşteri, esnaf, çiftçi, işletme ve KOBİ'yi enerji tasarrufuyla tanıştırdı. EKO kredi ile 15,8 milyar kilovatsaat enerji tasarrufu sağlandı, 3,5 milyon ton karbon salımı engellendi, 79 bini aşkın konut yalıtımı desteklendi ve 144 milyon metreküp doğalgaz tasarrufu elde edildi. Şekerbank, EKO kredi ile emeği ve enerjiyi koruyarak ülkemiz ekonomisine destek olmaya devam ediyor.

ekokredi.com.tr | 444 78 78